

ΑΡΙΘΜΟΣ	4355
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος
στην ελληνική οικονομία

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

Δρ. Χρηστίδης Ιωάννης
Αναπληρωτής Καθηγητής

ΦΟΙΤΗΤΗΣ

Ροβάτσος Μιχάλης

ΠΑΤΡΑ 2006

Στους γονείς μου Παναγιώτη και Σοφία,
ως ελάχιστος φόρος τιμής,
για όλα όσα έχουν προσφέρει σε μένα
και στον πολυαγαπημένο μου αδελφό Παντελή

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εργασία αυτή πραγματεύεται το ρόλο της Τράπεζας της Ελλάδος στην ελληνική οικονομία και σηματοδοτεί την ολοκλήρωση των σπουδών μου στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πάτρας.

Ασφαλώς δεν έχω τη φιλοδοξία με το εγχείρημα αυτό να καλύψω πλήρως ένα τόσο σημαντικό ζήτημα, όμως καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια ώστε να ανταποκριθώ με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις απαιτήσεις του, αλλά πρωτίστως στην εμπιστοσύνη που μου έδειξε ο καθηγητής μου κ. Γιάννης Χρησιτίδης, ο οποίος είναι και εισηγητής του θέματος.

Αρχικά το θέμα του ρόλου της Τράπεζας της Ελλάδος στην ελληνική οικονομία, φαίνεται δύσκολο να προσεγγιστεί, δεδομένου ότι όλοι λίγο ως πολύ έχουμε ταυτίσει τα οικονομικά της χώρας μας με το φορέα αυτόν. Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, μετά την ένταξή μας στη ζώνη του ευρώ, η Τράπεζα παρεμβαίνει συστηματικά σε κάθε πτυχή της οικονομικής ζωής και κάνοντας χρήση της αρχής της διαφάνειας δημοσιοποιεί τις προτάσεις της για την οικονομική πολιτική που πρέπει να ακολουθηθεί ώστε να υπάρξει οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Τα διαρκώς διογκούμενα δημοσιονομικά προβλήματα της χώρας φαίνεται ότι επαλήθευσαν τις προβλέψεις της Τράπεζας της Ελλάδος αλλά από την άλλη μεριά δείχνουν το σημαντικό ρόλο που διαδραμάτισε αυτή, ώστε να μην επιφέρουν οικονομικό μαρασμό και να διατηρήσουν έστω και έναν σχετικό αναπτυξιακό ρυθμό.

Η εργασία διαμορφώθηκε με βασικό γνώμονα τον κεντρικό στόχο της Τράπεζας της Ελλάδος που είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, στόχος ο οποίος προφανώς αναδεικνύει το σημαντικό ρόλο της στην ελληνική οικονομία.

Στην Εισαγωγή γίνεται μια σύντομη ιστορική ανασκόπηση των οικονομικών εξελίξεων της χώρας από το 19^ο αιώνα μέχρι τα χρόνια μας και παρατίθεται μια λίστα με τις βασικές οικονομικές έννοιες και την ερμηνεία τους.

Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη: το γενικό και το ειδικό. Στο πρώτο κεφάλαιο περιγράφεται η κατάσταση που επικρατεί στο διεθνές και εγχώριο οικονομικό περιβάλλον σήμερα και δίνονται στοιχεία για τις συναλλαγές που διενεργούνται μεταξύ των κρατών, για τον τρόπο που γίνονται αλλά και για τα μέσα που χρησιμοποιούνται.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στις οικονομικές συνεργασίες, όπως αυτές συντελούνται σήμερα και ειδικότερα στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Ακολούθως το τρίτο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα που αποτελεί και τον ακρογωνιαίο λίθο της ευρωπαϊκής οικονομικής πολιτικής. Το γενικό μέρος ολοκληρώνεται με το 4^ο κεφάλαιο που περιγράφει την ελληνική οικονομία σήμερα, με αφετηρία την ένταξη στην ΟΝΕ.

Το πέμπτο κεφάλαιο αποτελεί ταυτόχρονα και το πρώτο του ειδικού μέρους που πραγματεύεται το ρόλο της Τράπεζας της Ελλάδος. Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μια ιστορική αναδρομή από την εποχή της ίδρυσης της Τράπεζας και επισημαίνονται κρίσιμες εποχές και ο τρόπος που λειτούργησε σε αυτές. Στο έκτο κεφάλαιο περιγράφεται η οργανωτική διάρθρωση της Τράπεζας, με στόχο να παρατεθούν όλες οι πτυχές της οικονομικής ζωής στις οποίες εμπλέκεται, αλλά και να κατανοηθούν οι εσωτερικές διαδικασίες που εκτελούνται στην κατεύθυνση της επίτευξης των στόχων αυτών. Το έβδομο κεφάλαιο περιγράφει το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο κινείται η Τράπεζα και αναλύονται οι θεμελιώδεις αρχές της λειτουργίας της.

Στο όγδοο κεφάλαιο αναλύεται ο εποπτικός ρόλος της Τράπεζας απέναντι στα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας, ένας πολύ σημαντικός ρόλος για την εθνική οικονομία που η ελληνική κεντρική τράπεζα εξακολουθεί να έχει σε αντίθεση με άλλες, ευρωπαϊκές και μη. Το ένατο κεφάλαιο περιλαμβάνει ό,τι αφορά στον ρόλο της Τράπεζας της Ελλάδος στη χάραξη και άσκηση της νομισματικής πολιτικής της χώρας μας.

Η εργασία ολοκληρώνεται με τον επίλογο και το προηγούμενο από αυτόν κεφάλαιο όπου συνοψίζονται όλοι οι ρόλοι που διαδραματίζει η Τράπεζα στην ελληνική οικονομία και σε κάθε πτυχή της.

Στο παράρτημα περιλαμβάνονται στατιστικά στοιχεία για την ελληνική οικονομία όπως τα παραθέτει η Τράπεζα της Ελλάδος στην ετήσια έκθεσή της για τη νομισματική πολιτική.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ	7
ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	
<u>ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΓΧΩΡΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ .....</u>	<u>16</u>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο	
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	17
1.1. Συνάλλαγμα και συναλλαγματικές ισοτιμίες	17
1.2. Η διάρθρωση του ισοζυγίου πληρωμών	17
1.3. Κεντρικές Τράπεζες	18
1.4. Διεθνές νομισματικό σύστημα.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	23
2.1. Συνάλλαγμα και συναλλαγματικές ισοτιμίες	23
2.2. Ορισμός νομισματικής ένωσης.....	24
2.3. Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης	24
2.4. Δημιουργία του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο	
Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	29
3.1. Ίδρυση.....	29
3.2. Θεσμικό πλαίσιο ΕΚΤ	30
3.3. Φύση και πεδίο υπευθυνότητας της ΕΚΤ	31
3.4. Τυπικοί και άτυποι φορείς της ΕΚΤ	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο	
Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΗΜΕΡΑ.....	34
4.1. Γενικά	34
4.2. Η πρώτη διετία του ευρώ.....	35
4.3. Ελληνική Ένωση Τραπεζών	39
<u>ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ-ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.....</u>	<u>41</u>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο	
Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	41
5.1. Εισαγωγή	42

5.2.	Το χρονικό της ίδρυσης.....	42
5.3.	Ο πόλεμος, η ανασυγκρότηση και η νομισματική επιτροπή ..	45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

	ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ.....	46
6.1.	Γενικά	46
6.2.	Οργανόγραμμα.....	46
6.3.	Η σημερινή διάρθρωση-στελέχωση.....	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο

	ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	61
7.1.	Θεσμικό Πλαίσιο.....	61
7.2.	Η νομισματική επιτροπή	62
7.3.	Το πλαίσιο της ανεξαρτησίας	63
7.4.	Νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο	64

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο

	Ο ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.....	66
8.1.	Εποπτεία των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.....	66
8.2.	Ίδρυση Ελληνικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων	67
8.3.	Εγκατάσταση στην Ελλάδα αλλοδαπών Πιστωτικών Ιδρυμάτων	69
8.4.	Συμπέρασμα.....	71

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9ο

	Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....	72
9.1.	Γενικά	72
9.2.	Παρουσίαση στοιχείων νομισματικής πολιτικής	72
9.3.	Η άσκηση της νομισματικής πολιτικής.....	73
9.4.	Ετήσια έκθεση Νομισματικής Πολιτικής.....	76

	ΣΥΝΟΨΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	82
--	--	----

	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	90
--	----------------	----

	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	92
--	--------------------	----

	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	94
--	-----------------	----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ελλάδα κατά το δεύτερο ήμισυ του 19^{ου} αιώνα αποτελούσε μια χώρα νεοσύστατη, με χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης, χωρίς υποδομές, με δυσχερή δημόσια οικονομικά, σε μία χρονική περίοδο κατά την οποία η ευρύτερη περιοχή της Βαλκανικής διένυε μια φάση εθνικιστικών εξάρσεων. Τα σύνορα του ελληνικού κράτους προσδιορίζονταν από το πρωτόκολλο του Λονδίνου (1830) το οποίο συμπληρώθηκε το 1864 με την ένωση των Επτανήσων. Ο πληθυσμός της χώρας σύμφωνα με την απογραφή του 1871 ανερχόταν σε 1.457.894 κατοίκους με την Αθήνα να κατοικείται από 50.000 άτομα. Το πολίτευμα της χώρας ήταν Βασιλεία και οι κυβερνήσεις διαδέχονταν η μία την άλλη.

Η οικονομία της χώρας βασιζόταν κυρίως στον εξωτερικό δανεισμό ενώ η αγροτική μεταρρύθμιση του 1871 είχε σαν άμεση συνέπεια τον προσανατολισμό της αγροτικής παραγωγής περισσότερο σε προϊόντα εξαγωγής όπως ο καπνός, η σταφίδα και το βαμβάκι. Η μοναδική τράπεζα που λειτουργούσε ήταν η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος που ιδρύθηκε το 1841, κατέχοντας μέχρι την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος το εκδοτικό Προνόμιο. Λίγο αργότερα έγιναν προσπάθειες για την ανάπτυξη βιομηχανίας με βασικό άξονα το Δασμολόγιο του 1867, που ευνοούσε την εισαγωγή βιομηχανικών υλών.

Ταυτόχρονα παρατηρήθηκε μια συγκέντρωση κεφαλαίων κυρίως από τους Έλληνες της διασποράς. Στο πλαίσιο αυτό ιδρύθηκαν η Γενική Πιστωτική Τράπεζα και η Τράπεζα Βιομηχανικής Πίστεως. Τις τελευταίες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα καταβλήθηκε προσπάθεια για την οικονομική ανάπτυξη· δημιουργήθηκαν αρκετές βιομηχανίες μικρής όμως δυναμικότητας, η παραγωγή των οποίων εξαρτιόταν άμεσα από την έλλειψη υποδομών (οδικοί άξονες, μεταφορικά μέσα, κ.ά). Οι πρώτες βιομηχανίες στήθηκαν κοντά σε λιμάνια (Πειραιάς, Πάτρα, Λαύριο, Σύρος) και παρήγαγαν κυρίως οινοπνευματώδη και αλεύρι.

Οι κρατικοί προϋπολογισμοί ήταν σχεδόν ελλειμματικοί (για το λόγο αυτό κατέφευγαν οι κυβερνήσεις σε δανεισμό) ενώ το διεθνές περιβάλλον υπήρξε εξαιρετικά ευνοϊκό, με την απελευθέρωση του εμπορίου μετά τους κριμαϊκούς πολέμους, τις τεχνολογικές εξελίξεις, την εκβιομηχάνιση και τη ραγδαία ανάπτυξη. Στο πλαίσιο της

εξεύρεσης κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων εμφανίζονται διεθνώς με τη μορφή ανωνύμων εταιρειών τα Χρηματιστήρια.

Στην Ελλάδα το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ιδρύεται την περίοδο 1870-1873, στην αρχή άτυπα, για τη διευκόλυνση της δραστηριότητας των Ελλήνων επιχειρηματιών. Οι πρώτες μετοχές που διαπραγματεύονταν ήταν της Εθνικής Τράπεζας, της Ελληνικής Ατμοπλοϊκής Εταιρείας και αργότερα της Ασφαλιστικής Φοίνιξ. Το θέμα με τα μεταλλεία Λαυρίου και την εκμετάλλευσή τους από ξένους (1867) μεταβλήθηκε σε «μετοχομανία» με αποτέλεσμα οι Έλληνες να ξεπουλούν ότι είχαν και δεν είχαν προκειμένου να γίνουν κάτοχοι μιας μετοχής του Λαυρίου. Η πρώτη μεγάλη «φούσκα» του Χρηματιστηρίου ήταν πραγματικότητα πλέον το 1870 με 5.000 νοικοκυριά να βρίσκονται κυριολεκτικά σε κατάσταση πτώχευσης. Οι πολιτικές εξελίξεις ήταν ραγδαίες και οι κυβερνήσεις ανεβοκατέβαιναν.

Από την περίοδο αυτή μέχρι το 1927 η Ελλάδα πέρασε από πολλούς πολέμους (Βαλκανικοί, Α΄ Παγκόσμιος, Μικρασιατική καταστροφή) και οι οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές αλλά και εδαφικές ανακατατάξεις ήταν πολλές. Η οικονομία της χώρας ήταν πλέον εξαντλημένη από τις επαναλαμβανόμενες πολεμικές εμπλοκές, ενώ η εντυπωσιακή αύξηση του πληθυσμού με την έλευση των προσφύγων από τη Μικρά Ασία, απέφερε μια πρωτοφανή διεύρυνση της αγοράς καταναλωτικών αγαθών και μεγάλη αύξηση ζήτησης για είδη πρώτης ανάγκης. Οι εξελίξεις αυτές σε συνδυασμό με ένα ευνοϊκό διεθνές περιβάλλον συντέλεσαν στην αύξηση των βιομηχανικών επενδύσεων και την επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης της χώρας.

Σημαντικοί παράγοντες ήταν επίσης η πιστωτική πολιτική της Εθνικής Τράπεζας και η μεγάλη οικοδομική δραστηριότητα. Πράγματι, στις αρχές του 1928 η εικόνα της χώρας είχε αλλάξει. Ακριβώς τότε με πρόταση της Κοινωνίας των Εθνών δημιουργείται η Τράπεζα της Ελλάδος προκειμένου να στηριχθούν οι προσπάθειες της ελληνικής Κυβέρνησης να ξεπεραστούν τα σοβαρά οικονομικά και δημοσιονομικά προβλήματα της εποχής.

Από τότε μέχρι σήμερα η Τράπεζα της Ελλάδος παίζει ένα πολύ σημαντικό ρόλο στην ελληνική οικονομία έχοντας στην κατοχή της και στη διαχείρισή της τα επίσημα συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας, την έκδοση του νόμιμου χρήματος και την εποπτεία όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων της επικράτειας.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ

Αποπληθωρισμός διαδικασία κατά την οποία μειώνεται διαρκώς το γενικό επίπεδο των τιμών για μακρά χρονική περίοδο. Σε περίπτωση που προβλέπεται περαιτέρω πτώση των τιμών, οι υποψήφιοι αγοραστές ενδέχεται να καθυστερήσουν την απόκτηση αγαθών εν αναμονή των χαμηλότερων μελλοντικών τιμών. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω πτώση των τιμών και τελικά σε ύφεση της οικονομικής δραστηριότητας. Η πτώση των τιμών σε ορισμένους τομείς της οικονομίας, λόγω της τεχνολογικής προόδου ή της αύξησης του ανταγωνισμού, δεν θα πρέπει να θεωρείται ένδειξη αποπληθωρισμού.

Βασικά επιτόκια της ΕΚΤ τα επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), τα οποία ορίζουν την κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Αυτά είναι, επί του παρόντος, το ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης, το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης και το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων.

Γενική κυβέρνηση όπως ορίζεται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών του 1995 (ESA 95), αποτελείται από την κεντρική κυβέρνηση, την περιφερειακή ή τοπική αυτοδιοίκηση και τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης.

Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) διεθνής οργανισμός με έδρα την Ουάσιγκτον και 184 μέλη (2002). Ιδρύθηκε το 1946 για να προωθήσει τη διεθνή συνεργασία σε νομισματικά θέματα και τη σταθερότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών, να ενισχύσει την οικονομική ανάπτυξη, να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο απασχόλησης και να βοηθήσει τις χώρες μέλη του να διορθώσουν τυχόν ανισορροπίες στο ισοζύγιο πληρωμών.

Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων πάγια διευκόλυνση του Ευρωσυστήματος, την οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι αντισυμβαλλόμενοι για να πραγματοποιούν καταθέσεις μίας ημέρας σε μια εθνική κεντρική τράπεζα, εκτοκισζόμενες με προκαθορισμένο επιτόκιο.

Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης πάγια διευκόλυνση του Ευρωσυστήματος, την οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι αντισυμβαλλόμενοι για να

λαμβάνουν πίστωση διάρκειας μίας ημέρας από μια εθνική κεντρική τράπεζα, με προκαθορισμένο επιτόκιο έναντι αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων.

Ευρώ η ονομασία του ευρωπαϊκού νομίσματος που υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη σύνοδο της Μαδρίτης στις 15 και 16 Δεκεμβρίου 1995. Χρησιμοποιείται αντί του όρου ECU.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) το θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που μεριμνά για την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, διαμορφώνει τις κοινοτικές πολιτικές, προτείνει κοινοτικά νομοθετικά μέτρα και έχει δικαιοδοσίες σε συγκεκριμένους τομείς. Στον τομέα της οικονομικής πολιτικής, η Επιτροπή προτείνει γενικές κατευθυντήριες γραμμές για την οικονομική πολιτική στην Κοινότητα και υποβάλλει εκθέσεις στο Συμβούλιο της ΕΕ σχετικά με τις οικονομικές εξελίξεις και την οικονομική πολιτική των κρατών μελών. Παρακολουθεί τα δημόσια οικονομικά στο πλαίσιο της πολυμερούς εποπτείας και υποβάλλει εκθέσεις προς το Συμβούλιο της ΕΕ. Αποτελείται από 20 μέλη, δηλ. δύο εκπροσώπους από τη Γερμανία, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο και έναν εκπρόσωπο από καθένα από τα λοιπά κράτη μέλη.

EONIA (euro overnight index average) δείκτης του επιτοκίου που επικρατεί στη διατραπεζική αγορά της ζώνης του ευρώ για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας, όπως διαμορφώνεται με βάση τις συναλλαγές.

EURIBOR (euro interbank offered rate) το επιτόκιο με το οποίο μια τράπεζα υψηλής φερεγγυότητας (prime bank) είναι διατεθειμένη να δανείσει κεφάλαια σε ευρώ σε άλλη τράπεζα υψηλής φερεγγυότητας. Το EURIBOR υπολογίζεται καθημερινά, για τις διατραπεζικές καταθέσεις με διάφορες διάρκειες έως 12 μηνών.

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ιδρύθηκε την 1η Ιουνίου 1998 και εδρεύει στη Φραγκφούρτη. Η ΕΚΤ έχει τη δική της νομική προσωπικότητα. Εξασφαλίζει ότι τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στο Ευρωσύστημα

και στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) εκτελούνται είτε από την ίδια την ΕΚΤ είτε από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελείται από 626 εκπροσώπους των πολιτών των κρατών μελών της ΕΕ. Είναι τμήμα της νομοθετικής λειτουργίας, οι δικαιοδοσίες του όμως διαφοροποιούνται ανάλογα με τις διαδικασίες με τις οποίες θεσπίζεται το δίκαιο της ΕΕ. Στο πλαίσιο της ΟΝΕ, το Κοινοβούλιο έχει κυρίως συμβουλευτικές αρμοδιότητες. Ωστόσο, η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας θεσπίζει ορισμένες διαδικασίες για τη δημοκρατική λογοδοσία της ΕΚΤ προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (παρουσίαση της ετήσιας έκθεσης, γενική συζήτηση σχετικά με τη νομισματική πολιτική, ακροάσεις ενώπιον των αρμόδιων κοινοβουλευτικών επιτροπών).

Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ΕΝΙ) Το ΕΝΙ ήταν προσωρινό ίδρυμα που δημιουργήθηκε κατά την έναρξη του Δεύτερου Σταδίου της ΟΝΕ (1η Ιανουαρίου 1994). Τα κυριότερα καθήκοντα του ΕΝΙ ήταν να ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ των κεντρικών τραπεζών και το συντονισμό των νομισματικών πολιτικών και να αναλάβει τις αναγκαίες προετοιμασίες για το Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ. Το ΕΝΙ έπαψε να υφίσταται την 1η Ιουνίου 1998.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Παρέχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση την απαραίτητη ώθηση για την ανάπτυξή της και καθορίζει τις γενικές πολιτικές κατευθύνσεις της. Απαρτίζεται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών και τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (βλ. και Συμβούλιο της ΕΕ).

Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) αποτελείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και των 15 κρατών μελών της ΕΕ.

Ευρωσύστημα αποτελείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών της ΕΕ που υιοθέτησαν το ευρώ στο Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ.

Ζώνη του ευρώ η περιοχή η οποία αποτελείται από τα κράτη-μέλη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως κοινό νόμισμά τους σύμφωνα με τη Συνθήκη και στην οποία ασκείται ενιαία νομισματική πολιτική με ευθύνη του

Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Η ζώνη του ευρώ περιλαμβάνει επί του παρόντος 12 χώρες: την Αυστρία, το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο, την Ολλανδία, την Πορτογαλία και τη Φινλανδία.

Καταθέσεις μίας ημέρας καταθέσεις που λήγουν την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει καταθέσεις πλήρως μεταβιβάσιμες (μέσω επιταγής κ.λπ.). Περιλαμβάνει επίσης μη μεταβιβάσιμες καταθέσεις που είναι μετατρέψιμες σε μετρητά ευθύς ως ζητηθεί ή έως το τέλος της επόμενης εργάσιμης ημέρας. Ειδικότερα στην περίπτωση της Ελλάδος, η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τις καταθέσεις όψεως, τις καταθέσεις σε τρεχούμενους λογαριασμούς και τις καταθέσεις απλού ταμιευτηρίου.

Καταθέσεις προθεσμίας καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια, οι οποίες, ανάλογα με την εθνική πρακτική, είτε δεν είναι μετατρέψιμες σε μετρητά πριν από τη λήξη τους είτε μπορούν να μετατραπούν υπό τον όρο καταβολής ποινής. Επίσης περιλαμβάνονται ορισμένα μη διαπραγματεύσιμα μέσα, όπως μη διαπραγματεύσιμα πιστοποιητικά καταθέσεων (ιδιωτών).

Καταθέσεις υπό προειδοποίηση η κατηγορία αυτή αποτελείται από καταθέσεις ταμιευτηρίου τις οποίες ο καταθέτης μπορεί να αναλάβει εφόσον ειδοποιήσει πριν από ένα προκαθορισμένο χρονικό διάστημα. Σε μερικές περιπτώσεις, υπάρχει δυνατότητα ανάληψης ενός ορισμένου ποσού συγκεκριμένης προθεσμίας ή και νωρίτερα, υπό τον όρο καταβολής ποινής.

Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ) καταρτίζεται από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σε συνεργασία με το κράτος-μέλος και εγκρίνεται από την Επιτροπή. Περιλαμβάνει τη στρατηγική ανάπτυξης της χώρας, τις προτεραιότητες δράσης και τις πηγές χρηματοδότησης (κοινοτική συμμετοχή, εθνική δημόσια δαπάνη, ιδιωτική συμμετοχή).

Κεντρική τράπεζα ίδρυμα στο οποίο έχει ανατεθεί - με νομική πράξη - η ευθύνη για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής σε μία συγκεκριμένη περιοχή.

Κριτήρια σύγκλισης δέσμη οικονομικών προϋποθέσεων, τις οποίες πρέπει να πληρούν τα κράτη μέλη της ΕΕ, προκειμένου να συμμετάσχουν στη ζώνη του ευρώ. Αυτά τα κριτήρια -που συχνά αναφέρονται ως κριτήρια του Μάαστριχτ-αφορούν την επίτευξη χαμηλού πληθωρισμού, υγιών δημόσιων οικονομικών, σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών, καθώς και χαμηλών και σταθερών επιτοκίων. Περιγράφονται στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στα πρωτόκολλα που έχουν προσαρτηθεί σε αυτήν.

M3 το ευρύ νομισματικό μέγεθος M3 περιλαμβάνει, σύμφωνα με τον ορισμό που έχει δώσει η ΕΚΤ, το νόμισμα σε κυκλοφορία συν τις εξής απαιτήσεις κατοίκων της ζώνης του ευρώ (εκτός της κεντρικής κυβέρνησης) οι οποίες αντιστοιχούν σε υποχρεώσεις των ιδρυμάτων που εκδίδουν χρήμα: καταθέσεις μίας ημέρας, καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια έως δύο ετών, καταθέσεις υπό προειδοποίηση έως τριών μηνών, συμφωνίες επαναγοράς, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων της χρηματαγοράς και τίτλους της χρηματαγοράς και χρεόγραφα διάρκειας έως δύο ετών. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έχει ανακοινώσει τιμή αναφοράς για την αύξηση του M3.

Νομισματική πολιτική ενέργειες που αναλαμβάνει μια κεντρική τράπεζα, χρησιμοποιώντας όποια μέσα διαθέτει, προκειμένου να επιτύχει τους στόχους της (π.χ. τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών).

Νομισματικό μέγεθος (π.χ. M1, M2, M3) το νόμισμα σε κυκλοφορία συν τα ανεξόφλητα υπόλοιπα ορισμένων υποχρεώσεων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν υψηλό βαθμό ρευστότητας με ευρεία έννοια.

Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή (ΟΔΕ) συμβουλευτικό κοινοτικό όργανο που ιδρύθηκε κατά την έναρξη του Τρίτου Σταδίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Τα κράτη μέλη της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) διορίζουν από δύο το πολύ μέλη της ΟΔΕ.

Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) Η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας περιγράφει τη διαδικασία για την επίτευξη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης σε τρία στάδια. Το Πρώτο

Στάδιο της ONE άρχισε τον Ιούλιο του 1990 και έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 1993. Χαρακτηρίστηκε κυρίως από την κατάργηση όλων των εσωτερικών φραγμών στην ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Δεύτερο Στάδιο της ONE άρχισε την 1η Ιανουαρίου 1994. Προέβλεψε, μεταξύ άλλων, την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ΕΝΙ), την απαγόρευση χρηματοδότησης του δημόσιου τομέα από τις κεντρικές τράπεζες και την αποφυγή υπερβολικών δημόσιων ελλειμμάτων. Το Τρίτο Στάδιο άρχισε την 1η Ιανουαρίου 1999 με την εκχώρηση της αρμοδιότητας για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στο Ευρωσύστημα, τον αμετάκλητο καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ των νομισμάτων των συμμετεχόντων κρατών μελών της ΕΕ και την εισαγωγή του ευρώ.

Ομάδα Ευρώ άτυπη συνάντηση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών των κρατών μελών της ΕΕ που συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ. Κατά τις συνεδριάσεις της Ομάδας Ευρώ οι Υπουργοί συζητούν ζητήματα σχετικά με τις κοινές τους αρμοδιότητες όσον αφορά το ενιαίο νόμισμα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) καλούνται να συμμετάσχουν στις συνεδριάσεις. Η Ομάδα Ευρώ συνεδριάζει συνήθως αμέσως πριν από την κανονική συνεδρίαση του ECOFIN.

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) Ο ΟΟΣΑ (με έδρα το Παρίσι) ιδρύθηκε το 1961 για να διαδεχθεί τον Οργανισμό Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας (ΟΕΟΣ). Περιλαμβάνει 29 χώρες μέλη (200 Ι) και είναι ένας οργανισμός που, κατά κύριο λόγο, παρέχει στις κυβερνήσεις ένα βήμα συζήτησης, χάραξης και τελειοποίησης της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής.

Πάγια διευκόλυνση διευκόλυνση που παρέχει μια εθνική κεντρική τράπεζα στους αντισυμβαλλομένους και την οποία χρησιμοποιούν με δική τους πρωτοβουλία. Το Ευρωσύστημα προσφέρει δύο πάγιες διευκολύνσεις διάρκειας μίας ημέρας: τη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης και τη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων.

Πιστωτικό ίδρυμα «επιχείρηση, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στο να δέχεται καταθέσεις από το κοινό ή άλλα επιστρεπτέα κεφάλαια και να χορηγεί πιστώσεις για λογαριασμό της» (Άρθρο Ι της Πρώτης Τραπεζικής Συντονιστικής Οδηγίας (77/780/ΕΟΚ)). Οι τράπεζες και τα ταμειωτήρια αποτελούν τους πιο διαδεδομένους τύπους πιστωτικών ιδρυμάτων.

Πληθωρισμός σταδιακή μείωση της αξίας του χρήματος, η οποία γίνεται αντιληπτή από τη διαρκή αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών. (Βλ. επίσης Αποπληθωρισμός και Σταθερότητα των τιμών).

Πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας πράξεις ανοικτής αγοράς που διενεργούνται εκτάκτως από το Ευρωσύστημα με σκοπό κυρίως την αντιμετώπιση απροσδόκητων διακυμάνσεων της ρευστότητας στην αγορά.

Πράξεις συναλλάγματος αγορά ή πώληση συναλλάγματος. Στο πλαίσιο του Ευρωσυστήματος, αυτό σημαίνει αγορά ή πώληση άλλων νομισμάτων έναντι του ευρώ.

Πράξη κυρίας αναχρηματοδότησης Πράξη ανοικτής αγοράς που διενεργείται από το Ευρωσύστημα κάθε εβδομάδα. Οι πράξεις διενεργούνται ως δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου με προ-αναγγελλόμενο ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς και έχουν διάρκεια μίας εβδομάδας.

Ρευστότητα η ευκολία και ταχύτητα με την οποία ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο μπορεί να μετατραπεί σε μετρητά ή να χρησιμοποιηθεί για την εξόφληση μιας υποχρέωσης. Τα μετρητά αποτελούν επομένως περιουσιακό στοιχείο με ιδιαίτερα υψηλό βαθμό ρευστότητας. Οι τραπεζικές καταθέσεις έχουν χαμηλότερο βαθμό ρευστότητας, όσο μεγαλύτερη είναι η διάρκεια τους. Ο όρος «ρευστότητα» χρησιμοποιείται συχνά ως συνώνυμο του χρήματος.

Σταθερότητα των τιμών η σταθερότητα των τιμών έχει οριστεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ ως η ετήσια αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή με ρυθμό χαμηλότερο του 2%. Φαινόμενα παρατεινόμενου πληθωρισμού ή αποπληθωρισμού δεν είναι συμβατά με τον συγκεκριμένο ορισμό της σταθερότητας των τιμών.

Σταθμισμένες συναλλαγματικές ισοτιμίες Οι ονομαστικές σταθμισμένες συναλλαγματικές ισοτιμίες αποτελούν το σταθμικό μέσο όρο των διαφόρων διμερών συναλλαγματικών ισοτιμιών. Οι πραγματικές σταθμισμένες συναλλαγματικές ισοτιμίες είναι οι ονομαστικές σταθμισμένες συναλλαγματικές ισοτιμίες αποπληθωρισμένες με ένα σταθμικό μέσο όρο των τιμών ή του κόστους της ξένης χώρας σε σχέση με τις τιμές ή το κόστος στην εγχώρια αγορά. Για το λόγο αυτό, μετρούν την ανταγωνιστικότητα μιας χώρας ως προς τις τιμές και το κόστος.

Συμβούλιο της ΕΕ όργανο αποτελούμενο από εκπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνήθως τους Υπουργούς που είναι αρμόδιοι για τα υπό συζήτηση θέματα (γι' αυτό συχνά αναφέρεται ως Συμβούλιο Υπουργών). Όταν συνέρχεται σε επίπεδο Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, το Συμβούλιο της ΕΕ συχνά αναφέρεται ως Συμβούλιο ECOFIN.

Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Η Συνθήκη υπογράφηκε στη Ρώμη στις 25 Μαρτίου 1957 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1958. Ίδρυσε την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) και συχνά αναφέρεται ως Συνθήκη της Ρώμης. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση υπογράφηκε στο Μάαστριχτ (γι' αυτό συχνά αναφέρεται ως Συνθήκη του Μάαστριχτ) στις 7 Φεβρουαρίου 1992 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 1993. Τροποποίησε τη Συνθήκη της Ρώμης, η οποία αναφέρεται πλέον επισήμως ως Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση τροποποιήθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, η οποία υπογράφηκε στις 2 Οκτωβρίου 1997 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 1999. Ομοίως, η Συνθήκη της Νίκαιας, η οποία αποτέλεσε την κατάληξη της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του 2000 και υπογράφηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2001, θα τροποποιήσει περαιτέρω τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού κυρωθεί και τεθεί σε ισχύ.

TARGET (Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων Σε Συνεχή Χρόνο) σύστημα πληρωμών που

αποτελείται από 15 εθνικά συστήματα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο (ΣΔΣΧ) και το μηχανισμό πληρωμών της ΕΚΤ. Τα συστήματα ΣΔΣΧ επεξεργάζονται και διακανονίζουν εντολές πληρωμής μία προς μία σε συνεχή χρόνο. Στο TARGET, τα εθνικά συστήματα ΣΔΣΧ συνδέονται μεταξύ τους, έτσι ώστε να πραγματοποιούνται διασυνοριακές μεταφορές κεφαλαίων αυθημερόν σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών η υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων να τηρούν αποθεματικά στην κεντρική τράπεζα. Η υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών για κάθε ίδρυμα υπολογίζεται ως ποσοστό των χρημάτων που έχουν κατατεθεί από τους (μη τραπεζικούς) πελάτες του συγκεκριμένου ιδρύματος.

Χρήμα περιουσιακό στοιχείο αποδεκτό κατά κοινή ομολογία ως μέσο ανταλλαγών. Μπορεί να έχει, για παράδειγμα, τη μορφή κερμάτων ή τραπεζογραμματίων ή μονάδων αποθηκευμένων σε προπληρωμένη ηλεκτρονική κάρτα. Ακόμη και οι βραχυπρόθεσμες καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα εξυπηρετούν τους σκοπούς του χρήματος. Στην οικονομική θεωρία, το χρήμα επιτελεί τρεις διαφορετικές λειτουργίες: 1) ως λογιστική μονάδα, 2) ως μέσο πληρωμής και 3) ως μέσο αποθήκευσης αξίας. Η κεντρική τράπεζα είναι υπεύθυνη για την εκπλήρωση, κατά τον καλύτερο τρόπο, των ανωτέρω λειτουργιών, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.

Χρηματαγορά η αγορά στην οποία γίνεται άντληση, επένδυση και διαπραγμάτευση βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων και για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται χρηματοδοτικά μέσα που γενικά έχουν αρχική διάρκεια έως ενός έτους.

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΓΧΩΡΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

1.1. Συνάλλαγμα και συναλλαγματικές ισοτιμίες

Η λειτουργία του διεθνούς νομισματικού συστήματος διευκολύνεται από την ύπαρξη και τη δομή της Αγοράς Συναλλάγματος. Αγορά Συναλλάγματος είναι κάθε διεθνές οικονομικό κέντρο, στο οποίο το νόμισμα μιας χώρας ανταλλάσσεται με το νόμισμα μιας άλλης χώρας. Δηλαδή στην Αγορά Συναλλάγματος πραγματοποιείται το εμπόριο συναλλάγματος, όπου οι τράπεζες μετατρέπουν το ένα νόμισμα στο άλλο, ώστε οι πελάτες τους να μπορούν να αγοράσουν αγαθά και υπηρεσίες από μια άλλη χώρα ή να μπορούν να πουλήσουν αγαθά και υπηρεσίες σε μια άλλη χώρα. Οι υπάρχουσες Αγορές Συναλλάγματος καλύπτουν όλο τον κόσμο και οι τιμές συναλλάγματος και η διαπραγμάτευση του γίνεται όλο το 24ωρο. Η διαπραγμάτευση του συναλλάγματος ξεκινά κάθε πρωί από την ανατολή και το Νότο (Τόκιο-Σίδνεϊ), και μετακινείται δυτικά και βόρεια διερχόμενη από την Ασία προς την Ευρώπη και τέλος προς την Αμερική (Σαν Φραντσίσκο, Λος Άντζελες). Η Αγορά Συναλλάγματος έχει βάθος ή αλλιώς έχει μεγάλη ρευστότητα νωρίς το απόγευμα ώρα Κεντρικής Ευρώπης, όταν οι Αγορές Συναλλάγματος στην Ευρώπη και στην Αμερική είναι ανοικτές. Ουσιαστικά λοιπόν, η αγορά συναλλάγματος είναι ένας μηχανισμός, με τον οποίο κάποιος μπορεί να μεταφέρει αγοραστική δύναμη μεταξύ των κρατών, να δώσει ή να αποκτήσει πίστωση για την πραγματοποίηση των συναλλαγών του διεθνούς εμπορίου και να μειώσει την έκθεση σε κινδύνους από τη διακύμανση των τιμών συναλλάγματος. Αυτές οι τρεις λειτουργίες προσφέρονται στους συμμετέχοντες στις αγορές συναλλάγματος από το μηχανισμό της αγοράς.¹

1.2. Η διάρθρωση του ισοζυγίου πληρωμών

Η αξία και η σύνθεση των οικονομικών συναλλαγών κάθε χώρας με τον υπόλοιπο κόσμο αποτελούν πολύ σημαντικά οικονομικά μεγέθη. Η σημασία τους έγκειται στο ότι τα στοιχεία αυτά χρησιμοποιούνται είτε στη λήψη αποφάσεων οικονομικής πολιτικής που αφορούν στις διεθνείς συναλλαγές μίας χώρας, είτε στη

¹ Χ. Κανελλόπουλος, Ανάπτυξη Εξαγωγών και Διεθνών Επιχειρήσεων, Αθήνα, 1990, σελ. 333

λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων που αφορούν στις διεθνείς δραστηριότητες μιας επιχείρησης. Η χρησιμότητα και η σημασία αυτών των οικονομικών στοιχείων καθιστά απαραίτητη την ακριβέστερη δυνατή παρακολούθηση, μέτρηση και καταγραφή τους. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με τη συγκέντρωση για τις διεθνείς οικονομικές συναλλαγές μιας χώρας και την κατάρτιση του Ισοζυγίου Πληρωμών. Το ισοζύγιο πληρωμών είναι ένα λογιστικό σύστημα διπλής εισόδου στο οποίο καταγράφεται η αξία του συνόλου των συναλλαγών κάθε οικονομικής μονάδας της χώρας (εισροές, ή εκροές συναλλάγματος) με τις οικονομικές μονάδες του υπόλοιπου κόσμου κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου.² (Χατζηδημητρίου, 1999)

1.3. Κεντρικές Τράπεζες

Σε κάθε Αγορά Συναλλάγματος μπορούμε να διακρίνουμε τέσσερις μεγάλες κατηγορίες συμμετεχόντων:

- Άτομα και επιχειρήσεις
- Τράπεζες
- Μεσίτες συναλλάγματος
- Κεντρικές Τράπεζες

Όπως φαίνεται στο παρακάτω σχεδιάγραμμα, οι Τράπεζες είναι ο βασικότερος συμμετέχων, δηλαδή είναι το «κλειδί» της Αγοράς Συναλλάγματος. Με εξαίρεση μερικές πράξεις που οι Κεντρικές Τράπεζες πραγματοποιούν με τους μεσίτες συναλλάγματος, όλες οι άλλες πράξεις γίνονται μέσω των Τραπεζών.³

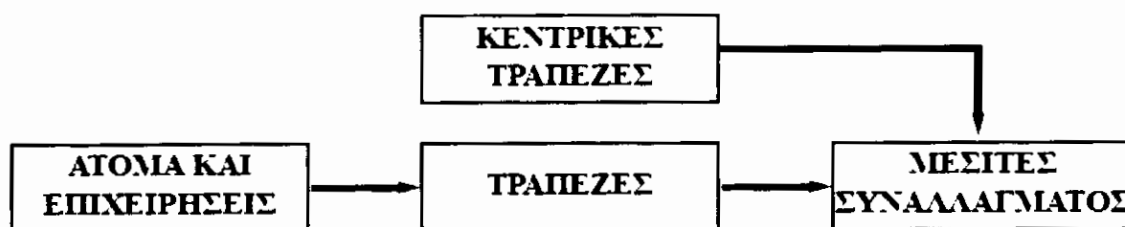
Επειδή οι Τράπεζες είναι από τους βασικούς συμμετέχοντες στην αγορά συναλλάγματος, αποτελούν την κύρια πηγή του συναλλάγματος για τα άτομα και τις επιχειρήσεις. Οι τράπεζες συμμετέχουν στην αγορά συναλλάγματος για να προσφέρουν καλύτερες υπηρεσίες στους πελάτες τους, για να διαχειρισθούν όσο το δυνατόν καλύτερα τη συναλλαγματική τους θέση σε κάθε νόμισμα και για να δημιουργήσουν κέρδη, από τις προηγούμενες δραστηριότητες. Τα κέρδη τους προέρχονται από τη διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και πώλησης συναλλάγματος, ενώ ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών διατηρεί σε ικανοποιητικό επίπεδο τη λειτουργία της Αγοράς

² Ι. Χατζηδημητρίου, Διεθνές Οικονομικό Περιβάλλον, εκδ. ΕΑΠ, Πάτρα, 1999, σελ. 86

³ Χ. Κανελλόπουλος, ό.π., σελ. 334

Συναλλάγματος. Οι πράξεις των Τραπεζών στην Αγορά Συναλλάγματος έχουν συνήθως, σε αντίθεση με τις πράξεις των κερδοσκόπων, εμπορική ή επενδυτική βάση.

ΑΓΟΡΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

Σχήμα 1-1: Οι συμμετέχοντες στην αγορά συναλλάγματος.

Οι Κεντρικές Τράπεζες χρησιμοποιούν την αγορά συναλλάγματος για να αποκτήσουν ή να διαθέσουν κάποιο νόμισμα, δηλαδή για να διαχειρισθούν τα διαθέσιμα της χώρας, να πραγματοποιήσουν συναλλαγές για λογαριασμό της Κυβέρνησης και να επηρεάσουν την τιμή στην οποία το νόμισμά τους διαπραγματεύεται. Το κίνητρό τους δεν είναι το κέρδος αλλά ο επηρεασμός της τιμής συναλλάγματος του νομίσματός τους, με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι προς όφελος των κατοίκων της χώρας, της οποίας η Κεντρική Τράπεζα επηρεάζει την τιμή του τοπικού νομίσματος, δηλαδή κάνει παρέμβαση. Από τους πιο σπουδαίους λόγους συμμετοχής της Κεντρικής Τράπεζας στην Αγορά Συναλλάγματος είναι η παρέμβαση για τον επηρεασμό της τιμής συναλλάγματος του τοπικού νομίσματος. Η συμμετοχή της Κεντρικής Τράπεζας στην Αγορά Συναλλάγματος προκειμένου να πραγματοποιήσει την παρέμβασή της, γίνεται με δύο τρόπους:

- άμεσο και
- έμμεσο και εξαρτάται από τη χώρα και από την Αγορά Συναλλάγματος που υπάρχει στη χώρα.

Στη διάρκεια της άμεσης παρέμβασης, οι Κεντρικές Τράπεζες αγοράζουν και πωλούν συνάλλαγμα έναντι τοπικού νομίσματος απ' ευθείας στις εμπορικές τράπεζες που λειτουργούν στη χώρα. Η έμμεση παρέμβαση της Κεντρικής Τράπεζας γίνεται με τη χρησιμοποίηση μιας Εμπορικής Τράπεζας ή ενός μεσίτη συναλλάγματος, για τη

διοχέτευση της θέλησης της Κεντρικής Τράπεζας στην αγορά συναλλάγματος. Στην περίπτωση αυτή χρησιμοποιείται όχι μόνο η τοπική Αγορά Συναλλάγματος, αλλά και οποιαδήποτε άλλη αγορά μικρή ή μεγάλη.⁴ (Κανελλόπουλος, 1990).

1.4. Διεθνές νομισματικό σύστημα

Η διεθνής βιβλιογραφία δεν παρέχει έναν γενικά αποδεκτό ορισμό για το Διεθνές Νομισματικό Σύστημα. Κάποιοι συγγραφείς δίνουν έμφαση στον ρόλο του να καθορίζει τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, ενώ κάποιοι άλλοι τονίζουν τον ρόλο του στη διεξαγωγή των διεθνών πληρωμών και στη διακίνηση των κεφαλαίων διεθνώς. Ωστόσο, οι ορισμοί αυτοί δεν διαφέρουν στην ουσία του θέματος, καθώς οι συναλλαγματικές ισοτιμίες και η διεθνής διακίνηση του χρήματος αλληλεξαρτώνται και αλληλοεπηρεάζονται. Επομένως, οι διαφορές των ορισμών εστιάζονται περισσότερο στο σημείο της έμφασης και όχι στην ουσία. Για να γίνει περισσότερο σαφής η διαφοροποίηση αυτή, παρατίθενται οι ορισμοί του Διεθνούς Νομισματικού Συστήματος που δίνονται από τρεις ομάδες συγγραφέων.⁵

Ο πρώτος ορισμός δίνεται από τους Czinkota, Ronkainen και Moffett⁶ και περιγράφει το Διεθνές Νομισματικό Σύστημα ως το σύνολο των υπάρχοντων κανόνων και των υπάρχουσών διαδικασιών για τη διεξαγωγή και λήψη διεθνών πληρωμών. Ο επόμενος ορισμός δίνεται από τους Griffin και Pustay⁷ και περιγράφει το Διεθνές Νομισματικό Σύστημα ως τους κανόνες ή το σύστημα βάσει των οποίων οι χώρες εκτιμούν την αξία και ανταλλάσσουν το νόμισμά τους. Τέλος, οι Ball και McCulloch⁸ περιγράφουν το Διεθνές Νομισματικό Σύστημα ως τις συμφωνίες, τις πρακτικές, τους νόμους, τις συνήθειες και τους θεσμούς οι οποίοι ασχολούνται με το χρήμα (χρέη, πληρωμές, επενδύσεις) διεθνώς».

Ο χρυσός και το ασημί αποτελούσαν επί αιώνες και μέχρι τις αρχές του 19^{ου} αιώνα τη βάση για τον καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ωστόσο, η γενική αποδοχή του χρυσού στις διεθνείς συναλλαγές οδήγησε στη σκέψη ότι οι κυβερνήσεις

⁴ Χ. Κανελλόπουλος, ό.π., σελ. 334-33

⁵ Ι. Χατζηδημητρίου, ό.π., σελ. 93

⁶ A. Czinkota, M. Ronkainen, H. Moffett, *International Business-Updated*, Harcourt College Pub, USA, 1999, p. 825

⁷ R.W. Griffin, M.W. Pustay, *International Business : A Managerial Perspective*, 4th Edition, Addison-Wesley Co., Massachusetts, USA 1996, p. 118&738.

⁸ A. Ball, W. McCulloch, *International Business: The Challenge of Global Competition*, 6th Edition, Irwin, 1996, p. 744

θα μπορούσαν να εκδίδουν χαρτονομίσματα με αντίκρισμα σε χρυσό. Με άλλα λόγια, οι κυβερνήσεις θα εγγυούνταν ότι η Κεντρική τους Τράπεζα είναι σε θέση να ανταλλάξει τα χαρτονομίσματα με μια προκαθορισμένη ποσότητα χρυσού όποτε της το ζητούσε ένας ιδιώτης ή μια επιχείρηση. Η πρώτη χώρα που υιοθέτησε τον Κανόνα του Χρυσού ήταν η Μεγάλη Βρετανία, το 1821 με αντιστοιχία μία ουγγιά χρυσού έναντι 4,247 αγγλικών λιρών. Έτσι, η θεμελίωση του Διεθνούς Νομισματικού Συστήματος με βάση τον Κανόνα του Χρυσού οδήγησε στην εμφάνιση ενός συστήματος σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών, με την έννοια ότι δεν μεταβάλλονταν σε καθημερινή βάση ανάλογα με τη ζήτηση και την προσφορά για κάθε νόμισμα, όπως γίνεται σήμερα για τα νομίσματα όλων των αναπτυγμένων χωρών αλλά και πολλών άλλων, λιγότερο αναπτυγμένων χωρών. Κάτω από αυτές τις συνθήκες και για όσο διάστημα οι συναλλασσόμενοι πίστευαν ότι οι Κεντρικές Τράπεζες διέθεταν αποθέματα χρυσού αντίστοιχα με την ποσότητα χαρτονομισμάτων που κυκλοφορούσαν στις αγορές, το Διεθνές Νομισματικό Σύστημα λειτουργούσε ομαλά. Ακολούθησαν καταργήσεις και επαναφορές του κανόνα, υπό την πίεση της διεθνούς οικονομικής κρίσης του 1930, του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου αλλά και των ΗΠΑ που επιθυμούσαν να διαθέτουν φθηνά προϊόντα στη Διεθνή αγορά. Η επαναφορά του Διεθνούς Νομισματικού Συστήματος συμφωνήθηκε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο, αλλά με ριζικά διαφορετική μορφή. Επιπλέον, συμφωνήθηκε η δημιουργία δύο μεγάλων διεθνών οργανισμών, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η νέα δομή του Κανόνα του Χρυσού και ο νέος τρόπος λειτουργίας του Διεθνούς Νομισματικού Συστήματος όριζαν τα ακόλουθα: Όλες οι χώρες που συμμετείχαν θα καθόριζαν μια σταθερή ισοτιμία του νομίσματος τους έναντι του χρυσού, χωρίς όμως την υποχρέωση να μετατρέπουν τα χαρτονομίσματα σε χρυσό. Έτσι, δεν ήταν υποχρεωμένες να διατηρούν αποθέματα χρυσού αντίστοιχα με την ποσότητα του χαρτονομίσματος που κυκλοφορούσε. Το μόνο νόμισμα που θα διατηρούσε την υποχρέωση μετατρεψιμότητας σε χρυσό ήταν το δολάριο των ΗΠΑ., η ισοτιμία του οποίου καθορίστηκε τότε σε 35 δολάρια ανά ουγγιά χρυσού. Ωστόσο, μόνο οι Κεντρικές Τράπεζες των χωρών που είχαν υπογράψει τη συμφωνία είχαν το δικαίωμα να απαιτήσουν από την Κεντρική Τράπεζα των ΗΠΑ να τους ανταλλάξει δολάρια με χρυσό. Έτσι, το δολάριο καθιερώθηκε ως ο ακρογωνιαίος λίθος του Διεθνούς Νομισματικού Συστήματος.⁹

---

⁹ I. Χατζηδημητρίου, *ό.π.*, σελ. 94-97

Επιπλέον, οι χώρες που υπέγραψαν τη συμφωνία ανέλαβαν την υποχρέωση να παρεμβαίνουν στις αγορές συναλλάγματος και να διατηρούν την ισοτιμία του νομίσματός τους σε ένα πλαίσιο που οριζόταν ως 1% υψηλότερο και 1% χαμηλότερο από την ισοτιμία που είχε συμφωνηθεί το 1944 στο Bretton Woods του New Hampshire (ΗΠΑ). Ο όρος αυτός είχε ως στόχο να διασφαλίσει μια σχετική σταθερότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ωστόσο, η συμφωνία αυτή προέβλεπε ότι οι κεντρικές ισοτιμίες θα ήταν δυνατόν να αναπροσαρμοστούν αν σε ένα νόμισμα παρατηρούνταν πολύ ισχυρές πιέσεις από την προσφορά ή τη ζήτηση στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος. Η απόφαση που θα επέτρεπε μια τέτοια αναπροσαρμογή ήταν μία από τις αρμοδιότητες που είχαν ανατεθεί στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Μετά την αποτυχία και όλων των προσπαθειών για την εγκαθίδρυση ενός συστήματος σταθερών ισοτιμιών το 1973, οι ισοτιμίες των νομισμάτων των αναπτυγμένων χωρών καθορίζονται πλέον, μέχρι και σήμερα, από τη ζήτηση και την προσφορά για κάθε νόμισμα στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος. Το σύστημα αυτό είναι γνωστό ως σύστημα κυμαινόμενων ισοτιμιών αν και πολλές φορές αποκαλείται και σύστημα ελεγχόμενων κυμαινόμενων ισοτιμιών. Η ονομασία αυτή οφείλεται στο ότι οι Κεντρικές Τράπεζες συνεχίζουν να έχουν τη δυνατότητα να παρεμβαίνουν στην αγορά συναλλάγματος για να οδηγούν την ισοτιμία ενός νομίσματος προς μια επιθυμητή κατεύθυνση, αγοράζοντας ή πουλώντας μεγάλες ποσότητες από το συγκεκριμένο νόμισμα. Ωστόσο, όπως έχει φανεί και στην πράξη από τότε μέχρι σήμερα, δεν είναι εγγυημένο ότι οι παρεμβάσεις αυτές επιτυγχάνουν πάντα το στόχο τους. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που τέτοιες παρεμβάσεις των Κεντρικών Τραπεζών απέτυχαν να σταθεροποιήσουν την ισοτιμία ενός νομίσματος στο επιθυμητό επίπεδο, παρά τις τεράστιες ποσότητες συναλλάγματος που αγόραζαν ή διέθεταν στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος.¹⁰

---

¹⁰ Ι. Χατζηδημητρίου, ό.π., σελ. 98

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

2.1. Συνάλλαγμα και συναλλαγματικές ισοτιμίες

Οι τέσσερις συνηθέστερες μορφές οικονομικής συνεργασίας είναι οι εξής:

- **Η ελεύθερη ζώνη συναλλαγών.** Στη μορφή αυτή οι χώρες-μέλη καταργούν τους δασμούς και άλλα εμπόδια στις συναλλαγές μεταξύ τους, αλλά κάθε μέλος είναι ελεύθερο να καθορίζει την εμπορική του πολιτική έναντι των τρίτων κρατών. Τυπικό παράδειγμα της μορφής αυτής είναι η ΕΖΕΣ (Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών) που ιδρύθηκε το 1960 και περιλαμβάνει την Αυστρία, Δανία, Ελβετία, Μεγάλη Βρετανία, Νορβηγία, Πορτογαλία και Σουηδία.
- **Η τελωνειακή ένωση.** Αυτή πέρα από την κατάργηση των δασμών μεταξύ των χωρών-μελών, προβλέπει και την καθιέρωση κοινού δασμολογίου έναντι των τρίτων χωρών.
- **Η Κοινή Αγορά.** Αυτή πέρα από τα χαρακτηριστικά της τελωνειακής ένωσης προβλέπει και την ελεύθερη μετακίνηση των συντελεστών της παραγωγής μεταξύ των χωρών - μελών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα κοινής αγοράς είναι η ίδρυση της Ε.Ο.Κ. (Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα) το 1957 με την Συνθήκη της Ρώμης. Τα ιδρυτικά μέλη της ΕΟΚ ήταν η Γαλλία, το Βέλγιο, η Δυτική Γερμανία, η Ιταλία, η Ολλανδία και το Λουξεμβούργο. Σήμερα η ΕΟΚ αριθμεί δεκαπέντε κράτη-μέλη.
- **Οικονομική και Νομισματική Ένωση.** Αποτελεί αναμφίβολα τη στενότερη μορφή οικονομικής συνεργασίας και είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα λόγω των εντυπωσιακών εξελίξεων που επήλθαν στην ΕΟΚ τα τελευταία χρόνια. Αυτή προβλέπει τον συντονισμό των νομισματικών και δημοσιονομικών συστημάτων των χωρών - μελών. Με την νομισματική ενοποίηση της Ευρώπης θα ασχοληθούμε παρακάτω.¹¹

---

¹¹ Γ. Χρηστίδης, Σημειώσεις Διεθνούς Εμπορίου, ΤΕΙ Πάτρας, σελ. 99-100

2.2. Ορισμός νομισματικής ένωσης

Νομισματική ένωση σημαίνει μία πλήρης και αμετάκλητη μετατρεψιμότητα των νομισμάτων των κρατών-μελών, και μία αμετάκλητη σχέση των τιμών των διαφόρων νομισμάτων που μετέχουν σ' αυτή με μηδενικά περιθώρια διακύμανσης. Η νομισματική ένωση πρέπει επίσης να περιλαμβάνει μία κοινή νομισματική πολιτική απέναντι στα τρίτα κράτη, μία κοινή στάση κατά τη διάρκεια των διεθνών διαπραγματεύσεων, μία κοινή διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων. Όλα αυτά θα πρέπει να συνοδεύονται και από μία κοινή πολιτική για την τραπεζική ρευστότητα, και την πιστωτική πολιτική. Γίνεται λοιπόν φανερό ότι η νομισματική ένωση χρειάζεται τη δημιουργία ενός υπερεθνικού οργάνου μιας κοινής Κεντρικής Τράπεζας, της οποίας ο» αρμοδιότητες θα καλύπτουν την ένωση σαν σύνολο.

Τα πιθανά πλεονεκτήματα της νομισματικής ένωσης είναι:

- η ανεξαρτησία της ελευθερίας του εμπορίου από τις συναλλαγματικές μεταβολές
- η εξάλειψη της κερδοσκοπίας
- η εξάλειψη του κόστους των συναλλαγών

Η νομισματική ενοποίηση είναι δυνατή μόνο με τη λειτουργία μίας κοινής Κεντρικής Τράπεζας.¹²

2.3. Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης

Στις 9 Σεπτεμβρίου 1929, ο Γερμανός πολιτικός Gustav Stresemann απευθύνει στην Κοινωνία των Εθνών το ερώτημα: «πού είναι το ευρωπαϊκό νόμισμα, το ευρωπαϊκό γραμματόσημο, που χρειαζόμαστε;». Έξι εβδομάδες αργότερα, στις 25 Οκτωβρίου 1929, το χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης γνωρίζει αυτό που έμεινε γνωστό ως «Μαύρη Παρασκευή», και η παγκόσμια οικονομική κρίση αρχίζει. Προκαλεί σοβαρές οικονομικές διαταραχές σε παγκόσμιο επίπεδο, το κλείσιμο επιχειρήσεων και ένα άνευ προηγουμένου ποσοστό ανεργίας. Την εποχή εκείνη, τα κράτη διέθεταν μόνο τα εθνικά τους νομίσματα ενώ είχαν προβεί στο σχηματισμό «συνασπισμών («μπλοκ»).

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ο κόσμος διέρχεται βαθιές αλλαγές. Στην ευρωπαϊκή ήπειρο, ο υπουργός των Εξωτερικών της Γαλλίας, Robert Schuman, απευθύνει στις 9 Μαΐου 1950 έκκληση για τη δημιουργία μιας Κοινότητας ειρηνικών

¹² I. Χρηστίδης, ό.π., σελ. 103-104

συμφερόντων. Έξι χώρες (Γερμανία, Βέλγιο, Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο και Κάτω Χώρες) υπογράφουν στις 18 Απριλίου 1951 τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα» (ΕΚΑΧ). Το 1957, υπογράφονται οι συνθήκες της Ρώμης, δηλαδή η συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και η συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ). Μετά την κατάρρευση των συμφωνηθέντων στο Bretton Woods, η έκθεση Barre του Φεβρουαρίου 1969 προτείνει τον αυξημένο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την εντατικοποίηση της νομισματικής συνεργασίας. Το εν λόγω σχέδιο δίδει μια αποφασιστική ώθηση στη διαδικασία ολοκλήρωσης.¹³

Στη Χάγη τον Δεκέμβριο του 1969 προωθήθηκε η ιδέα για τη νομισματική ένωση της Ευρώπης που συγκεκριμενοποιήθηκε με τη δημοσίευση τον Οκτώβριο του 1970 της έκθεσης Werner, τότε υπουργού των Οικονομικών του Λουξεμβούργου. Το σχέδιο Werner κατέληξε στη δημιουργία του λεγόμενου «ευρωφιδιού» στην Μπάλ της Ελβετίας τον Απρίλη του 1972.¹⁴

Στη διάσκεψη κορυφής της Χάγης του Δεκεμβρίου 1969, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων αποφασίζουν ότι η Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) αποτελεί επίσημο στόχο της ευρωπαϊκής οικοδόμησης. Μια ομάδα υψηλού επιπέδου, υπό την προεδρία του Pierre Werner, πρωθυπουργού του Λουξεμβούργου, επιφορτίζεται με τη σύνταξη έκθεσης για τα μέσα που πρέπει να χρησιμοποιηθούν προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος πριν από το 1980.

Η ομάδα Werner υποβάλλει την τελική της έκθεση τον Οκτώβριο του 1970. Στην έκθεση προβλέπεται η καθιέρωση σε δέκα έτη, σύμφωνα με ένα σχέδιο τριών σταδίων, πλήρους Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Τελικός στόχος είναι η πλήρης ελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων και ο αμετάκλητος καθορισμός των ισοτιμιών, ακόμη και η αντικατάσταση των εθνικών νομισμάτων από ένα ενιαίο νόμισμα. Η έκθεση συστήνει εξάλλου να ενισχυθεί ο συντονισμός των οικονομικών πολιτικών και να καθοριστούν κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις εθνικές δημοσιονομικές πολιτικές. Τον Μάρτιο του 1971, παρά τις διαφωνίες τους για ορισμένες βασικές συστάσεις της έκθεσης, οι Έξι συμφώνησαν κατ' αρχήν για τη θέσπιση ΟΝΕ σε τρία στάδια. Η έναρξη του πρώτου σταδίου, η οποία αντιστοιχούσε

¹³ Τα στοιχεία αντλήθηκαν από την επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι www.eu.int

¹⁴ Ι. Χρηστίδης, ό.π., σελ. 103

στη μείωση των περιθωρίων νομισματικής διακύμανσης, επρόκειτο να πραγματοποιηθεί σε πειραματική βάση, χωρίς να συνεπάγεται καμία δέσμευση ως προς τη συνέχεια της πορείας. Η κατάρρευση του συστήματος Bretton Woods και η αμερικανική απόφαση για ελεύθερη διακύμανση του δολαρίου τον Αύγουστο του 1971 προκάλεσαν ένα κύμα αστάθειας στις αγορές συναλλάγματος, το οποίο επανέφερε με έντονο τρόπο το θέμα των ισοτιμιών μεταξύ των ευρωπαϊκών νομισμάτων. Η εξέλιξη αυτή αποτέλεσε σοβαρή τροχοπέδη για την περαιτέρω πορεία της ΟΝΕ.

Τον Μάρτιο του 1972, οι Έξι προσπάθησαν εκ νέου να προωθήσουν τη νομισματική ολοκλήρωση δημιουργώντας το «φίδι μέσα στο τούνελ»: πρόκειται για ένα μηχανισμό συντονισμένης διακύμανσης των νομισμάτων (πρόκειται για το λεγόμενο «νομισματικό φίδι») εντός στενών περιθωρίων διακύμανσης σε σχέση με το δολάριο (πρόκειται για το λεγόμενο «τούνελ»). Αποσταθεροποιημένο από τις πετρελαικές κρίσεις, την αδυναμία του δολαρίου και τις αποκλίσεις μεταξύ των οικονομικών πολιτικών, το «φίδι» χάνει σε λιγότερο από δύο έτη τα περισσότερα μέλη του για να συρρικνωθεί τελικά σε μια ζώνη «μάρκου» που περιλαμβάνει τη Γερμανία, την Μπενελούξ και τη Δανία.¹⁵

2.4. Δημιουργία του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος

Οι προσπάθειες για δημιουργία ζώνης νομισματικής σταθερότητας επαναλαμβάνονται τον Μάρτιο του 1979 με πρωτοβουλία της Γαλλίας και της Γερμανίας, μέσω της θέσπισης του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος (ΕΝΣ), το οποίο βασίζεται στις σταθερές, αλλά προσαρμόσιμες, συναλλαγματικές ισοτιμίες. Στο μηχανισμό συναλλάγματος συμμετέχουν τα νομίσματα όλων των κρατών μελών με εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο και με την αρχή ότι οι συναλλαγματικές ισοτιμίες βασίζονται σε κεντρικές τιμές που καθορίζονται σε συνάρτηση με το ECU, δηλαδή την Ευρωπαϊκή Λογιστική Μονάδα, η οποία αντιπροσωπεύει τον μέσο σταθμικό των συμμετεχόντων νομισμάτων. Σε δέκα έτη, το ΕΝΣ συνέβαλε στην ουσιαστική μείωση της μεταβλητότητας των συναλλαγματικών ισοτιμιών: η ευελιξία του συστήματος, σε συνδυασμό με την πολιτική βούληση για σύγκλιση των οικονομιών, επέτρεψε την επίτευξη μόνιμης σταθερότητας των νομισμάτων. Τον Ιούνιο του 1988, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Αννόβερου σύστησε μια «επιτροπή για τη μελέτη της Οικονομικής και

¹⁵ www.eu.int, ό.π.

Νομισματικής Ένωσης», υπό την προεδρία του τότε προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Jacques Delors. Στην έκθεση, η οποία υποβλήθηκε τον Απρίλιο του 1989, προτείνεται η υλοποίηση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης σε τρία στάδια. Τον Δεκέμβριο του 1989, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Στρασβούργου ζήτησε τη σύγκληση διακυβερνητικής διάσκεψης προκειμένου να προσδιοριστούν οι τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν στη Συνθήκη, ώστε να είναι δυνατή η υλοποίηση οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Οι εργασίες αυτής της διακυβερνητικής διάσκεψης και της πολιτικής ένωσης (οι οποίες άρχισαν κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Ρώμης τον Δεκέμβριο του 1990) κατέληξαν στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία εγκρίθηκε τυπικά από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων κατά το Συμβούλιο Κορυφής του Μάαστριχτ τον Δεκέμβριο του 1991 και υπογράφηκε στις 7 Φεβρουαρίου 1992. Η Συνθήκη προβλέπει την καθιέρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης πριν από το τέλος του αιώνα σε τρία διαδοχικά στάδια και σύμφωνα με ένα ακριβές χρονοδιάγραμμα.

Κατά το τελικό στάδιο η νομισματική πολιτική ενοποιείται και ανατίθεται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), το οποίο απαρτίζεται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Στη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, το Ηνωμένο Βασίλειο έλαβε ρήτρα απαλλαγής («opt-out») από το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ, με τη μορφή πρωτοκόλλου προσαρτημένου στη Συνθήκη, το οποίο προβλέπει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν υποχρεούται να καθιερώσει το ενιαίο νόμισμα, έστω και αν πληροί τα κριτήρια σύγκλισης. Το πρωτόκολλο αυτό ήταν απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη συμφωνίας εκ μέρους του Ηνωμένου Βασιλείου όσον αφορά τη Συνθήκη. Εναπόκειται στην κρίση της βρετανικής κυβέρνησης να αποφασίσει εάν η χώρα θα εισέλθει ή όχι στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ.

Πολλοί εμπειρογνώμονες πιστεύουν σήμερα ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορούσε να αντισταθεί πολύ καλύτερα στις οικονομικές αναταραχές εάν το ενιαίο νόμισμα είχε ήδη καθιερωθεί από τότε, αποφεύγοντας έτσι τις ασύμμετρες διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών και τις εμπορικές στρεβλώσεις μεταξύ των κρατών μελών καθώς και την ανεργία που απορρέει. Οι προετοιμασίες της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης έγιναν με ομαλό ρυθμό και τηρήθηκε το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα.¹⁶

---

¹⁶ www.eu.int, ό.π.

Το ευρώ βρίσκεται σε κυκλοφορία από 1ης Ιανουαρίου 2002 στα ακόλουθα κράτη μέλη: Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο, Ισπανία, Γαλλία, Φινλανδία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες και Πορτογαλία. Η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Σουηδία δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Η «ευρωζώνη» θα διευρυνθεί μόλις είναι έτοιμα τα νέα κράτη μέλη, τα οποία προσχώρησαν στην Ένωση την 1η Μαΐου 2004 και τα οποία πρέπει, επί παραδείγματι, να μετάσχουν στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II. Το ενιαίο νόμισμα χρησιμοποιείται και σε άλλες περιοχές του κόσμου (EN).¹⁷

Τα 12 κράτη μέλη της ΕΕ που έχουν υιοθετήσει μέχρι τώρα το ευρώ αντιπροσωπεύουν τα δύο τρίτα του συνολικού πληθυσμού της ΕΕ και η επέκταση του ευρώ σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ αναμένεται σε εύθετο χρόνο.¹⁸

Πέρα από την ευρωπαϊκή οικονομική ενοποίηση σημαντικό ρόλο σε διεθνές επίπεδο παίζει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο του οποίου αποστολή είναι η προαγωγή της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας, η κατοχύρωση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας, η διευκόλυνση των διεθνών συναλλαγών, η συμβολή σε ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης και η οικονομική σταθερότητα, καθώς και η συμβολή στην καταπολέμηση της φτώχειας.¹⁹

---

¹⁷ www.eu.int, ό.π.

¹⁸ H. K. Scheller, *The European Central Bank, History, Role and Functions*, Frankfurt, 2004, p. 12

¹⁹ www.eu.int, ό.π.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

3.1. Ίδρυση

Οι τραπεζικές εργασίες στην Ευρώπη ήταν πάντα ισοδύναμες με την έκδοση και τη διαχείριση εθνικών νομισμάτων, τα οποία αποτελούσαν συστατικό εθνικής κυριαρχίας. Ταυτόχρονα με τον αυξανόμενο ρόλο των τραπεζογραμματίων ως μέσο πληρωμής στη σύγχρονη οικονομική ζωή, οι εκδότες τους (κεντρικές τράπεζες) απέκτησαν μεγαλύτερη σημασία και ο χειρισμός της νομισματικής πολιτικής έγινε σημαντικό μέρος της οικονομικής πολιτικής. Σε αυτό το ιστορικό κλίμα, όπως είδαμε, πραγματοποιήθηκε η ευρωπαϊκή οικονομική και νομισματική ένωση (ONE) με την οποία εισήχθη το νέο νομισματικό καθεστώς, με ενιαίο νόμισμα, για ένα μεγάλο μέρος της Ευρώπης. Η μεταφορά της νομισματικής πολιτικής σε κοινοτικό επίπεδο απαίτησε νωρίς ουσιαστικές αλλαγές στο ευρωπαϊκό κεντρικό τραπεζικό τοπίο.

Η καθιέρωση μιας νέας υπερεθνικής νομισματικής οργάνωσης, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), και η ένταξη των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών σε ένα ευρωπαϊκό κεντρικό τραπεζικό σύστημα, το ESCB, και το υποσύνολό του, το Eurosystem, αντιπροσωπεύουν τον υπερεθνικό χαρακτήρα των οικονομιών των κρατών – μελών. Η ΕΚΤ έχει επίσης ενσωματώσει όλες τις σύγχρονες κεντρικές τραπεζικές εργασίες. Ο στόχος της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ είναι η σταθερότητα τιμών, που επιτυγχάνεται με ανεξαρτησία και υπευθυνότητα απέναντι στους Ευρωπαίους πολίτες και τραπεζίτες αντιπρόσωποι των οποίων εκπροσωπούν με σχετική εξουσιοδότηση τα κράτη μέλη. Αυτά τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα έχουν καθιερωθεί με σχεδόν συνταγματικό τρόπο υπογραμμίζοντας με αυτόν τον τρόπο τη θέση της ΕΚΤ. Η κωδικοποίηση του νόμου των κεντρικών τραπεζών και το καταστατικό του ESCB πιθανόν να χρησιμεύουν για μια συγκριτική μέτρηση των επιδόσεων της ΕΚΤ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η πρόσφατη αναθεώρηση του τραπεζικού νόμου στην Ελβετία, χώρα που είναι εκτός ΕΕ και ONE, ώστε να εναρμονισθεί με τη γραμμή της ΕΚΤ.²⁰

---

²⁰ H. K. Scheller, ό.π., σελ. 12-15

3.2. Θεσμικό πλαίσιο ΕΚΤ

Σύμφωνα με το άρθρο 108 της Συνθήκης ΕΚ, η ΕΚΤ ενεργεί συνολικά ανεξάρτητα και εξ ονόματός της μέσα στα όρια των δυνάμεων που όρισε η Συνθήκη. Εντούτοις, ως οργάνωση που δημιουργείται από το κοινοτικό δίκαιο η ΕΚΤ εκτελεί μια πολιτική λειτουργία στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚ, που συνδέεται με το θεσμικό πλαίσιο της Κοινότητας.

Η Συνθήκη επομένως συνδυάζει την ανεξαρτησία της ΕΚΤ στην πραγματοποίηση των στόχων του Eurosystem με τις παροχές που εξασφαλίζουν:

- δημοκρατική υπευθυνότητα της ΕΚΤ
- αποτελεσματικό διάλογο και συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των οργάνων και οργανισμών της Κοινότητας
- δικαστικό έλεγχο των νομικών πράξεων της ΕΚΤ από το ευρωπαϊκό Δικαστήριο
- εξωτερική διερεύνηση της διαχείρισης και της οικονομικής ακεραιότητας της ΕΚΤ.

Ένας ακρογωνιαίος λίθος της νομισματικής πολιτικής στην περιοχή του ευρώ είναι η ανεξαρτησία της ΕΚΤ. Αυτή η ανεξαρτησία διαφυλάσσεται τόσο από τα οριζόμενα στη Συνθήκη ΕΚ και στο καταστατικό του ESCB, όσο και από τη δευτεροβάθμια νομοθεσία, έχοντας έτσι τη «συνταγματική» ισχύ.

Με την ανεξαρτησία της ΕΚΤ διασφαλίζεται η σταθερότητα τιμών και η αποκλειστική άσκηση νομισματικής πολιτικής στην περιοχή του ευρώ λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι η αξιοπιστία ενός τραπεζικού φορέα είναι μεγαλύτερη όταν υφίσταται ανεξαρτησία από τις κυβερνητικές επιλογές. Η ανεξαρτησία της ΕΚΤ δεν είναι επομένως ένας αυτοσκοπός, αλλά μάλλον αναπόφευκτο στοιχείο μιας νομισματικής πολιτικής στην κατεύθυνση της σταθερότητας των τιμών.

Η έννοια της ανεξαρτησίας περιλαμβάνει:

- θεσμική ανεξαρτησία
- νομική ανεξαρτησία
- προσωπική ανεξαρτησία των μελών των οργανισμών
- πρακτική και λειτουργική ανεξαρτησία
- οικονομική και οργανωτική ανεξαρτησία.²¹

---

²¹ H. K. Scheller, ό.π., σελ. 121-122

3.3. Φύση και πεδίο υπευθυνότητας της ΕΚΤ

Ο όρος «υπευθυνότητα» αναφέρεται σε μια έννοια ριζωμένη βαθιά στις δημοκρατικές κοινωνίες. Σε μεγάλο βαθμό, η υπευθυνότητα συμβαδίζει με τη διαφάνεια. Οι κύριοι οργανισμοί λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ είναι συλλογικοί οργανισμοί στους οποίους όλα τα μέλη είναι συλλογικά αρμόδια για την κατάλληλη εκπλήρωση των στόχων και των λειτουργιών της. Τα μέλη αυτών των οργανισμών λαμβάνουν τις αποφάσεις με σεβασμό στους στόχους του Eurosystem και με βάση τους όρους που επικρατούν στην περιοχή του ευρώ συνολικά, χωρίς να αναφέρονται στις εξελίξεις σε οποιαδήποτε χώρα. Οι οργανισμοί λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ επομένως λειτουργούν συλλογικά και υπεύθυνα για όλες τις αποφάσεις που παίρνουν.

Επιπλέον, η Συνθήκη ΕΚ προβλέπει το διάλογο μέσω του Ευρωκοινοβουλίου. Η ΕΚΤ υπόκειται στην υποχρέωση για την υποβολή εκθέσεων σχετικών με την οικονομία. Ο διάλογος μεταξύ της ΕΚΤ και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αφορά κυρίως στην εκπλήρωση της εξουσιοδότησης και των στόχων της ΕΚΤ. Σύμφωνα με το άρθρο 113 (3) της Συνθήκης ΕΚ, ο Πρόεδρος της ΕΚΤ απαιτείται να παρουσιάσει την ετήσια έκθεση της ΕΚΤ στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Μετά από την παρουσίαση, το Κοινοβούλιο εγκρίνει ψήφισμα, το οποίο παρέχει τη γενική αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της ΕΚΤ και την πολιτική που ακολουθεί. Επιπλέον το ΕΚ ερωτάται για το διορισμό Προέδρου στην ΕΚΤ, τροποποιεί και συμπληρώνει το καταστατικό του ESCB και στις νομοθετικές ρυθμίσεις που απαιτούνται για την προσαρμογή των κρατών-μελών.²²

3.4. Τυπικοί και άτυποι φορείς της ΕΚΤ

Το Eurogroup αποτελεί ένα κανάλι επικοινωνίας στην περιοχή του ευρώ, παρόμοιο με τις άτυπες επαφές που υπάρχουν παραδοσιακά μεταξύ των κυβερνήσεων και των κεντρικών τραπεζών. Ο άτυπος χαρακτήρας του Eurogroup καθιστά δυνατές τις ανοικτές συζητήσεις μέσα από ένα κλίμα ειλικρίνειας και εμπιστοσύνης μεταξύ των υπουργών οικονομικών, οι οποίοι συζητούν κυρίως θέματα συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εμπλέκεται επίσης στο διάλογο μεταξύ της ΕΚΤ και του Συμβουλίου Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Ο Επίτροπος για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις συμμετέχει στις αντίστοιχες συνεδριάσεις του

---

²² H. K. Scheller, ό.π., σελ. 122-130

Συμβουλίου Συνόδου Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (ECOFIN) και του Eurogroup όπως και στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου κυβέρνησης της ΕΚΤ.

Η Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής αφορά και σε διμερείς συνεδριάσεις. Οι επαφές είναι ιδιαίτερα σημαντικές λαμβάνοντας υπόψη τον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζει η Επιτροπή στη χάραξη της οικονομικής πολιτικής στην Κοινότητα. Επιπλέον, η Επιτροπή είναι επιφορτισμένη με διάφορους συγκεκριμένους στόχους σχετικά με την ΟΝΕ. Αυτοί περιλαμβάνουν:

- διατύπωση των συστάσεων για την οικονομική πολιτική
- έλεγχο της οικονομικής κατάστασης στα κράτη μέλη και υποβολή έκθεσης σχετικά με αυτό στο Συμβούλιο Συνόδου Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- έκθεση σύγκλισης που εξετάζει σε ποιο βαθμό τα κράτη μέλη που πρέπει να υιοθετήσουν ακόμα το ευρώ έχουν εκπληρώσει τα κριτήρια σύγκλισης, κάθε δύο χρόνια

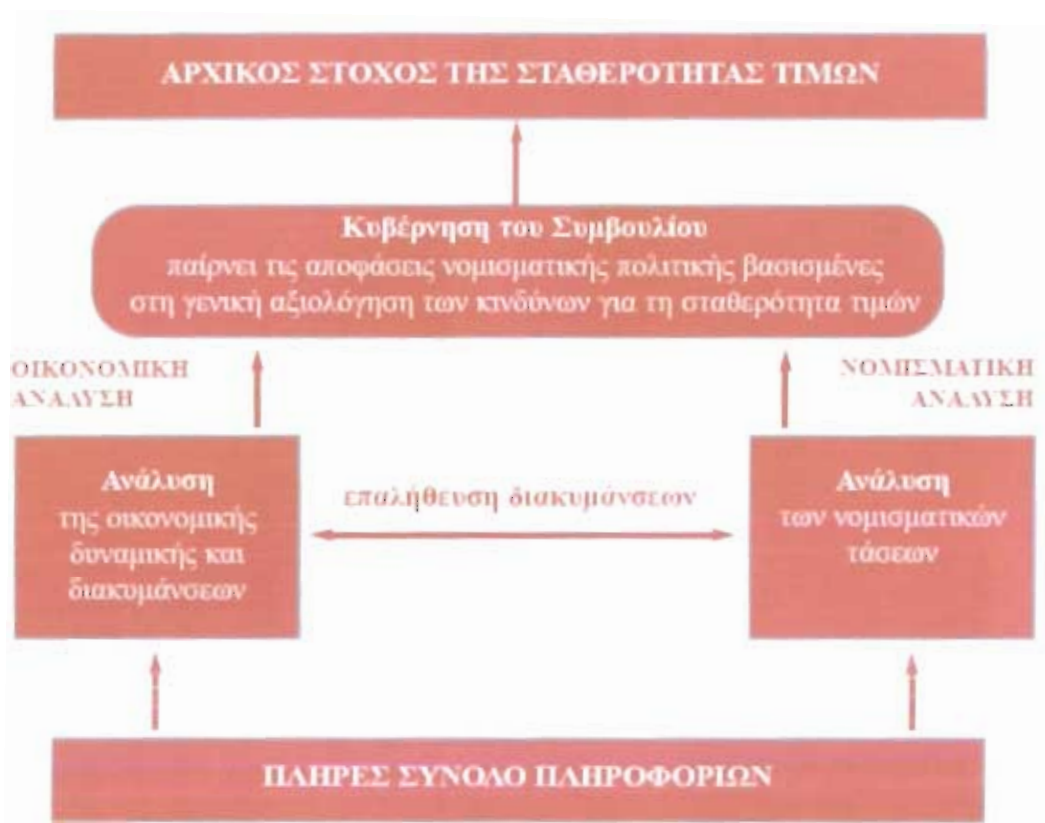
Η EUROSTAT και η ΕΚΤ συνεργάζονται στενά στον τομέα των στατιστικών, διμερώς αλλά και στο πλαίσιο των σχετικών στατιστικών επιτροπών της Κοινότητας, και ιδιαίτερα με την Επιτροπή νομισματικών, οικονομικών και στατιστικών ισοζυγίου πληρωμών (CMFB).

Η Οικονομική και Νομισματική Επιτροπή (EFC) καθιερώθηκε από τη Συνθήκη ΕΚ για να παρέχει στο Συμβούλιο Συνόδου Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών προπαρασκευαστικές αναλύσεις, και συμβουλές για τα οικονομικά και νομισματικά θέματα. Η ΟΝΕ, το Δεκέμβριο του 1997 όρισε επίσης ότι στόχος της EFC είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο ο διάλογος, μεταξύ Συμβουλίου και ΕΚΤ, μπορεί να προετοιμαστεί και να συνεχιστεί στο επίπεδο ανώτερων υπάλληλων [από υπουργεία, NCBS, Επιτροπή και ΕΚΤ]. Η Συνθήκη δηλώνει ότι τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και η ΕΚΤ πρέπει, να διορίζουν λιγότερα από δύο μέλη στην Επιτροπή. Παραδοσιακά, τα δύο μέλη των κρατών μελών είναι ένας ανώτερος υπάλληλος του υπουργείου οικονομικών και οικονομίας και ένας ανώτερος υπάλληλος από την αντίστοιχη κεντρική τράπεζα. Σήμερα με τα 25 κράτη-μέλη ο εκπρόσωπος της εθνικής τράπεζας δεν συμμετέχει για λόγους ευελιξίας.²³

---

²³ H. K. Scheller, ό.π., σελ. 131-135

Η Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής (EPC) καθιερώθηκε το 1974 από το Συμβούλιο και αποτελείται από δύο αντιπροσώπους από κάθε ένα από τα κράτη μέλη, την Επιτροπή και την ΕΚΤ. Όπως το EFC, το EPC περιλαμβάνεται στην προετοιμασία του Eurogroup και της Συνόδου Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, με θέματα που αφορούν κυρίως σε δομικές μεταρρυθμίσεις.²⁴

Σχήμα 1-2: Η προσανατολισμένη στη σταθερότητα, νομισματική πολιτική της ΕΚΤ.

Πηγή: K. Scheller, 2005

²⁴ H. K. Scheller, *ό.π.*, σελ. 135-136

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

4.1. Γενικά

Η ελληνική οικονομία σήμερα βρίσκεται αντιμέτωπη με την παγκοσμιοποίηση, και την φιλελευθεροποίηση τη οικονομίας, τη μείωση των δασμών και τη μεγάλη ανταγωνιστικότητα. Αυτή η τελευταία, απαιτεί ευελιξία και αποτελεσματικότητα από τους παραγωγικούς φορείς της χώρας μας, ώστε να επιβιώσουν χωρίς την προστασία του κράτους προσαρμοζόμενοι στη νέα πραγματικότητα που προέκυψε από την αντικατάσταση του εθνικού νομίσματος με το σκληρό ευρώ. Η αύξηση των επενδύσεων και η απώτερη αύξηση της παραγωγικότητας αποτελεί τη μόνη λύση για μια βιώσιμη εθνική οικονομία.

Οι τρέχουσες εξελίξεις (απογραφές, ασφαλιστικό, συνταξιοδοτικό) κάνουν θολό το τοπίο για την προσέλκυση νέων επενδυτών, το οποίο γίνεται θολότερο από την αδυναμία της χώρας μας να προσαρμοστεί στις τεχνολογικές απαιτήσεις και από το μέγεθος των ελληνικών επιχειρήσεων που είναι κυρίως μικρό. Έτσι η ελληνική οικονομία καλείται σήμερα, να επαναπροσδιορίσει του τομείς εκείνους που θα αναπτύξουν την ελληνική οικονομία. Δεν θα πρέπει να μας διαφεύγει ότι η χώρα μας διαθέτει πλήθος προϊόντων που έχουν αναγνωρισθεί διεθνώς ως ελληνικά (π.χ. μαστίχα, φέτα, κ.ά) αλλά και ένα ισχυρό κίνητρο για την προσέλκυση επενδυτών που ονομάζεται τουρισμός.

Επίσης πρέπει να επισημανθεί ότι πέρα από το πρόβλημα της έλλειψης τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα μας είναι: (α) το διαρκώς αυξανόμενο εξωτερικό χρέος το οποίο σε συνδυασμό με την έλλειψη συνέχειας στην οικονομική πολιτική των κυβερνήσεων, καθιστά δυσχερέστερη την οργάνωση αποπληρωμής του, (β) η μεγάλη παραοικονομία και φοροδιαφυγή λόγω της ασθενούς εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας και (γ) οι συνεχείς περικοπές των αγροτικών επιδοτήσεων.²⁵

---

²⁵ Οι απόψεις που εκφράζονται είναι προσωπικές αποτέλεσμα της μελέτης εκθέσεων φορέων και ιδιωτών για την ανάπτυξη της εργασίας αυτής.

4.2. Η πρώτη διετία του ευρώ

Σύμφωνα με τις δηλώσεις του υπουργού η ελληνική οικονομία το έτος 2002 βρισκόταν ήδη σε μια διαδικασία αναπτυξιακής επιτάχυνσης, εν μέσω διεθνούς υφέσεως. Η πρώτη μεγάλη επιτυχία την οποία σημείωσε το 2002 η ελληνική οικονομία, ήταν η απρόσκοπτη και επιτυχής διάθεση του ευρώ. Οι ευκαιρίες τις οποίες είχε η χώρα μας σχετίζονταν: (α) με τη μεγάλη επενδυτική δυνατότητα που μας έδινε το εθνικό πρόγραμμα ανάπτυξης χρηματοδοτούμενο κατά το ήμισυ από ευρωπαϊκούς πόρους και κατά το ήμισυ από εθνικούς πόρους, (β) με τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, (γ) με την εκμετάλλευση των οικονομικών δυνατοτήτων της χώρα μας στην ευρύτερη περιοχή, καθώς είναι η μόνη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και (δ) η μεταρρυθμιστική προσπάθεια για τη θεμελίωση ενός νέου σύγχρονου πλαισίου λειτουργίας των αγορών χωρίς στρεβλώσεις, με αυξημένο τον ανταγωνισμό των επιχειρήσεων και τις επενδυτικές ευκαιρίες.

Οι κυβερνητικές παρεμβάσεις την περίοδο εκείνη περιλάμβαναν το νόμο για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την απλοποίηση της γραφειοκρατίας, τον εκσυγχρονισμό του φορολογικού συστήματος, την ενίσχυση των επενδύσεων, και την ολοκλήρωση της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης. Ως αποτέλεσμα όλων αυτών των διεργασιών, οι Τράπεζες στην Ελλάδα απέκτησαν έναν πολυσχιδή και σημαντικό ρόλο για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Μετά την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ και την υπαγωγή της ελληνικής οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ως μοναδικού ρυθμιστή της νομισματικής πολιτικής, επήλθαν αυτομάτως αλλαγές στις προοπτικές, τις δυνατότητες, αλλά και τις διαβαθμίσεις των Τραπεζών. Ήταν προφανές, ότι τα ισχυρά τραπεζικά ιδρύματα θα έπρεπε να προβούν σε εκείνες τις αλλαγές, έτσι ώστε να καταταγούν σε ζώνες υψηλής πιστωτικής αξιοπιστίας. Επίσης το μέγεθος των ελληνικών Τραπεζών παρέμενε μικρό σε σχέση με τον μέσο όρο των ευρωπαϊκών τραπεζικών ιδρυμάτων και κατά συνέπεια η πραγματοποίηση συγχωνεύσεων, η διεύρυνση συνεργασιών με ξένα πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και η ενίσχυση της παρουσίας των ελληνικών Τραπεζών στην βαλκανική αποτελούσαν αυτονόητα βήματα για την αναδιάταξη του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.²⁶

---

²⁶ Ομιλία Υπουργού κ. Ν. Χριστοδουλάκη στην Ένωση Ελληνικών Τραπεζών 19-03-2002 από το www.mnec.gr

Σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας το έτος 2002 το εργατικό δυναμικό της χώρας μας ανερχόταν σε 4.652.200 άτομα και οι άνεργοι 462.100 (ποσοστό 9,9%). Από τους εργαζόμενους οι 342.900 απασχολούνταν στο τομέα τραπεζών, ασφαλιστικών εταιρειών και διαχειριστών ακίνητης περιουσίας. Το εμπορικό ισοζύγιο ήταν αρνητικό (-12.452 εκ. €), ενώ ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία εγχώριας αγοράς 106,0 και ο αντίστοιχος εξωτερικής αγοράς 101,8.²⁷

Πίνακας 4-1: Δημόσια οικονομικά 2001-2002. Έλλειμμα και χρέος Γενικής Κυβέρνησης.

	2001*	2002*
ΑΕΠ σε αγοραίες τιμές	131.317	141.669
Έλλειμμα (-)/πλεόνασμα (+) Γενικής Κυβέρνησης	-4.716	-5.783
% του ΑΕΠ	-3,6	-4,1
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	150.695	158.885
% του ΑΕΠ	114,8	112,1

*Σε εκατομμύρια ευρώ.

Πηγή: ΕΣΥΕ

Το έτος 2003 ήταν έτος ελληνικής προεδρίας στην Ε.Ε. Τότε η ελληνική οικονομία καθοριζόταν από μια αγορά με περιορισμένη κρατική παρεμβατικότητα, δεσμευμένη από διεθνείς Οργανισμούς, χαρακτηριζόμενη από τα μέσα της δεκαετίας του '90 από έναν ανανεωμένο δυναμισμό, κυρίως λόγω της ένταξης της χώρας στην Ευρωζώνη. Η ελληνική οικονομία διανύοντας ήδη το δεύτερο έτος της ένταξής της στη ζώνη του ευρώ λειτουργούσε πλέον μέσα σε ένα νέο κοινό νομισματικό περιβάλλον, καθοριζόμενο από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Το 2003 προβλεπόταν η Ελλάδα να είναι με την Ιρλανδία η ταχύτερα αναπτυσσόμενη οικονομία της ΕΕ, με σχεδόν πενταπλάσιο ρυθμό από την Ευρώπη, με επιτάχυνση των ρυθμών αύξησης τόσο της ιδιωτικής κατανάλωσης όσο και των επενδύσεων. Ταυτόχρονα, είχε βελτιώσει θεαματικά την άμυνά της απέναντι στις διεθνείς αβεβαιότητες και την ύφεση. Ο ρυθμός αύξησης του όγκου των συνολικών επενδύσεων αναμενόταν να επιταχυνθεί περαιτέρω για το 2003, τόσο από τον ιδιωτικό τομέα, όσο και από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.

²⁷ Η Ελλάδα με αριθμούς, έκδοση Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, σελ. 7, 23 & 25.

Βασική προϋπόθεση για τη διατήρηση των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης ήταν η συνετή δημοσιονομική πολιτική με πιστή τήρηση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, με νοικοκύρεμα της λειτουργίας του κράτους, με καλύτερο αποτέλεσμα για τον κάθε τομέα πολιτικής που χρηματοδοτείται. Μετά τις αλλαγές με βάση τις νέες μεθοδολογίες της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας που αφορούν στο πως καταχωρούνταν οι αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου και καταπτώσεων εγγυήσεων, η Ελλάδα εμφάνιζε έλλειμμα γενικής κυβέρνησης για το 2002 της τάξης του 1,1% του ΑΕΠ, το οποίο υποχωρούσε σταδιακά τα επόμενα χρόνια, έτσι ώστε να επέλθει ισορροπία στο μακροοικονομικό ισοζύγιο αμέσως μετά την λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων. Το ποσοστό ανεργίας το 2002 μειώθηκε, για πρώτη φορά, τα τελευταία χρόνια, κάτω από 10%: συγκεκριμένα διαμορφώθηκε στο 9,6% το δεύτερο τρίμηνο, από 10,9%, το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο και 10,2% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2001. Η μείωση του ποσοστού ανεργίας συνεχίστηκε και στο γ' τρίμηνο όπου διαμορφώθηκε στο 9,5% έναντι 10% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2001.

Ο πληθωρισμός - μετά τη θεαματική κάθοδο κατά περίπου 12 ποσοστιαίες μονάδες (από 14,4% περίπου το 1993 σε 2,6% το 1999) - παρέμενε σχετικά χαμηλός. Το 2000 κινήθηκε στο 3,2% και το 2001 στο 3,4% - κυρίως λόγω πέσεων από τις αυξανόμενες τιμές του πετρελαίου και την ανατίμηση του δολαρίου σε σχέση με τη δραχμή. Η οικονομική πολιτική των προσεχών ετών, σχεδιαζόταν στην κατεύθυνση διατήρησης της μακρο-οικονομικής σταθερότητας, της περαιτέρω δημοσιονομικής σταθεροποίησης, της ενδυνάμωσης των δομικών μεταρρυθμίσεων, της διαφύλαξης του ανταγωνισμού και της εγκαθίδρυσης του απαραίτητου θεσμικού πλαισίου για την ομαλή λειτουργία των παραγωγικών και οικονομικών αγορών.

Σημαντικές αλλαγές παρατηρήθηκαν και στον τραπεζικό τομέα. Κρατικές τράπεζες είχαν ήδη αγορασθεί από ιδιωτικές τράπεζες. Η ελληνική κυβέρνηση είχε την πεποίθηση δημιουργίας των προϋποθέσεων εκείνων για την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.²⁸

Το 2004 ήταν το έτος με τις μεγαλύτερες προσδοκίες λόγω της τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων στη χώρα μας, που αποτελούσε ευκαιρία. Αποτέλεσε όμως και ένα έτος δύσκολο για τα δημοσιονομικά ιδιαίτερα λόγω των πολιτικών αλλαγών στη χώρα αλλά και λόγω των αντιπαραθέσεων με επίκεντρο την οικονομική πολιτική.

---

²⁸ Ελληνική Προεδρεία 2003, από το www.eu2003.gr

Χαρακτηριστικό των αντιπαραθέσεων αυτών είναι ακόμη και η αμφισβήτηση των στατιστικών στοιχείων σχετικά με τους δημοσιονομικούς δείκτες της χώρας. Βέβαια από πλευράς Στατιστικής Υπηρεσίας υποστηρίζεται ότι παρακολουθούσε συστηματικά και με απολύτως αποδεκτούς από την ΕΕ όρους τα οικονομικά της χώρας αποδίδοντας απολύτως ακριβή στοιχεία. Οι διαφορές των στοιχείων της ΕΣΥΕ με την Τράπεζα της Ελλάδος (γνωστές και ως «άσπρη τρύπα») ήταν άγνωστο για ποιο λόγο προέκυπταν. Γεγονός πάντως είναι ότι αποδίδονταν σε στατιστικά σφάλματα ή διαφορετικό τρόπο υπολογισμού. Στο τέλος του Ιουλίου ή στην αρχή του Αυγούστου του 2004 αναμενόταν η τακτοποίηση των ζητημάτων αυτών. Παράλληλα αναμενόταν και η γνωμοδότηση της Eurostat.²⁹

Στον πρώτο μετα-ολυμπιακό εθνικό προϋπολογισμό στόχος της κυβέρνησης ήταν η αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της οικονομίας, είναι απαραίτητες προϋποθέσεις ώστε να επιτευχθούν οι εθνικοί μας στόχοι για την ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή. Με τον προϋπολογισμό του 2005 επιδιωκόταν η προσαρμογή των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του χρέους, και ταυτόχρονα η ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης μέσω της ενθάρρυνσης των ιδιωτικών επενδύσεων και των πρωτοβουλιών του ιδιωτικού τομέα. Ο πληθωρισμός διατηρήθηκε σε υψηλότερο επίπεδο από τον αντίστοιχο των υπολοίπων χωρών της Ε.Ε., επηρεάζοντας δυσμενώς όχι μόνο το πραγματικό εισόδημα των νοικοκυριών αλλά και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Το εμπορικό ισοζύγιο, αλλά και το συνολικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της χώρας χειροτέρευαν συνεχώς, φθάνοντας το 2003 στο χειρότερο σημείο των τελευταίων ετών (6,7% του ΑΕΠ). Η προσέλευση ξένων επενδύσεων υπήρξε μηδαμινή, ενώ η Eurostat αμφισβητούσε τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία. Το έλλειμμα της κεντρικής κυβέρνησης προβλεπόταν να περιοριστεί στο 4,8% του ΑΕΠ, από 6,9% και 6,4% των ετών 2004 και 2003 αντίστοιχα, ενώ σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης αναμενόταν να διαμορφωθεί στο 2,8% του ΑΕΠ, από 5,3% το 2004 και 4,6% το 2003.³⁰

²⁹ Από συνέντευξη του γενικού γραμματέα της ΕΣΥΕ Μανόλη Κοντοπαράκη στο ΒΗΜΑ της Κυριακής, 27 Ιουνίου 2004.

³⁰ Ομιλία του υπουργού οικονομίας και οικονομικών κ. Γ. Αλογοσκούφη, στη Βουλή για τον προϋπολογισμό του 2005, από το www.parliament.gr

Δυστυχώς η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία δεν έχει διαθέσει ακόμη τα στοιχεία για τα Δημόσια Οικονομικά του έτους 2005. Όμως σύμφωνα με στοιχεία της EUROSTAT³¹ στο 3,7% προσδιορίστηκε ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας το τέταρτο τρίμηνο του 2005, σημειώνοντας μείωση κατά 0,2%, σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο του 2005. Στην ευρωζώνη, το τέταρτο τρίμηνο του 2005, ο ρυθμός ανάπτυξης ανήλθε σε 1,7% και σε 1,8% στην «Ευρώπη των 25». Τόσο στην ευρωζώνη, όσο και στην «Ευρώπη των 25», το ΑΕΠ έχει σημειώσει αύξηση κατά 0,3% σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο του 2005. Όσον αφορά στο Γενικό χρέος της Κυβέρνησης στις 26 Φεβρουαρίου 2006 το Γενικό Λογιστήριο δημοσιοποίησε στοιχεία που δείχνουν ότι παρά τις αποκρατικοποιήσεις και τις προσπάθειες δημοσιονομικής συμμόρφωσης του Κράτους, η ελληνική σφραγίδα φέρει το υψηλότερο δημόσιο χρέος της ευρωζώνης. Σύμφωνα με αυτά, στο τέλος του 2005 το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης διαμορφώθηκε σε 215,415 δις ευρώ, μέγεθος το οποίο διαφέρει από το επονομαζόμενο δημόσιο χρέος το οποίο παρακολουθεί η Κομισιόν και το οποίο προκύπτει με την αφαίρεση της λεγόμενης «άσπρης τρύπας» των πλεονασμάτων των ασφαλιστικών ταμείων και των ΝΠΔΔ, από τις επιδόσεις κεντρικής κυβέρνησης. Σε σχέση με το τέλος Σεπτεμβρίου καταγράφεται βελτίωση, καθώς τότε το χρέος κεντρικής κυβέρνησης ήταν 217,414 δις ευρώ. Σε σχέση με το τέλος του 2004 όμως, οπότε είναι ορθή η σύγκριση, καταγράφεται ουσιαστική επιβάρυνση καθώς τότε το χρέος έφτανε τα 201,244 δις ευρώ. Μέσα σε ένα χρόνο η χώρα «φορτώθηκε» με επιπλέον χρέος 14 δις ευρώ, μεγάλο μέρος του οποίου οφείλεται βεβαίως και στα βάρη της Ολυμπιάδας.³²

4.3. Ελληνική Ένωση Τραπεζών

Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών (ΕΕΤ) είναι ο φορέας εκπροσώπησης των ελληνικών και ξένων τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα. Πρόκειται για μια αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, που ιδρύθηκε το 1928 και σήμερα αριθμεί 34 μέλη - 23 τακτικά και 11 συνδεδεμένα με στόχο το συλλογικό εκσυγχρονισμό των τραπεζών-μελών της και τη συνολική ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού τομέα, συμβάλλοντας στην προαγωγή της εθνικής οικονομίας. Επίσης, ως φορέας εκπροσώπησης, παρεμβαίνει συμβουλευτικά στη ρυθμιστική διαδικασία, συμμετέχοντας στη λήψη

³¹ Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, Ιανουάριος 2006

³² Γενικό Λογιστήριο του κράτους, από το www.mof-gjk.gr

αποφάσεων σε νομοπαρασκευαστικές ή τεχνικές επιτροπές σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Περαιτέρω, πρωταρχική επιδίωξη της είναι ο φιλικός διακανονισμός και η επίλυση των διαφορών μεταξύ της ιδιωτικής πελατείας και των τραπεζών, που υλοποιούνται με τις υπηρεσίες του Τραπεζικού Μεσολαβητή. Οι στόχοι της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών υλοποιούνται από τη Γενική Γραμματεία της, η οποία ακολουθώντας τις κατευθυντήριες γραμμές του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής και ανταποκρινόμενη:

- Επεξεργάζεται το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει το χρηματοπιστωτικό σύστημα
- Προωθεί τις θέσεις των τραπεζών στις αρμόδιες αρχές και νομοπαρασκευαστικές επιτροπές
- Μεριμνά για το συντονισμό και την ομαλή λειτουργία της διατραπεζικής συνεργασίας και των συναλλαγών στην Ελλάδα
- Μεριμνά για την ενημέρωση του κοινού σε συλλογικά θέματα τραπεζικής επικαιρότητας και μελετά αποτελεσματικούς τρόπους αντιμετώπισης της ασφάλειας των τραπεζών και των τραπεζικών συναλλαγών
- Μελετά τις εξελίξεις σε θέματα τραπεζικής εποπτείας και χρηματαγορών /κεφαλαιαγορών
- Επεξεργάζεται νομικά, λογιστικά και φορολογικά θέματα τραπεζικά
- Αναπτύσσει διεθνείς, διμερείς σχέσεις και συνεργασίες με φορείς άλλων χρηματοπιστωτικών συστημάτων
- Αναπτύσσει σχέσεις με τις εγχώριες παραγωγικές τάξεις και δραστηριότητα αξιοποίησης των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
- Συμβάλλει στην ανάπτυξη των διατραπεζικών συστημάτων πληρωμών και την επέκταση των υπηρεσιών της ηλεκτρονικής τραπεζικής
- Αναπτύσσει εκπαιδευτική, μελετητική, ερευνητική και εκδοτική δραστηριότητα.³³

---

³³ Ελληνική Ένωση Τραπεζών από το www.hba.gr

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

5.1. Εισαγωγή

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η κεντρική εκδοτική τράπεζα της χώρας. Ιδρύθηκε το 1927, βάσει ενός Παραρτήματος του Πρωτοκόλλου της Γενεύης της 15ης Σεπτεμβρίου, λίγα χρόνια μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και τη Μικρασιατική Καταστροφή, και άρχισε να λειτουργεί το Μάιο του 1928. Στα 75 χρόνια της ιστορίας της γνώρισε 18 Διοικητές και 28 Υποδιοικητές.³⁴

Μέχρι τότε τη χώρα μας εκπροσωπούσε ουσιαστικά στις διεθνείς συναλλαγές η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία υποστήριξε τις περιόδους αστάθειας και οικονομικού κλυδωνισμού της χώρας μας και ιδιαίτερα κατά τη Μικρασιατική Καταστροφή. Εκείνη την περίοδο μετά την έλευση των προσφύγων, ήταν που δημιουργήθηκε το περίφημο ζήτημα των «Άγγλων ομολογιούχων».

Η Αγγλική Τράπεζα επιδιώκοντας να ελέγξει την ελληνική οικονομία παρέχώρησε δάνεια στη χώρα μας με τον όρο να μην χρησιμοποιηθούν για στρατιωτική ανασυγκρότηση ενώ παρασηνιακά είχαν δεσμευθεί στον Κεμάλ ότι δεν θα συνηγορούσαν σε εξοπλισμό της Ελλάδας εάν εκείνος εγκατέλειπε τη φιλορωσική πολιτική του.

Τότε υποχρεώθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος (Εθνική Τράπεζα) να καταβάλλει το ¼ του ποσού στην αντίστοιχη αγγλική σε αντίκρισμα του δανεισμού. Ουσιαστικά δηλαδή η Ελλάδα δανείστηκε τα δικά της χρήματα. Μόνο υπό την απειλή της απόσυρσης της εγγύησης και του προσανατολισμού προς τι αμερικανικές τράπεζες κατέστη τότε δυνατή η δεύτερη δανειοδότηση της Ελλάδας από τους Άγγλους.³⁵

5.2. Το χρονικό της ίδρυσης

Η πρόταση για τη δημιουργία κεντρικής τράπεζας στην Ελλάδα έγινε από την Κοινωνία των Εθνών προκειμένου να στηριχθούν οι προσπάθειες της ελληνικής Κυβέρνησης να ξεπεραστούν τα σοβαρά οικονομικά και δημοσιονομικά προβλήματα

³⁴ Τράπεζα της Ελλάδος, www.bankofgreece.gr

³⁵ Τ. Βουρνάς, Η ιστορία της Ελλάδας, τόμος Β', σελ. 327-329

της εποχής. Μέχρι την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος, οι λειτουργίες κεντρικής τράπεζας, όπως είδαμε, ασκούνταν από την βασική εμπορική τράπεζα της χώρας, την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία είχε ιδρυθεί το 1841 και βαθμιαία είχε αποκτήσει μονοπώλιο επί του εκδοτικού προνομίου. Σύμφωνα με την Κοινωνία των Εθνών, στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος υπήρχε ασυμβίβαστο για την άσκηση δημόσιας εξουσίας, όπως η έκδοση του χαρτονομίσματος, παράλληλα με τη δραστηριότητα εμπορικής τράπεζας.

Εικόνα 5-1: Η Διοίκηση και τα μέλη του Γενικού Συμβουλίου συνεδριάζουν στις 20 Νοεμβρίου 1933, ημέρα της κατάθεσης του θεμέλιου λίθου, στην κατώτατη στάθμη των εκσκαφών. (Πηγή: [www. Bankof Greece.gr](http://www.BankofGreece.gr))

Με την ίδρυση της νέας τράπεζας, της μεταβιβάστηκαν στοιχεία ενεργητικού (κυρίως χρυσός και ομόλογα του Δημοσίου) και παθητικού (το εκδοθέν χαρτονόμισμα και ιδίως οι καταθέσεις του Δημοσίου) από την Εθνική Τράπεζα.

Η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤΕ) άρχισε τη λειτουργία της τον Μάιο του 1928 με προσωπικό 500 ατόμων. Στη συνέχεια η Τράπεζα άνοιξε έναν αριθμό πρακτορείων και υποκαταστημάτων κυρίως για την τροφοδότηση των τοπικών αγορών σε χαρτονόμισμα και για τη διενέργεια πληρωμών ή/και εισπράξεων για λογαριασμό του Δημοσίου. Στις 4 Απριλίου 1938 η έδρα της Τράπεζας μεταφέρθηκε στη σημερινή της θέση.

Το Πρωτόκολλο της Γενεύης καθόρισε, και το περιεχόμενο της δραχμής σε χρυσό και όρισε ότι η δραχμή θα ακολουθούσε τον Κανόνα Χρυσού-Συναλλάγματος. Σύμφωνα μάλιστα με το Άρθρο 4 του αρχικού Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος «*κύριον καθήκον της Τραπεζής είναι η εξασφάλις της σταθερότητος της εις χρυσόν αξίας των γραμματίων αυτής. Προς τον σκοπόν τούτον θα ρυθμίξη, εντός των ορίων του Καταστατικού αυτής, την κυκλοφορίαν και την πίστιν εν Ελλάδι*».³⁶

Στο σημείο αυτό αξίζει να παρατεθεί ένα μικρό τμήμα της ομιλίας του πρώτου προέδρου της ΤΕ Αλέξανδρου Διομήδη, την οποία εκφώνησε κατά τα εγκαίνια της Τράπεζας που έγιναν μετά από πρόσκληση του Ναυάρχου Κουντουριώτη, Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας. Από την ομιλία αναδεικνύεται ο κρίσιμος ρόλος της Τράπεζας στα ελληνικά οικονομικά και κοινωνικά δρώμενα της εποχής.

«Σήμερον το νόμισμά μας στηρίζεται πλέον επί χρυσής βάσεως, και η κοινωνία έχει εις την διάθεσίν της νόμισμα σταθεράς αξίας, εγγυώμενον ασφάλειαν εις τας συναλλαγάς, αποτρέπον κινδύνους, εκτοπίζον την αθέμιτον κερδοσκοπίαν και διανοίγον εις την δραστηριότητα του λαού στάδιον καρποφόρον και εντίμον εργασίας.

Η νέα μάλιστα σύνθεσις του πληθυσμού της Ελλάδος, με τα γόνιμα και προοδευτικά στοιχεία τα οποία περικλείει, μόνον εις ατμόσφαιραν εμπιστοσύνης θα ηδύνατο να αναπτύξη όλας τας αρετάς της φιλεργίας και επινοητικότητος, αίτινες χαρακτηρίζουν την φυλήν, και αίτινες, όταν εύρουν πρόσφορον έδαφος καλλιέργειας, αναδεικνύουν αυτήν μεταξύ των κρατίστων. Την εμπιστοσύνην αυτήν και το αίσθημα της ασφαλείας εγγυάται η λειτουργία της νέας Τραπεζής της Ελλάδος.

*Διαθέτουσα αήτη δύναμιν περίπου 11.000.000 λιρών Αγγλίας ασφαλίζει την ακεραιότητα του ελληνικού νομίσματος με καλύμματα χρυσής αξίας 53,67% εν αναλογία προς τας εν γένει υποχρεώσεις, και 81,51% προς την πραγματικήν κυκλοφορίαν. Αναλογία τοιαύτης εκτάσεως ούτε συνήθης είναι ούτε παρετηρήθη εις την έναρξιν της λειτουργίας των πλείστων εκδοτικών Τραπεζών.»*³⁷

Σήμερα η τράπεζα στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτίριο επί της οδού Πανεπιστημίου 21, απέναντι από τα τρία ιστορικά κτίρια της Ακαδημίας, του Πανεπιστημίου και της Βιβλιοθήκης, στο κέντρο της πρωτεύουσας. Δεδομένου ότι κανένα από τα προσχέδια που υποβλήθηκαν στον σχετικό διαγωνισμό που προκηρύχθηκε το 1929 δεν βραβεύθηκε, η Τράπεζα ανέθεσε στους Κ. Παπαδάκη και Ν. Ζουμπουλίδη να

³⁶ Τράπεζα της Ελλάδος, www.bankofgreece.gr

³⁷ Η. Βενέζης, Χρονικό της Τράπεζας της Ελλάδος, Αθήνα, 1955.

προτείνουν νέα προσχέδια τα οποία και εγκρίθηκαν το 1932. Η θεμελίωση του κτιρίου έγινε το 1933 και τα εγκαίνιά του το 1938, με Διοικητή και στις δύο περιπτώσεις τον Εμμανουήλ Τσουδερό.³⁸

Εικόνα 5-2: Αλέξανδρος Διομήδης. (Πηγή: [www. Bankof Greece.gr](http://www.Bankof Greece.gr))

5.3. Ο πόλεμος, η ανασυγκρότηση και η νομισματική επιτροπή

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ο Διοικητής της Τράπεζας ακολούθησε την Ελληνική Κυβέρνηση στην εξορία. Το απόθεμα σε χρυσό της Τράπεζας μεταφέρθηκε πρώτα στη Νότια Αφρική και ύστερα στο Λονδίνο. Μετά το τέλος του Πολέμου, η οικονομία εν γένει και ιδιαίτερα το χρηματοπιστωτικό σύστημα βρίσκονταν σε έντονα αποδιοργανωμένη κατάσταση. Το 1945 το κόστος ζωής εικοσαπλασιάστηκε ενώ η βιομηχανική παραγωγή βρισκόταν στο ένα τρίτο του προπολεμικού της επιπέδου και οι τραπεζικές καταθέσεις στο ένα τριακοστό του επιπέδου που καταγραφόταν το 1939. Η κατάσταση αυτή, υπό τις συνθήκες κρίσης της εποχής, κρίθηκε ότι απαιτούσε στενή συνεργασία μεταξύ της Κεντρικής Τράπεζας και των Κυβερνήσεων. Τη συνεργασία αυτή θεσμοποίησε η δημιουργία, το 1946, της Νομισματικής Επιτροπής. Η Επιτροπή περιλάμβανε τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας ως πρόεδρο, τέσσερις άλλους Υπουργούς και το Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος. Η θέση της Τράπεζας της Ελλάδος ήταν σημαντική, καθώς η Τράπεζα είχε την ευθύνη σχεδιασμού και πρότασης μέτρων πολιτικής που, κατά κανόνα, υιοθετούνταν από την Επιτροπή.

³⁸ Τράπεζα της Ελλάδος, www.bankofgreece.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

6.1. Γενικά

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), στο οποίο ανήκουν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των 14 υπόλοιπων κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την 1η Ιανουαρίου 2001 η Τράπεζα της Ελλάδος ανήκει στο Ευρωσύστημα, το οποίο περιλαμβάνει την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις υπόλοιπες 11 εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών που ανήκουν στην ζώνη του ευρώ.

Το Καταστατικό της Τράπεζας της Ελλάδος έχει προσαρμοστεί ώστε να καλύπτει τις απαιτήσεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τροποποιήσεις που έγιναν με τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας της Ελλάδος από 22.12.1997 και 25.4.2000, οι οποίες κυρώθηκαν με τους Νόμους 2609/11.5.1998 και 2832/13.6.2000 αντίστοιχα. Η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών αποτελεί τον πρωταρχικό σκοπό της Τράπεζας της Ελλάδος. Ακόμη έχει θεσμοθετηθεί η ανεξαρτησία της Τράπεζας της Ελλάδος καθώς και η άσκηση δημοκρατικού ελέγχου εκ μέρους της Βουλής.

Στο πλαίσιο των αλλαγών αυτών έχει συσταθεί στην Τράπεζα της Ελλάδος το Συμβούλιο Νομισματικής Πολιτικής. Από την 1/1/2001 η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετέχει ως αναπόσπαστο μέρος του ΕΣΚΤ στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης που χαράσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας καθώς και της συναλλαγματικής πολιτικής.³⁹

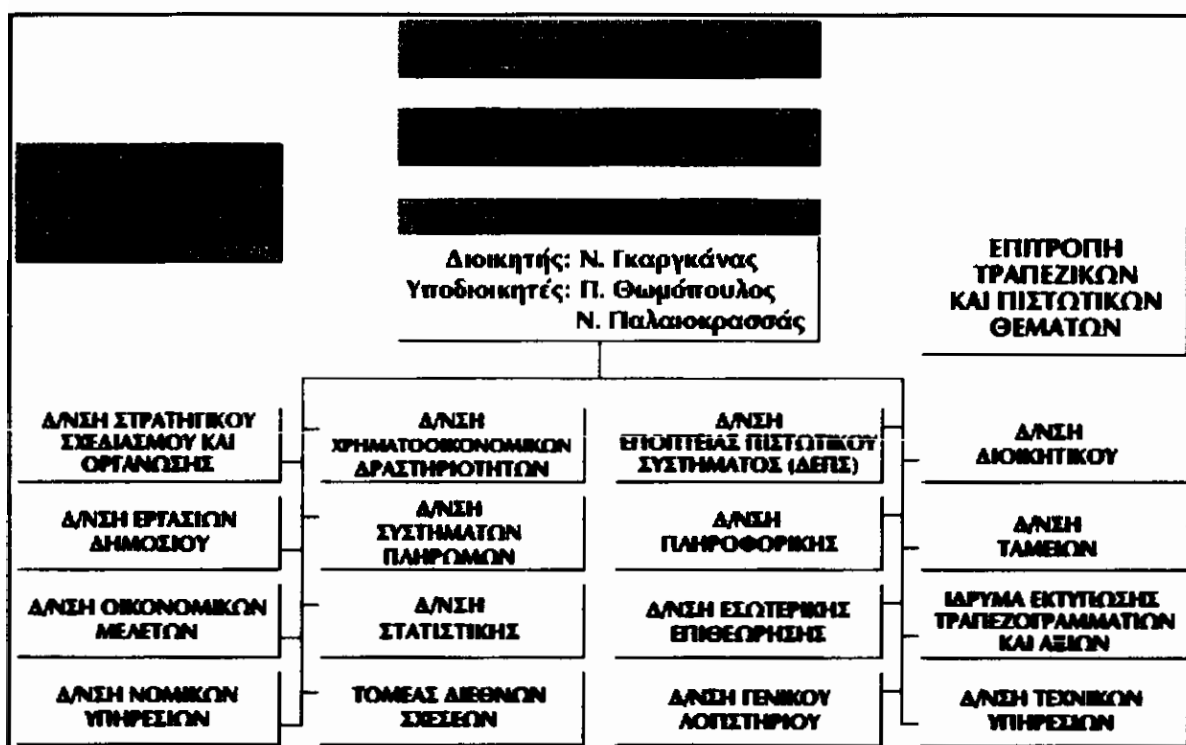
6.2. Οργανόγραμμα

Η διοικητική διάρθρωση της ΤΕ είναι τυπική των τραπεζικών οργανισμών. Στην κορυφή της Διοικητικής Πυραμίδας βρίσκεται η Γενική Συνέλευση Μετόχων οι οποίοι απαραίτητα υπόκεινται στα δικαστήρια της Αθήνας. Ακολουθεί το Γενικό Συμβούλιο το οποίο συγκροτείται από το Διοικητή, δύο Υποδιοικητές, τα μέλη του Συμβουλίου

³⁹ Τράπεζα της Ελλάδος, www.bankofgreece.gr

Νομισματικής Πολιτικής οι οποίοι διορίζονται σύμφωνα με προεδρικό διάταγμα μετά από εισήγηση του υπουργικού συμβουλίου για μία εξαετία και έξι συμβούλους τρεις τουλάχιστον από τους οποίους προέρχονται από τους τομείς βιομηχανίας, εμπορίου και γεωργίας.

Η Διοίκηση της ΤΕ ασκείται από το διοικητή και τους υποδιοικητές ενώ η επιτροπή τραπεζικών και πιστωτικών θεμάτων λειτουργεί ως συμβουλευτικά. Η υπόλοιπη διάρθρωση της ΤΕ διακρίνεται σε 16 Διευθύνσεις με διακριτό αντικείμενο η κάθε μία.⁴⁰

Εικόνα 6-1: Το οργανόγραμμα της Τράπεζας της Ελλάδος (Πηγή: www. Bankof Greece.gr)

6.3. Η σημερινή διάρθρωση-στελέχωση

Στη συνέχεια παρατίθενται τα στοιχεία των ατόμων που απαρτίζουν τη διοίκηση και στελεχώνουν τις Διευθύνσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σήμερα, από τα οποία γίνεται σαφής αναφορά στο αντικείμενο δραστηριοτήτων της.

Πίνακας 6-1: Μέλη Γενικού Συμβουλίου

⁴⁰ Καταστατικό της Τράπεζας τη Ελλάδος, έκδοση Θ'. Αθήνα, 2000.

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΡΓΚΑΝΑΣ	Διοικητής
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ	Υποδιοικητής
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΛΑΙΟΚΡΑΣΣΑΣ	Υποδιοικητής
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΚΚΑΣ	Σύμβουλος
ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΟΖΑΔΙΝΟΣ	"
ΒΑΣΙΛΗΣ ΔΡΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ	"
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ	"
ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ	"
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ	"
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	"
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΟΛΥΖΩΓΟΠΟΥΛΟΣ	"
ΜΙΧΑΗΛ ΧΑΝΔΡΗΣ	"
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΦΟΥΚΑΣ	Επίτροπος του Κράτους

Πηγή: [www. Bankof Greece.gr](http://www.BankofGreece.gr)

Πίνακας 6-2: Συμβούλιο Νομισματικής Πολιτικής

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΡΓΚΑΝΑΣ	Πρόεδρος
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ	Μέλος
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΛΑΙΟΚΡΑΣΣΑΣ	"
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΔΡΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ	"
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ	"
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	"

Πηγή: [www. Bankof Greece.gr](http://www.BankofGreece.gr)

Πίνακας 6-3: Επιτροπή Τραπεζικών και Πιστωτικών θεμάτων

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΡΓΚΑΝΑΣ	ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ	ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΛΑΙΟΚΡΑΣΣΑΣ	ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΦΟΙΒΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ	ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ
	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΙΣΑΑΚ ΣΑΜΠΕΘΑΪ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
	ΜΕΛΕΤΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΛΙΑΤΣΙΚΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Πηγή: [www. Bankof Greece.gr](http://www.BankofGreece.gr)

Πίνακας 6-4: Διεύθυνση στρατηγικού σχεδιασμού και οργάνωσης

Τομείς	Τμήματα
Διοικητικών θεμάτων και σχέσεων με το ευρωσύστημα	Μελέτης Διοικητικών Θεμάτων Μελέτης και Εφαρμογής Οδηγιών Ευρωσυστήματος
Οργάνωσης	Οργάνωσης Υποστήριξης Διαδικασιών και Τεκμηρίωσης Μελέτης Επιπτώσεων Οργανωτικών και Θεσμικών Αλλαγών στα Πληροφοριακά Συστήματα Στρατηγικού Σχεδιασμού.

Πηγή: [www. BankofGreece.gr](http://www.BankofGreece.gr)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΛΑΒΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Τμήμα Αγοραπωλησίας Συναλλάγματος

- Υπηρεσία Αγοραπωλησίας Συναλλάγματος
- Υπηρεσία Διακανονισμού Αγοραζόμενων Επιταγών
- Υπηρεσία Διεκπεραίωσης Διασυνοριακών Εντολών
- Υπηρεσία Έκδοσης Επιταγών και Εντολών
- Υπηρεσία Λογιστηρίου και Γραμματείας
- Υπηρεσία Λοιπών Εργασιών Συναλλάγματος

Τμήμα Δημόσιων Οργανισμών

- Υπηρεσία Εκτέλεσης Εντολών
- Υπηρεσία Λογιστηρίου και Γραμματείας
- Υπηρεσία Συμψηφιστικών Εγγραφών
- Υπηρεσία Ταμιακών Συναλλαγών

Τμήμα Διαχείρισης Διαθεσίμων Νομικών Προσώπων

- Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων
- Υπηρεσία Επεξεργασίας Στατιστικών Στοιχείων & Λογιστηρίου

Τμήμα Διαχείρισης Τίτλων με Λογιστική Μορφή

- Α΄ Υπηρεσία Διαχείρισης Τίτλων
- Β΄ Υπηρεσία Διαχείρισης Τίτλων
- Υπηρεσία Γραμματειακής Υποστήριξης
- Υπηρεσία Υποστήριξης Διασυνοριακών Συναλλαγών

Τμήμα Εθνικών Δανείων

- Υπηρεσία Διαχειρίσεων
- Υπηρεσία Λογιστηρίου και Γραμματείας
- Υπηρεσία Συναλλαγών

Τμήμα Ελέγχων & Παρακολούθησης Επενδύσεων και Περιουσίας Ασφαλιστικών Φορέων

- Υπηρεσία Ελέγχων
- Υπηρεσία Συγκέντρωσης και Επεξεργασίας Στοιχείων Περιουσίας Ασφαλιστικών Φορέων
- Υπηρεσία Υποστήριξης Επιτροπής Ελέγχου και Εποπτείας της Διαχείρισης της Περιουσίας των Ασφαλιστικών Φορέων

Τμήμα Ενεργύων Πιστώσεων Δημοσίου

- Υπηρεσία Ανοιγμάτων & Εγγυητικών Επιστολών
- Υπηρεσία Λογιστηρίου Ελέγχου & Εκκαθαρίσεων

- Υπηρεσία Τροποποιήσεων και Εκτελέσεων Α΄
- Υπηρεσία Τροποποιήσεων και Εκτελέσεων Β΄

Τμήμα Ηλεκτρονικής Δευτερογενούς Αγοράς Τίτλων (ΗΔΑΤ)

- Υπηρεσία Γραμματείας και Υποστήριξης των Επιτροπών Εποπτείας και Ελέγχου των Αγορών Τίτλων
- Υπηρεσία Διαχείρισης Δεδομένων και Μελέτης και Ανάλυσης Αγορών
- Υπηρεσία Διαχείρισης του Συστήματος της ΗΔΑΤ
- Υπηρεσία Υποστήριξης Μελών της ΗΔΑΤ
- Υπηρεσία Υποστήριξης του Συστήματος της ΗΔΑΤ

Τμήμα Θεματοφύλαξης και Διαχείρισης Τίτλων του Δημοσίου

- Υπηρεσία Διαχείρισης Τίτλων με Φυσική Μορφή
- Υπηρεσία Θεματοφύλαξης και Διαχείρισης Τίτλων Ιδιοκτησίας Δ.ΟΑ.Φ.
- Υπηρεσία Θεματοφύλαξης και Διαχείρισης Τίτλων Ιδιοκτησίας Ιδιωτών
- Υπηρεσία Λογιστηρίου και Γραμματείας
- Υπηρεσία Τήρησης Λογαριασμών και Διενέργειας Συναλλαγών επί Χαρτοφυλακίου

Τμήμα Λοιπών Ενεργών Πιστώσεων & Αξιών

- Υπηρεσία Αξιών
- Υπηρεσία Ενεργών Πιστώσεων Εισαγωγών
- Υπηρεσία Ενεργών Πιστώσεων Εξαγωγών

Τμήμα Πιστωτικών Παραβάσεων και Λοιπών Χρηματοδοτήσεων

- Υπηρεσία Γραμματείας Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Πιστωτικών Παραβάσεων Επιχειρήσεων
- Υπηρεσία Γραμματείας Ειδικής Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Πιστωτικών Παραβάσεων Επιχειρήσεων
- Υπηρεσία Εισφορών & Επιδότησεων Ν. 128/1975
- Υπηρεσία Λοιπών Χρηματοδοτήσεων

Τμήμα Σχέσεων με το Δημόσιο

- Υπηρεσία Εκτέλεσης Εντολών Ενόπλων Δυνάμεων
- Υπηρεσία Εκτέλεσης Εντολών Πολιτικών Υπηρεσιών Δημοσίου
- Υπηρεσία Εκτέλεσης Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
- Υπηρεσία Λογιστηρίου και Γραμματείας
- Υπηρεσία Στατιστικής Παρακολούθησης Λογαριασμών Δημοσίου
- Υπηρεσία Συμψηφιστικών Εγγραφών
- Υπηρεσία Ταμιακών Συναλλαγών

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Τμήμα Δημόσιων Οργανισμών & Επιχειρήσεων

- Υπηρεσία Δημόσιων Επιχειρήσεων
- Υπηρεσία Δημόσιων Οργανισμών

Τμήμα Κρατικού Προϋπολογισμού

- Υπηρεσία Δημοσιονομικής Ανάλυσης
- Υπηρεσία Δημοσιονομικών Θεμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Υπηρεσία Στατιστικής, Κρατικού Προϋπολογισμού & Λοιπών Λογαριασμών του Δημοσίου

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Τμήμα Βιβλιοθήκης

- Υπηρεσία Αρχείου & Τεκμηρίωσης Θεμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Υπηρεσία Βιβλιοθηκονομικής Επεξεργασίας Υλικού
- Υπηρεσία Βιβλίων & Περιοδικών Εκδόσεων Νομικού Περιεχομένου
- Υπηρεσία Γραμματείας
- Υπηρεσία Επιλογής και Απόκτησης Βιβλίων και Περιοδικών Εκδόσεων
- Υπηρεσία Πληροφόρησης και Δανεισμού

Τμήμα Διοικητικό

- Υπηρεσία Αναπαραγωγής και Διακίνησης Εγγράφων
- Υπηρεσία Γραμματείας

Τμήμα Εκδόσεων και Μεταφράσεων

- Υπηρεσία Εκδόσεων
- Υπηρεσία Μεταφράσεων

ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Τμήμα Ανάλυσης Ισοζυγίου Πληρωμών

- Υπηρεσία Ανάλυσης Εμπορικού Ισοζυγίου
- Υπηρεσία Ανάλυσης Ισοζυγίου Εισοδημάτων και Ισοζυγίου Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών
- Υπηρεσία Ανάλυσης Ισοζυγίου Μεταβιβάσεων
- Υπηρεσία Ανάλυσης Ισοζυγίου Υπηρεσιών

Τμήμα Διεθνών Οικονομικών Εξελίξεων

- Υπηρεσία Ανάλυσης Οικονομικών Εξελίξεων Λοιπών Χωρών
- Υπηρεσία Ανάλυσης Οικονομικών Εξελίξεων Χωρών Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΟΜΕΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Τμήμα Εισοδημάτων και Απασχόλησης

- Υπηρεσία Κερδών και Λοιπών Εισοδημάτων
- Υπηρεσία Μισθών & Απασχόλησης

Τμήμα Οικονομετρικών Προβλέψεων

- Υπηρεσία Οικονομετρικής Ανάλυσης και Προβλέψεων
- Υπηρεσία Στατιστικής Οικονομετρικών Υποδειγμάτων

Τμήμα Παραγωγής και Δαπάνης

- Υπηρεσία Δαπάνης
- Υπηρεσία Παραγωγής

Τμήμα Τιμών

- Υπηρεσία Ανάλυσης Τιμών
- Υπηρεσία Κατάρτισης Τιμαρίθμων
- Υπηρεσία Τιμοληψίας και Έρευνας Αγοράς
- Υπηρεσία Τιμών Ακινήτων
- Υπηρεσία Περιφερειακής Οικονομικής Συγκυρίας

ΤΟΜΕΑΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΕΩΣ

Τμήμα Θεμάτων Ευρωσυστήματος

- Υπηρεσία Παρακολούθησης Θεμάτων Ενιαίας Νομισματικής Πολιτικής
- Υπηρεσία Σχέσεων με το Ευρωσύστημα

Τμήμα Νομίσματος

- Υπηρεσία Ανάλυσης Πιστωτικών Εξελίξεων
- Υπηρεσία Νομισματικής Ανάλυσης

Τμήμα Τραπεζικών Θεμάτων και Αγοράς Κεφαλαίων

- Υπηρεσία Ανάλυσης Αγοράς Κεφαλαίων
- Υπηρεσία Ανάλυσης Τραπεζικών Θεμάτων

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

- Τμήμα Γνωμοδοτήσεων
- Τμήμα Διεξαγωγής Δικών
- Τμήμα Νομιμοποιήσεων και Γραμματείας
- Τμήμα Νομισματικών και Τραπεζικών Θεμάτων

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Τμήμα Αγορών Κεφαλαίων

- Υπηρεσία Ανάλυσης Αγορών
- Υπηρεσία Αξιολόγησης και Παρακολούθησης Προσφερόμενων Ασφαλειών

Τμήμα Γενικών Εργασιών Συναλλάγματος

- Υπηρεσία Γραμματείας
- Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Δανείων
- Υπηρεσία Καταθέσεων
- Υπηρεσία Παρακολούθησης Κεφαλαίων Εξωτερικού

Τμήμα Διαχείρισης Κινδύνων, Απόδοσης και Ρευστότητας Συναλλάγματος

- Υπηρεσία Μέτρησης Απόδοσης Επενδύσεων
- Υπηρεσία Μέτρησης και Παρακολούθησης Κινδύνων
- Υπηρεσία Συναλλαγματικής Θέσης

Τμήμα Διαχείρισης Συναλλαγματικών Διαθεσίμων & Χρυσού

- Υπηρεσία Διαχείρισης Συναλλαγματικών Διαθεσίμων & Χρυσού Ε.Κ.Τ.
- Υπηρεσία Διαχείρισης Συναλλαγματικών Διαθεσίμων & Χρυσού Τ.τ.Ε.

Τμήμα Εισαγωγών

- Υπηρεσία Ειδικών Λογαριασμών Εξωτερικού
- Υπηρεσία Θεμάτων Εισαγωγών
- Υπηρεσία Λοιπών Εργασιών

Τμήμα Εξαγωγών

- Υπηρεσία Εκκαθαρίσεων
- Υπηρεσία Ελέγχου Δικαιολογητικών
- Υπηρεσία Θεμάτων Εξαγωγών
- Υπηρεσία Λοιπών Εργασιών

Τμήμα Έρευνας και Ανάλυσης Διεθνών Αγορών

- Υπηρεσία Ανάλυσης Αγορών Συναλλάγματος
- Υπηρεσία Εκπόνησης Στρατηγικής Επενδύσεων
- Υπηρεσία Σχέσεων με Ανταποκριτές Εξωτερικού και Εγχώρια Πιστωτικά Ιδρύματα

Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου και Παρακολούθησης Εγχώριας Αγοράς Συναλλάγματος

- Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου
- Υπηρεσία Παρακολούθησης Εγχώριας Αγοράς Συναλλάγματος

Τμήμα Εφαρμογής Νομισματικής Πολιτικής

- Υπηρεσία Ανάλυσης Εξελίξεων Χρηματαγοράς
- Υπηρεσία Γραμματείας Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής
- Υπηρεσία Μελέτης Θεμάτων Χρηματαγορών
- Υπηρεσία Παρεμβάσεων στη Χρηματαγορά (Dealing Room)

Τμήμα Πιστωτικών Διευκολύνσεων και Καταθέσεων

- Υπηρεσία Ελέγχου Τήρησης Διατάξεων περί Υποχρεωτικών Καταθέσεων
- Υπηρεσία Πάγιων Πιστωτικών Διευκολύνσεων
- Υπηρεσία Υποστήριξης Εργασιών Χρηματαγοράς
- Υπηρεσία Υποχρεωτικών Τοποθετήσεων

Τμήμα Πράξεων Συναλλάγματος

- Υπηρεσία Διαπραγμάτευσης Συναλλάγματος και Παραγώγων Προϊόντων
- Υπηρεσία Θεμάτων Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης, Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών 2 και Δ.Ν.Τ.

Τμήμα Υποστήριξης Εργασιών Συναλλάγματος

- Υπηρεσία Διαχείρισης Μηχανογραφικού Συστήματος
- Υπηρεσία Εκτέλεσης Πράξεων Συναλλαγματικών Διαθεσίμων και Χρυσού Ε.Κ.Τ.
- Υπηρεσία Εκτέλεσης Πράξεων Συναλλάγματος

Γραφείο Διαδικασιών Διαχείρισης Συναλλάγματος στο πλαίσιο του Ε.Σ.Κ.Τ.

ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Τμήμα Διαχείρισης Συστημάτων Πληρωμών

- Υπηρεσία Διαχείρισης Συστήματος
- Υπηρεσία Διεκπεραίωσης Εγχώριων και Διασυνοριακών Εντολών
- Υπηρεσία Λογιστηρίου και Γραμματείας

Τμήμα Επίβλεψης Συστημάτων Πληρωμών

- Υπηρεσία Επίβλεψης Συστήματος ΕΡΜΗΣ και Συστημάτων Συμψηφισμού
- Υπηρεσία Επίβλεψης Συστημάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος και Μέσων Πληρωμής

Τμήμα Μελέτης Θεμάτων Μεταφοράς Κεφαλαίων και Υποδομών

- Υπηρεσία Μελέτης Θεμάτων Μεταφοράς Κεφαλαίων
- Υπηρεσία Μελέτης Θεμάτων Υποδομών
- Υπηρεσία Στατιστικής των Πληρωμών

ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

Τμήμα Νομισματικής και Τραπεζικής Στατιστικής

- Υπηρεσία Συλλογής Στοιχείων Τράπεζας της Ελλάδος
- Υπηρεσία Συλλογής Στοιχείων Α' Ομάδας Τραπεζών
- Υπηρεσία Συλλογής Στοιχείων Β' Ομάδας Τραπεζών
- Υπηρεσία Στατιστικής Τραπεζικών Καταθέσεων, Δανείων και Επιτοκίων
- Υπηρεσία Επεξεργασίας Στοιχείων Διατραπεζικής Αγοράς

Τμήμα Στατιστικής Λοιπών Χρηματοδοτικών Ιδρυμάτων και Αγοράς Κεφαλαίων

- Υπηρεσία Συλλογής Στοιχείων Αμοιβαίων Κεφαλαίων
- Υπηρεσία Συλλογής Στοιχείων Λοιπών Χρηματοδοτικών Ιδρυμάτων

- Υπηρεσία Συλλογής Στοιχείων Αγοράς Κεφαλαίων

Τμήμα Χρηματοπιστωτικών Λογαριασμών

- Υπηρεσία Κατάρτισης Χρηματοπιστωτικών Λογαριασμών
- Υπηρεσία Συλλογής Στοιχείων Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων
- Υπηρεσία Συλλογής Στοιχείων Γενικής Κυβέρνησης
- Υπηρεσία Συλλογής Στοιχείων Μη Χρηματοδοτικών Επιχειρήσεων & Λοιπών Τομέων

ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Τμήμα Διεθνούς Επενδυτικής Θέσης

- Υπηρεσία Άμεσων Επενδύσεων
- Υπηρεσία Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου
- Υπηρεσία Λοιπών Επενδύσεων

Τμήμα Κατάρτισης Ισοζυγίου Πληρωμών

- Υπηρεσία Στατιστικής Ανάλυσης και Μεθοδολογίας
- Υπηρεσία Ειδικών Στατιστικών Ερευνών

Τμήμα Συλλογής Στοιχείων Τράπεζας της Ελλάδος και μη Τραπεζικού Τομέα

- Υπηρεσία Συλλογής Στοιχείων Λοιπών Επιχειρήσεων Χρηματοοικονομικού Τομέα
- Υπηρεσία Συλλογής Στοιχείων Λοιπών Τομέων της Οικονομίας
- Υπηρεσία Συλλογής Στοιχείων Τράπεζας της Ελλάδος

Τμήμα Συλλογής Στοιχείων Τραπεζικού Τομέα

- Υπηρεσία Α' Ομάδας Πιστωτικών Ιδρυμάτων
- Υπηρεσία Β' Ομάδας Πιστωτικών Ιδρυμάτων
- Υπηρεσία Γ' Ομάδας Πιστωτικών Ιδρυμάτων
- Υπηρεσία Δ' Ομάδας Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Τμήμα Διαχείρισης Στατιστικής Βάσης

- Υπηρεσία Διαχείρισης Στατιστικής Βάσης
- Υπηρεσία Γενικής Οικονομικής Στατιστικής και Ειδικών Ερευνών
- Υπηρεσία Γραμματείας

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

- Τμήμα Σχέσεων με Διεθνείς Οικονομικούς Οργανισμούς και Κεντρικές Τράπεζες
- Τμήμα Περιφερειακής Συνεργασίας

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (ΔΕΠΣ)

Α' ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΟΠΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

- Τμήμα Εποπτείας Τραπεζών Α' Ομάδας
- Τμήμα Εποπτείας Τραπεζών Β' Ομάδας
- Τμήμα Εποπτείας Τραπεζών Γ' Ομάδας

Β' ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΟΠΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

- Τμήμα Εποπτείας Συνεταιριστικών Τραπεζών
- Τμήμα Εποπτείας Χρηματοδοτικών Ιδρυμάτων
- Τμήμα Υποκαταστημάτων Αλλοδαπών Πιστωτικών Ιδρυμάτων

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Τμήμα Ανάλυσης Πιστωτικού και Λειτουργικού Κινδύνου

Τμήμα Ελεγκτικής Μεθοδολογίας και Επεξεργασίας Εποπτικών Κανόνων

- Υπηρεσία Ελεγκτικής Μεθοδολογίας
- Υπηρεσία Επεξεργασίας Εποπτικών Κανόνων
- Υπηρεσία Παρακολούθησης Λογιστικών Θεμάτων

Τμήμα Παρακολούθησης Αγορών και Ανάλυσης Κινδύνων Αγοράς

- Υπηρεσία Ανάλυσης Κινδύνου Αγοράς
- Υπηρεσία Παρακολούθησης Αγορών

ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ

- Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας Συναλλαγών
- Τμήμα Ελέγχου Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες

ΤΟΜΕΑΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Τμήμα Εξωτερικών Σχέσεων

- Υπηρεσία Σχέσεων με τις Αρχές Αλλοδαπής
- Υπηρεσία Σχέσεων με τις Αρχές Εσωτερικού

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΤΟΠΙΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- Τμήμα Τραπεζών
- Τμήμα Χρηματοδοτικών Ιδρυμάτων

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΤΠΘ

Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων

- Υπηρεσία Γραμματείας
- Υπηρεσία Διαφάνειας Τραπεζικών Συναλλαγών
- Υπηρεσία Εισηγήσεων
- Υπηρεσία Κυρώσεων επί Παραβάσεων των Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Τμήμα Θεσμικού Πλαισίου Πιστωτικών και Χρηματοδοτικών Ιδρυμάτων

- Υπηρεσία Λειτουργίας Πιστωτικού Συστήματος
- Υπηρεσία Λοιπών Επιχειρήσεων του Χρηματοπιστωτικού Τομέα
- Υπηρεσία Μητρώου Τραπεζικών και Λοιπών Επιχειρήσεων του Χρηματοπιστωτικού Τομέα

ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

- Τμήμα Μεθοδολογίας Υποβολής Στοιχείων
- Τμήμα Στατιστικής Ανάλυσης

ΤΟΜΕΑΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Σχεδιασμού και Διενέργειας Ελέγχων Πληροφοριακών Συστημάτων Εποπτευομένων Ιδρυμάτων

Τμήμα Σχεδιασμού και Υποστήριξης Πληροφοριακού Συστήματος ΔΕΠΣ

Τμήμα Γραμματείας Διεύθυνσης Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος

- Υπηρεσία Αρχείου και Αλληλογραφίας
- Υπηρεσία Γραμματείας Ειδικών Ελέγχων
- Υπηρεσία Γραμματείας Εποπτείας Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Γραφείο Θεμάτων Πρόληψης Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ Α΄

Τμήμα Ανάπτυξης και Υποστήριξης Εφαρμογών Νομισματικής Πολιτικής και Συστημάτων Πληρωμών

Τμήμα Μηχανογραφικών Εφαρμογών Τραπεζικών Εργασιών

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ Β΄

Τμήμα Διοικητικών Εφαρμογών

Τμήμα Στατιστικών και Οικονομικών Εφαρμογών

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΚΤΥΩΝ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Ασφαλείας Πληροφοριακών Συστημάτων

Τμήμα Υποστήριξης Δικτύων και Επικοινωνιών

ΤΟΜΕΑΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

- Τμήμα Μηχανοπεξεργασίας
- Τμήμα Υποστήριξης Εξοπλισμού και Λειτουργικών Συστημάτων
- Τμήμα Υποστήριξης Χρηστών Πληροφοριακών Συστημάτων
- Τμήμα Γραμματείας και Γενικών Υπηρεσιών
  - Υπηρεσία Γραμματείας
  - Υπηρεσία Προμηθειών & Διαχείρισης Υλικού
- Τμήμα Μηχανογραφικού Ελέγχου
  - Υπηρεσία Α΄ Λογιστικών Εργασιών
  - Υπηρεσία Β΄ Λογιστικών Εργασιών
  - Υπηρεσία Γ΄ Λογιστικών Εργασιών
  - Υπηρεσία Λογιστικής Θέσης Δοσοληψιών
- Τμήμα Στρατηγικού Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Πληροφοριακών Συστημάτων
- Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης Κτιριακών και Λοιπών Εγκαταστάσεων
  - Υπηρεσία Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων
  - Υπηρεσία Ηλεκτρονικών Εγκαταστάσεων
  - Υπηρεσία Μηχανολογικών Εγκαταστάσεων
  - Υπηρεσία Τεχνικών Μελετών και Εφαρμογών
  - Υπηρεσία Υδραυλικών & Κτιριακών Εγκαταστάσεων
  - Υπηρεσία Ασφαλείας Μηχανογραφικού Κέντρου

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ & ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

- Τμήμα Ελέγχου Διαχειρίσεων Ι.Ε.Τ.Α.
- Τμήμα Ελέγχου Διαχειρίσεων Κεντρικού Καταστήματος
- Υπηρεσία Γραμματείας και Αρχείου

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ

Τμήμα Αναλυτικών Καθολικών

- Υπηρεσία Α΄ Ανταποκριτών Εξωτερικού
- Υπηρεσία Β΄ Ανταποκριτών Εξωτερικού
- Υπηρεσία Γ΄ Ανταποκριτών Εξωτερικού
- Υπηρεσία Υποκαταστημάτων, Ανταποκριτών Εσωτερικού και Λοιπών Λογαριασμών

Τμήμα Λογιστικού Ελέγχου

- Υπηρεσία Γραμματείας

- Υπηρεσία Ελέγχου Εργασιών Πρακτορειών
- Υπηρεσία Ελέγχου και Αρχείου
- Υπηρεσία Ελέγχου και Συμφωνίας Λογαριασμών

Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών

- Υπηρεσία Ειδικών Παροχών & Δανείων
- Υπηρεσία Λογιστηρίου
- Υπηρεσία Μισθοδοσίας
- Υπηρεσία Παρακολούθησης Θεμάτων Φορολογίας και Κτηματολογίου
- Υπηρεσία Συναλλαγών

Τμήμα Στατικού Λογισμού

- Υπηρεσία Α' (Συγκέντρωσης Εγγραφών Κ. Κ/τος)
- Υπηρεσία Β' (Συγκέντρωσης Λογαριασμών Τραπέζης)
- Υπηρεσία Γ' (Λογαριασμών Κεντρικής Τήρησης)
- Υπηρεσία Διοικητικής Λογιστικής

ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ

Τμήμα Αρχείου

- Υπηρεσία Αρχείου Τρέχουσας Χρήσης
- Υπηρεσία Παλαιού Αρχείου

Τμήμα Ασφαλείας Κεντρικού Καταστήματος

- Υπηρεσία Ασφαλείας Κεντρικού Καταστήματος
- Υπηρεσία Γραμματείας

Τμήμα Γραμματείας

- Υπηρεσία Θεμάτων Γραμματείας
- Υπηρεσία Ιστορικών Αρχείων
- Υπηρεσία Μετοχών
- Υπηρεσία Υποστηρικτικών Εργασιών

Τμήμα Διακίνησης Αλληλογραφίας

- Υπηρεσία Διεκπεραίωσης
- Υπηρεσία Πρωτοκόλλου

Τμήμα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού

- Υπηρεσία Αδειών και Αρχείου
- Υπηρεσία Πρόσληψης και Κίνησης Προσωπικού

Τμήμα Εξέλιξης Προσωπικού

- Υπηρεσία Βαθμολογικών και Μισθολογικών Μεταβολών
- Υπηρεσία Τήρησης Στοιχείων Προσωπικού

Τμήμα Επικοινωνίας-Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων

- Υπηρεσία Δημοσίων Σχέσεων
- Υπηρεσία Μουσείου και Νομισματικών Σειρών
- Υπηρεσία Συντήρησης Έργων Τέχνης
- Υπηρεσία Τύπου και Επικοινωνίας

Τμήμα Επιμόρφωσης Προσωπικού

- Υπηρεσία Εκπαίδευσης για Ξένες Γλώσσες
- Υπηρεσία Εκπαίδευσης για Τραπεζικά Θέματα

Τμήμα Εργασιών Υποστήριξης

- Υπηρεσία Βοηθητικών Εργασιών
- Υπηρεσία Εκτυπώσεων
- Υπηρεσία Καθαριότητας

Τμήμα Οικονομικών Θεμάτων

- Υπηρεσία Δανείων Προσωπικού
- Υπηρεσία Διαφόρων Δαπανών και Ταξιδίων
- Υπηρεσία Μισθολογικών Θεμάτων και Προϋπολογισμού Τράπεζας

Τμήμα Προμηθειών

- Υπηρεσία Αγορών Αναλωσίμων Υλικών και Υπηρεσιών
- Υπηρεσία Αγορών Παγίων Στοιχείων
- Υπηρεσία Αποθηκών
- Υπηρεσία Λογιστηρίου
- Υπηρεσία Συντήρησης και Διοικητικής Μέριμνας

Τμήμα Τηλεγραφημάτων και Κλειδαρίθμων

- Υπηρεσία Κλειδαρίθμων
- Υπηρεσία Χειριστών Τηλετύπων

Γραφείο Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτου Ανάγκης (Π.Σ.Ε.Α.)

ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ ΤΑΜΕΙΩΝ

Τμήμα Αποθεματικών και Εφοδιασμού

- Υπηρεσία Διαχειρίσεων Χρηματοποστολών
- Υπηρεσία Διαχειρίσεων Χρυσού
- Υπηρεσία Λογιστηρίου Ταμείων

Τμήμα Διαλογής και Καταμέτρησης

- Υπηρεσία Εισπράξεων και Πληρωμών Δημοσίου και Δημόσιων Οργανισμών
- Υπηρεσία Καταμέτρησης Μεταλλικών Κερμάτων
- Υπηρεσία Μηχανικών Συστημάτων Επεξεργασίας Τραπεζογραμματίων
- Υπηρεσία Παραλαβής και Έκδοσης Επιταγών ΔΟΥ
- Υπηρεσία Παραλαβής Καταθέσεων Τραπεζών
- Υπηρεσία Παραλαβής Χρηματικού Ταμιών και Χρηματοποστολών
- Υπηρεσία Συντήρησης Μηχανών Διαλογής και Καταμέτρησης

Τμήμα Διαχείρισης Ξένων Τραπεζογραμματίων

- Υπηρεσία Αγοραπωλησίας Ξένων Τραπεζογραμματίων
- Υπηρεσία Λογιστηρίου και Ελέγχου
- Υπηρεσία Συγκέντρωσης Ξένων Τραπεζογραμματίων

Τμήμα Καταθέσεων

- Υπηρεσία Καταθέσεων Τραπεζών
- Υπηρεσία Λογιστηρίου και Γραμματείας
- Υπηρεσία Λοιπών Καταθέσεων και Συγκέντρωσης Επιταγών

Τμήμα Ταμείου Τίτλων

- Υπηρεσία Λογιστηρίου
- Υπηρεσία Φύλαξης Τίτλων

Τμήμα Ταμιακών Συναλλαγών

- Υπηρεσία Διαχειρίσεων Ταμιών Tellers στο Κεντρικό Κατάστημα
- Υπηρεσία Διαχειρίσεων Ταμιών Εισπράξεων και Πληρωμών στο Κεντρικό Κατάστημα
- Υπηρεσία Διαχειρίσεων Ταμιών στα Δημόσια Ταμεία και στο Τελωνείο Αθηνών

Γραφείο Θεμάτων της Διεύθυνσης Ταμείων Συναφών με το Ευρωσύστημα

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Τμήμα Διαχειρίσεων

- Υπηρεσία Α΄ Διαχείρισης Τραπεζογραμματίων και Αξιών
- Υπηρεσία Β΄ Διαχείρισης Τραπεζογραμματίων και Αξιών
- Υπηρεσία Διαχείρισης Λαχείων
- Υπηρεσία Διαχείρισης Μεταλλικών Δίσκων
- Υπηρεσία Διαχείρισης Μεταλλικών Κερμάτων
- Υπηρεσία Διαχείρισης Στοιχείων Παραγωγής
- Υπηρεσία Καταμέτρησης

Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών

- Υπηρεσία Αποθήκης
- Υπηρεσία Γραμματείας
- Υπηρεσία Καθαριότητας
- Υπηρεσία Κοστολόγησης
- Υπηρεσία Λογιστηρίου
- Υπηρεσία Προμηθειών

ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΤΥΠΩΣΕΩΝ

Τμήμα Εκτύπωσης Λαχείων και Εντύπων

- Υπηρεσία Εκτύπωσης Εντύπων & Βιβλιοδεσίας
- Υπηρεσία Λαχείων και Ειδικών Εντύπων
- Υπηρεσία Φωτοσύνθεσης και Μοντάζ

Τμήμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμματίων και Αξιών

- Υπηρεσία Αποπεράτωσης (ΚΑΙ - ΠΑΚ)
- Υπηρεσία Διαλογής
- Υπηρεσία Εκτύπωσης OFFSET
- Υπηρεσία Εκτύπωσης Δαπέδου
- Υπηρεσία Εκτύπωσης και Ελέγχου Αρίθμησης
- Υπηρεσία Χαλκογραφικής Εκτύπωσης

Τμήμα Προπαρασκευαστικών Εργασιών

- Υπηρεσία Γαλβανοπλαστικής
- Υπηρεσία Γραμμοκοσμητικής
- Υπηρεσία Σχεδιαστηρίου
- Υπηρεσία Υποστήριξης Εκτυπωτικών Εργασιών
- Υπηρεσία Φωτογραφείου & Φωτομηχανικής
- Υπηρεσία Ποιοτικού Ελέγχου

ΤΟΜΕΑΣ ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ

Τμήμα Συντήρησης

- Υπηρεσία Ηλεκτρολόγων
- Υπηρεσία Ηλεκτρονικών
- Υπηρεσία Μηχανουργών
- Υπηρεσία Υδραυλικών & Ξυλουργών

Τμήμα Τύπωσης Κερμάτων

- Υπηρεσία Αποπεράτωσης Κερμάτων
- Υπηρεσία Κατασκευής Μητρών
- Υπηρεσία Τύπωσης Ειδικών Νομισμάτων (PROOF)

- Υπηρεσία Τύπωσης Κερμάτων
- Υπηρεσία Ποιοτικού Ελέγχου

Μονάδα Διαχείρισης Ποιότητας

Μονάδα Καλλιτεχνικών Εργασιών

- Υπηρεσία Μακετών
- Υπηρεσία Χάραξης

Μονάδα Προγραμματισμού, Ελέγχου Παραγωγής και Μελέτης Μεθόδων Εργασίας

- Υπηρεσία Μελέτης Μεθόδων Εργασίας
- Υπηρεσία Προγραμματισμού & Ελέγχου Παραγωγής
- Υπηρεσία Συλλεκτικών Εκδόσεων Νομισμάτων
- Υπηρεσία Ασφαλείας Ι.Ε.Τ.Α.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Τμήμα Ηλεκτρολογικό

- Υπηρεσία Ανελκυστήρων
- Υπηρεσία Ασθενών Ρευμάτων
- Υπηρεσία Ηλεκτρολογικών Εγκαταστάσεων
- Υπηρεσία Προμηθειών & Γραμματείας
- Υπηρεσία Τηλεφωνητών

Τμήμα Λογιστηρίου

- Υπηρεσία Διαχείρισης Ακινήτων & Αυτοκινήτων
- Υπηρεσία Λογιστηρίου & Γραμματείας

Τμήμα Μελετών & Επιβλέψεων Οικοδομικών Έργων

- Υπηρεσία Αρχιτεκτονικών Μελετών & Επιβλέψεων
- Υπηρεσία Στατικών Μελετών & Επιβλέψεων

Τμήμα Μηχανολογικό

- Υπηρεσία Κίνησης & Συντήρησης Αυτοκινήτων
- Υπηρεσία Μηχανοστασίου και Θησαυροφυλακίου
- Υπηρεσία Υδραυλικών Εγκαταστάσεων

Τμήμα Συντήρησης Κτιρίων

- Υπηρεσία Συντήρησης
- Υπηρεσία Σχεδιαστηρίου
- Υπηρεσία Ηλεκτρομηχανολογικών Μελετών & Επιβλέψεων

Όπως γίνεται αντιληπτό από τους τομείς, τα τμήματα και τις υπηρεσίες που σκιαγραφούν το οργανόγραμμα της Τράπεζας της Ελλάδος, αυτή αποτελεί έναν οργανισμό που κινεί τα νήματα της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής της χώρας, ρυθμίζοντας όλες τις παραμέτρους διακίνησης του χρήματος εντός και εκτός συνόρων. Στα επόμενα κεφάλαια ο ρόλος αυτός θα αναλυθεί εκτενέστερα μέσα από το θεσμικό και νομικό πλαίσιο της Τράπεζας και της αναφοράς των λειτουργιών που επιτελεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο

ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

7.1. Θεσμικό Πλαίσιο

Το καθεστώς που διέπει τη λειτουργία της Τράπεζας της Ελλάδος προσδιορίζεται στο Καταστατικό της. Το Καταστατικό της κυρώθηκε με το νόμο 3424/7.12.1927 ΦΕΚ Α' 298 «Περί κυρώσεως του από 10 Νοεμβρίου 1927 ΝΔ/τος», «Περί κυρώσεως της από 27 Οκτωβρίου 1927 συμβάσεως περί παραιτήσεως της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος από του προνομίου εκδόσεως τραπεζικών γραμματίων και περί συστάσεως νέας Τραπέζης υπό την επωνυμίαν «ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ» και του προσαρτωμένου τη συμβάσει καταστατικού της Τραπέζης της Ελλάδος». Στο άρθρο 1 παρ. β του Νομοθετικού Διατάγματος της 10.11.27 ορίζεται ρητά ότι οι διατάξεις του Καταστατικού έχουν ισχύ διατάξεων νόμου.

Το Καταστατικό έχει κατά καιρούς υποστεί διάφορες τροποποιήσεις. Οι βασικότερες τροποποιήσεις του επήλθαν με τις από 22 Δεκεμβρίου 1997 και 25 Απριλίου 2000 αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας της Ελλάδος που κυρώθηκαν αντίστοιχα με τους Ν. 2609/11.5.1998 και 2832/13.6.2000. Με τις τροποποιήσεις αυτές διαμορφώνεται ένα σύγχρονο πλαίσιο λειτουργίας της κεντρικής τράπεζας, το οποίο είναι σύμφωνο με τις διατάξεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.

Όπως ήδη ισχύει, ορίζει ως πρωταρχικό σκοπό της Τράπεζας της Ελλάδος τη διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, καθορίζει τις βασικές της αρμοδιότητες, κατοχυρώνει την ανεξαρτησία της και προσδιορίζει τις σχέσεις της με τη Βουλή και την Κυβέρνηση. Προβλέπει επίσης ότι, από της υποκαταστάσεως του ευρώ στο εθνικό νόμισμα, η Τράπεζα της Ελλάδος λειτουργεί ως αναπόσπαστο μέρος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών τόσο κατά την επιδίωξη του πρωταρχικού της σκοπού όσο και ως προς σειρά βασικών αρμοδιοτήτων της, ενεργώντας σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.⁴¹

---

⁴¹ www.bankofgreece.gr

Το Καταστατικό της Τράπεζας της Ελλάδος έχει προσαρμοστεί ώστε να καλύπτει τις απαιτήσεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τροποποιήσεις που έγιναν με τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας της Ελλάδος από 22.12.1997 και 25.4.2000, οι οποίες κυρώθηκαν με τους Νόμους 2609/11.5.1998 και 2832/13.6.2000 αντίστοιχα. Η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών αποτελεί τον πρωταρχικό σκοπό της Τράπεζας της Ελλάδος. Ακόμη έχει θεσμοθετηθεί η ανεξαρτησία της Τράπεζας της Ελλάδος καθώς και η άσκηση δημοκρατικού ελέγχου εκ μέρους της Βουλής.

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), στο οποίο ανήκουν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των 14 υπόλοιπων κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την 1η Ιανουαρίου 2001 η Τράπεζα της Ελλάδος ανήκει στο Ευρωσύστημα, το οποίο περιλαμβάνει την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις υπόλοιπες 11 εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών που ανήκουν στην ζώνη του ευρώ.⁴²

Στο πλαίσιο των αλλαγών αυτών έχει συσταθεί στην Τράπεζα της Ελλάδος το Συμβούλιο Νομισματικής Πολιτικής. Από την 1/1/2001 η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετέχει ως αναπόσπαστο μέρος του ΕΣΚΤ στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης που χαράσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας καθώς και της συναλλαγματικής πολιτικής.

7.2. Η νομισματική επιτροπή

Το 1982 η Νομισματική Επιτροπή καταργήθηκε και οι περισσότερες των αρμοδιοτήτων της μεταβιβάστηκαν στην Τράπεζα της Ελλάδος (Νόμος 1266/1982).

Όμως το περίπλοκο σύστημα άμεσων ελέγχων και πιστωτικών κανόνων, αν και κατ' επανάληψη τροποποιήθηκε, παρέμεινε σε ισχύ μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '80. Υπό το σχήμα αυτό υιοθετήθηκε μία προσέγγιση σε δύο επίπεδα σύμφωνα με τα οποία η Κυβέρνηση είχε την ευθύνη χάραξης της γενικής οικονομικής πολιτικής, ενώ η Τράπεζα της Ελλάδος ασκούσε τη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική μέσα στα όρια του Καταστατικού της.

---

⁴² www.eu.int

Ο ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος άλλαξε και πάλι στα τέλη της δεκαετίας του '80, με τις κινήσεις ελευθέρωσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Σήμερα η Τράπεζα της Ελλάδος ελέγχει τη ρευστότητα έμμεσα, κυρίως με πράξεις ανοιχτής αγοράς, και με τη μεταβολή των επίσημων επιτοκίων και των απαιτήσεων τήρησης αποθεματικών. Το πλαίσιο της νομισματικής πολιτικής τροποποιήθηκε το 1998 μετά την ένταξη της δραχμής στον Μ.Σ.Ι. του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος και την έμφαση που δίνεται στην σταθερότητα της ισοτιμίας στον μηχανισμό αυτό. Η ισοτιμία της δραχμής αποτελεί ενδιάμεσο στόχο νομισματικής πολιτικής ενώ τα νομισματικά και πιστωτικά μεγέθη παρακολουθούνται ως δείκτες.

Από το 1994 η Τράπεζα της Ελλάδος δεν χρηματοδοτεί πλέον καθ' οιονδήποτε τρόπο το δημόσιο τομέα. Άλλη μετατροπή πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 1994: παλαιότερα η Τράπεζα της Ελλάδος δεχόταν καταθέσεις από οργανισμούς του δημόσιου τομέα (κυρίως Ασφαλιστικά Ταμεία) και χρησιμοποιούσε τα κεφάλαια αυτά για την αγορά κρατικών χρεογράφων που τηρούνταν σε λογαριασμούς της Τράπεζας. Μετά την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης, η Τράπεζα σήμερα ενεργεί τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου κρατικών χρεογράφων που ανήκουν απευθείας στους οργανισμούς του δημόσιου τομέα.⁴³

7.3. Το πλαίσιο της ανεξαρτησίας

Με τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας της Ελλάδος από 22.12.1997 και 25.4.2000, οι οποίες κυρώθηκαν με τους Νόμους 2609/11.5.1998 και 2832/13.6.2000 αντίστοιχα, το Καταστατικό της Τράπεζας της Ελλάδος τροποποιήθηκε ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η σταθερότητα των τιμών αναφέρεται πλέον ρητώς ως θεμελιώδης στόχος της Τράπεζας. Επίσης, εξασφαλίζεται η ανεξαρτησία της Τράπεζας της Ελλάδος, και προσδιορίζονται οι σχέσεις της με τη Βουλή και την Κυβέρνηση.⁴⁴

Ένα νέο όργανο δημιουργήθηκε στην Τράπεζα της Ελλάδος - το Συμβούλιο Νομισματικής Πολιτικής - αρμόδιο για τη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική.

⁴³ www.bankofgreece.gr

⁴⁴ Καταστατικό της Τράπεζας της Ελλάδος, έκδοση Θ', Αθήνα, 2000.

Από της υποκαταστάσεως του ευρώ στο εθνικό νόμισμα, η Τράπεζα της Ελλάδος λειτουργεί ως αναπόσπαστο μέρος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών τόσο κατά την επιδίωξη του πρωταρχικού της σκοπού όσο και, ως προς σειρά βασικών αρμοδιοτήτων της, ενεργώντας σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.⁴⁵

7.4. Νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι αρμόδια για την παροχή άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, καθώς και για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η ανάληψη και η άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων διέπεται κυρίως από το Ν. 2076/92, με τον οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία η 2η Τραπεζική Οδηγία (89/646/ΕΟΚ, όπως κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2000/12/ΕΚ), καθώς και από το Ν. 1665/1951. Οι βασικοί εποπτικοί κανόνες έχουν καθοριστεί με Πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, με τις οποίες ενσωματώθηκαν αντίστοιχες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴⁶ και αφορούν, μεταξύ άλλων, τον ορισμό των ιδίων κεφαλαίων⁴⁷, το συντελεστή φερεγγυότητας⁴⁸ και την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων⁴⁹.

Με το Ν. 2396/96 ενσωματώθηκαν στην εσωτερική νομοθεσία οι Οδηγίες 93/22/ΕΟΚ για τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών και 93/6/ΕΟΚ για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ειδικότερα, το θέμα των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη των κινδύνων αγοράς (Market risk) του χαρτοφυλακίου συναλλαγών αλλά και του επενδυτικού χαρτοφυλακίου των πιστωτικών ιδρυμάτων έχει εξειδικευτεί με την ΠΔ/ΤΕ 2397/96. Με την ΠΔ/ΤΕ 2438/98 εξειδικεύτηκαν οι αρχές λειτουργίας και τα κριτήρια αξιολόγησης των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου και των Μονάδων Διαχείρισης Κινδύνων των πιστωτικών ιδρυμάτων που εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος.⁵⁰

⁴⁵ www.bankofgreece.gr

⁴⁶ Οδηγίες 89/299 ΕΟΚ /89, 91/633 ΕΟΚ/91, 89/647 ΕΟΚ/89, 91/31 ΕΟΚ /90 και 92/121 ΕΟΚ/92/ΕΕ αριθ. L 29/1/93

⁴⁷ ΠΔ/ΤΕ 2053/92

⁴⁸ ΠΔ/ΤΕ 2054/92

⁴⁹ ΠΔ/ΤΕ 2246/93

⁵⁰ www.mnec.gr

Πέρα από τις αρμοδιότητές της στον τομέα της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, η Τράπεζα της Ελλάδος :

- κατέχει και διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας,
- εκδίδει τραπεζογραμμάτια, τα οποία κυκλοφορούν ως νόμιμο χρήμα,
- ασκεί προληπτική εποπτεία στα πιστωτικά ιδρύματα και σε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα,
- προωθεί και επιβλέπει την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών και των συστημάτων διακανονισμού χρεογράφων, και
- λειτουργεί ως ταμίας και εντολοδόχος του Δημοσίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο

Ο ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

8.1. Εποπτεία των Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Η Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 55Α του Καταστατικού της, όπως ισχύει και του Ν. 2076/92 που αφορά κυρίως την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν στην Ελλάδα και την αμοιβαία αναγνώριση του καθεστώτος εποπτείας των τραπεζών με έδρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ασκεί την εποπτεία επί των πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν στην Ελλάδα περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους στην αλλοδαπή, καθώς και επί των υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε τρίτες, εκτός ΕΕ, χώρες. Στόχοι της εποπτείας είναι η σταθερότητα και αποτελεσματικότητα του πιστωτικού συστήματος και γενικότερα του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας. Επίσης, η εποπτεία αποβλέπει στη διαφάνεια των διαδικασιών και των όρων των συναλλαγών των υποκειμένων σ' αυτή. Στην έννοια της εποπτείας περιλαμβάνονται ειδικότερα ο ορισμός των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων⁵¹, καθώς και ο έλεγχος της φερεγγυότητας⁵², της ρευστότητας (υποβολή στοιχείων ρευστότητας), της κεφαλαιακής επάρκειας⁵³, της συγκέντρωσης κινδύνων⁵⁴ και του συστήματος εσωτερικού ελέγχου⁵⁵ των πιστωτικών ιδρυμάτων. Κατά την εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων περί εποπτείας, η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να θέτει τόσο γενικούς για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα όσο και ειδικούς κατά πιστωτικό ίδρυμα κανόνες⁵⁶.

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι επίσης, η Αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή από τα πιστωτικά ιδρύματα των διατάξεων του νόμου αυτού που αφορά την πρόληψη και την καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες⁵⁷.

Σημειώνεται ότι τα εγκατεστημένα στην Ελλάδα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες εκτός ΕΕ δεν υπάγονται στους ισχύοντες στην Ελλάδα κανόνες που αφορούν το δείκτη φερεγγυότητας και κεφαλαιακής επάρκειας ως

⁵¹ ΠΔ/ΤΕ 2053/92

⁵² ΠΔ/ΤΕ 2054/92

⁵³ ΠΔ/ΤΕ 2397/96

⁵⁴ ΠΔ/ΤΕ 2246/93

⁵⁵ ΠΔ/ΤΕ 2438/98

⁵⁶ άρθρο 18, παρ. 1 Ν. 2076/92

⁵⁷ Ν. 2331/95 άρθρο 1, παράγρ. στ'

προς τους κινδύνους αγοράς, εφόσον καλύπτονται οι προκύπτουσες με βάση τις διατάξεις της Σύμβασης της Βασιλείας κεφαλαιακές απαιτήσεις, οι δε περιορισμοί ως προς τη συγκέντρωση κινδύνων είναι ισοδύναμοι με τους προβλεπόμενους στη σχετική Οδηγία της Ε.Ε.⁵⁸

Τα εγκατεστημένα στην Ελλάδα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε άλλα κράτη - μέλη της ΕΕ υπάγονται στην εποπτεία των αρμόδιων αρχών του κράτους καταγωγής με εξαίρεση τον έλεγχο ρευστότητας, ο οποίος ασκείται από την Τράπεζα της Ελλάδος σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές του κράτους καταγωγής.⁵⁹

8.2. Ίδρυση Ελληνικών Πιστωτικών Ίδρυμάτων

Ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα επιτρέπεται να συσταθούν και να λειτουργούν μόνο με τη μορφή της ανώνυμης εταιρίας και κατ' εξαίρεση με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του Ν. 1667/86⁶⁰. Ως πιστωτικό ίδρυμα ορίζεται η επιχείρηση, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση πιστώσεων για λογαριασμό της. Η κατ' επάγγελμα αποδοχή καταθέσεων χρημάτων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό απαγορεύεται σε πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που δεν αποτελούν πιστωτικά ιδρύματα, ενώ η αντίστοιχη απαγόρευση της κατ' επάγγελμα χορήγησης δανείων ή πιστώσεων προς το κοινό ήρθη με την έκδοση του Ν. 2937/2001 και η σχετική δραστηριότητα υπάγεται σε καθεστώς αδειοδότησης της Τράπεζας της Ελλάδος. Οι όροι για τη χορήγηση της σχετικής άδειας καθορίζονται με Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.⁶¹

Σε περίπτωση άσκησης της πιο πάνω δραστηριότητας χωρίς την απαιτούμενη άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος επιβάλλονται διαζευκτικά ή σωρευτικά οι προβλεπόμενες κυρώσεις (φυλάκιση, χρηματική ποινή). Η απαγόρευση δεν καταλαμβάνει τη χορήγηση δανείων ή πιστώσεων με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένης της εκδόσεως πιστωτικών καρτών, για τη διάθεση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών είτε από την ίδια τη διαθέτουσα το αγαθό ή την υπηρεσία

⁵⁸ ΠΔ/ΤΕ 2461/5.4.2000

⁵⁹ άρθρο 19 Ν. 2076/92

⁶⁰ άρθρο 5, παρ. 1 Ν. 2076/92

⁶¹ άρθρο 2, παρ. 1 Ν. 2076/92

επιχείρηση είτε από επιχείρηση συνδεδεμένη με αυτήν, κατά την έννοια του άρθρου 42ε παρ. 5 του κ.ν. 2190/1920 ή στενά με αυτή συνεργαζόμενη, κατά τα οριζόμενα με Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος⁶².

Η διαδικασία για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος καθορίζεται στο. Οι βασικές προϋποθέσεις είναι οι ακόλουθες :

- Υποβολή αίτησης στην Τράπεζα της Ελλάδος, συνοδευόμενη από πρόγραμμα επιχειρηματικής δραστηριότητας για το είδος, την έκταση των εργασιών και το χρονοδιάγραμμα επίτευξης των στόχων του πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και για το πλαίσιο της διοικητικής και λογιστικής οργάνωσής του και των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου.
- Κατά τη διακριτική ευχέρεια της Τράπεζας της Ελλάδος, κατάθεση ισόποσης με το μετοχικό κεφάλαιο του από ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος εγγυητικής επιστολής αναγνωρισμένου πιστωτικού ιδρύματος, η οποία επιστρέφεται μετά την κατάθεση του μετοχικού κεφαλαίου στην Τράπεζα της Ελλάδος ή την κοινοποίηση τυχόν απορριπτικής απόφασης της Τράπεζας της Ελλάδος.
- Γνωστοποίηση στην Τράπεζα της Ελλάδος της ταυτότητας των μετόχων, φυσικών ή νομικών προσώπων, που θα κατέχουν ειδική συμμετοχή στο πιστωτικό ίδρυμα καθώς και το ποσοστό της συμμετοχής. Ως ειδική συμμετοχή νοείται η άμεση ή έμμεση κατοχή τουλάχιστον του 10% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου του πιστωτικού ιδρύματος. Προκειμένου περί μετόχων νομικών προσώπων η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται να ζητήσει γνωστοποίηση της ταυτότητας των φυσικών προσώπων που άμεσα ή έμμεσα ελέγχουν τα νομικά πρόσωπα. Σε περίπτωση που οι μέτοχοι με ειδική συμμετοχή είναι λιγότεροι από δέκα γνωστοποιείται η ταυτότητα των δέκα μεγαλύτερων μετόχων.
- Γνωστοποίηση στην Τράπεζα της Ελλάδος της ταυτότητας δύο τουλάχιστον προσώπων κατοίκων Ελλάδος, που θα είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό του προσανατολισμού της δραστηριότητας του πιστωτικού ιδρύματος και διαθέτουν την απαιτούμενη κατάρτιση και εμπειρία, όπως αυτή προκύπτει από προϋπηρεσία σε θέσεις ανάλογης ευθύνης κατά προτίμηση σε πιστωτικά ή

---

⁶² άρθρο 4, παρ. 1 και 3 Ν. 2076/92, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 33, παρ. 2 Ν. 2937/2001

χρηματοδοτικά ιδρύματα. Ένα τουλάχιστον από τα ως άνω πρόσωπα θα συμμετέχει ως μέλος στο ΔΣ του πιστωτικού ιδρύματος.⁶³

- Υποβολή δήλωσης για την προέλευση των χρηματικών μέσων των μετόχων, όπως ορίζει ο νόμος⁶⁴.
- Πριν τη χορήγηση της άδειας θα πρέπει να κατατεθεί στην Τράπεζα της Ελλάδος το αρχικό κεφάλαιο, το οποίο ανέρχεται τουλάχιστον στο ποσό των ευρώ 18.000.000 προκειμένου περί πιστωτικών ιδρυμάτων με τη μορφή ανώνυμης εταιρίας⁶⁵.

Η συγχώνευση των πιστωτικών ιδρυμάτων πραγματοποιείται είτε με απορρόφηση (με την οποία εξομοιώνεται και η εξαγορά) είτε με σύσταση νέας εταιρίας κατά τους ορισμούς του άρθρου 68 του κ.ν. 2190/1920. Ο Υπουργός Ανάπτυξης εκδίδει την εγκριτική απόφαση της συγχώνευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας περί ανωνύμων εταιριών, αφού έχει προηγηθεί η έγκριση της συγχώνευσης από την Τράπεζα της Ελλάδος. Τα πιστωτικά ιδρύματα που συγχωνεύονται γνωστοποιούν στην Τράπεζα της Ελλάδος τις περί συγχωνεύσεως αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων τους, συνοδευόμενες από τα κατά το νόμο απαιτούμενα δικαιολογητικά

Η Τράπεζα της Ελλάδος, εντός δύο μηνών από την υποβολή όλων των ανωτέρω στοιχείων ή εντός έξι μηνών επί συγχωνεύσεως δια συστάσεως νέου πιστωτικού ιδρύματος, εγκρίνει τη συγχώνευση ή την αρνείται με αιτιολογημένη απόφασή της, εάν, λόγω της συγχώνευσης, είτε καθίσταται ανεπαρκής η διοικητική ή και η λογιστική οργάνωση ή οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου του πιστωτικού ιδρύματος που προέρχεται από τη συγχώνευση είτε δεν πληρούνται ως προς το πιστωτικό αυτό ίδρυμα οι αρχές και οι κανόνες που διέπουν την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και ιδίως οι κανόνες που ισχύουν ως προς τη συγκέντρωση κινδύνων ή την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων.⁶⁶

8.3. Εγκατάσταση στην Ελλάδα αλλοδαπών Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν την έδρα τους σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε χώρα που έχει κυρώσει τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό

⁶³ άρθρα 2, 5,6,7 και 17 Ν. 2076/92

⁶⁴ Ν. 1868/ άρθρο 27

⁶⁵ ΠΔ/ΤΕ 2471/10.4.2001

⁶⁶ [www. bankofgreece.gr](http://www.bankofgreece.gr)

Χώρο μπορούν να εγκαθίστανται μέσω υποκαταστημάτων ή να παρέχουν χωρίς εγκατάσταση διασυνοριακές υπηρεσίες στην Ελλάδα, χωρίς να απαιτείται έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος, εφόσον οι δραστηριότητες που προτίθενται να ασκήσουν καλύπτονται από την άδεια λειτουργίας που έχουν λάβει από τις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής και εποπτεύονται από αυτές με βάση τις αντίστοιχες οδηγίες της ΕΕ ως ελάχιστο όριο⁶⁷.

Και η εγκατάσταση πιστωτικών ιδρυμάτων είτε από χώρα της ΕΕ είτε από μη κράτος μέλος απαιτεί τη γνωστοποίηση και την έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος των φερέγγυων προσώπων που θα εκπροσωπούν το ίδρυμα, των κεφαλαίων εκκίνησης, και του συνόλου των δραστηριοτήτων τους. Επίσης η ΤΕ απαιτεί και συναίνεση της μητρικής χώρας του πιστωτικού ιδρύματος, προκειμένου αυτή να διαμορφώσει σαφή εικόνα για τη δραστηριότητά του (π.χ. ως προς την οικονομική του ευρωστία, την κεφαλαιακή του επάρκεια έναντι του πιστωτικού κινδύνου και των κινδύνων αγοράς, την τήρηση ορίων για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα κλπ.).

Για την ίδρυση Γραφείου Αντιπροσωπείας στην Ελλάδα από πιστωτικά ιδρύματα με έδρα σε τρίτη χώρα απαιτείται η έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος κατόπιν υποβολής αιτήματος του αλλοδαπού πιστωτικού ιδρύματος με ειδική αναφορά στο σκοπό της ίδρυσης και λειτουργίας του Γραφείου Αντιπροσωπείας και πληροφορίες για το Διευθυντή του Γραφείου (ταυτότητα, εμπειρία). Η ίδρυση Γραφείου Αντιπροσωπείας πιστωτικού ιδρύματος με έδρα σε χώρες της Ε.Ε. δεν υπάγεται στις διατάξεις περί αμοιβαίας αναγνώρισης του Ν. 2076/92, για δε την εγκατάστασή του στην Ελλάδα ισχύει κατ' αρχήν η ίδια ως άνω διαδικασία με ανάλογη προσαρμογή καθώς αναγνωρίζεται το γεγονός της εποπτείας από εποπτική αρχή της ΕΕ. Ο σκοπός ενός Γραφείου Αντιπροσωπείας είναι:

- η συλλογή γενικών εμπορικών και οικονομικών πληροφοριών που αφορούν την Ελλάδα προκειμένου να χρησιμοποιηθούν από το Κεντρικό Κατάστημα, τα υποκαταστήματα και τους πελάτες του αλλοδαπού πιστωτικού ιδρύματος,
- η προώθηση και η ενθάρρυνση ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα και
- η γενική εκπροσώπηση του πιστωτικού ιδρύματος και των συμφερόντων του στην Ελλάδα.⁶⁸

⁶⁷ άρθρα 11 και 13 παράγρ. 3 του Ν. 2076/92

⁶⁸ www.bankofgreece.gr

8.4. Συμπέρασμα

Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκώντας την εποπτεία όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων στη χώρα μας, αλλά και των συμμετοχών και των αντιπροσωπειών, περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους παίζει σημαντικό ρόλο στην εθνική οικονομία επειδή με αυτόν τον τρόπο:

- Εξασφαλίζει τη σταθερότητα του πιστωτικού συστήματος
- Εξασφαλίζει την αποτελεσματικότητα του πιστωτικού συστήματος και γενικότερα του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας.
- Διασφαλίζει τη διαφάνεια στις διαδικασίες και τους όρους συναλλαγής.
- Έχει την πλήρη εικόνα της ρευστότητας.
- Γνωρίζει κάθε στιγμή την κεφαλαιακή επάρκεια.
- Προλαμβάνει και καταστέλλει τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Επίσης, η εποπτεία αποβλέπει στη διαφάνεια των διαδικασιών και των όρων των συναλλαγών των υποκειμένων σ' αυτή.
- Διασφαλίζει τη φερεγγυότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και κατ' επέκταση την προστασία των καταναλωτών.
- Διασφαλίζει τον έλεγχο των πιστωτικών ιδρυμάτων με την τοποθέτηση επιτρόπων σε περίπτωση άρνησης συμμόρφωσης αυτών με συνέπεια τη διασφάλιση των καταναλωτών από ενδεχόμενη ζημία των ιδρυμάτων.

Τέλος πρέπει να επισημανθεί ότι η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να ανυπακούσει τη λειτουργία οποιουδήποτε πιστωτικού ιδρύματος σε περίπτωση που αυτό δεν τηρεί έναν από τους όρους με τους οποίους του χορηγήθηκε άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας στη χώρα μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9ο

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

9.1. Γενικά

Η Τράπεζα της Ελλάδος ανέλαβε με την ίδρυσή της το εκδοτικό προνόμιο από την Εθνική Τράπεζα και, μέχρι την εισαγωγή των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ, εξέδιδε τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα δραχμών που κυκλοφορούσαν ως νόμιμο χρήμα στην Ελλάδα. Το 1947 εγκαινίασε τη λειτουργία του το Ίδρυμα Εκτυπώσεως Τραπεζογραμμάτων και Αξιών (ΙΕΤΑ) και άρχισε έκτοτε να τυπώνει τα τραπεζογραμμάτια. Το ΙΕΤΑ ανέλαβε το 1971 να παράγει και τα κέρματα για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου, ενώ το 1978 άρχισε και την παραγωγή νομισμάτων ειδικών εκδόσεων με την πρώτη έκδοση νομίσματος επιμελημένης κοπής. Μετά την είσοδο της Ελλάδος στη ζώνη του ευρώ, η Τράπεζα της Ελλάδος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Ευρωσυστήματος και ο Διοικητής της είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, στο οποίο ανήκει η αποκλειστική αρμοδιότητα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμμάτων σε όλες τις χώρες που έχουν υιοθετήσει το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα. Στις 28 Φεβρουαρίου 2002 τα τραπεζογραμμάτια δραχμών και τα κέρματα δραχμών έπαψαν να αποτελούν νόμιμο χρήμα και αντικαταστάθηκαν από τα τραπεζογραμμάτια ευρώ και τα κέρματα ευρώ. Τα κέρματα ευρώ έχουν μία εθνική και μία κοινή ευρωπαϊκή όψη. Οι ελληνικές εθνικές όψεις των κερμάτων ευρώ απεικονίζουν θέματα από τη μακραίωνη ελληνική ιστορία.⁶⁹

9.2. Παρουσίαση στοιχείων νομισματικής πολιτικής

Από την αρχή του έτους 2001, που η Ελλάδα συμμετέχει στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, η Τράπεζα της Ελλάδος εφαρμόζει στη χώρα μας την ενιαία νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος. Επισημαίνεται ότι αυτό που έχει σημασία για την αξιολόγηση της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ είναι η εξέλιξη του νομισματικού μεγέθους για το σύνολο της ζώνης του ευρώ και όχι η εξέλιξη των επιμέρους εθνικών συνιστωσών των χωρών της ζώνης του ευρώ.

⁶⁹ www.bankofgreece.gr

Για λόγους συγκρισιμότητας με τα αντίστοιχα στοιχεία της ζώνης του ευρώ, η οικονομία διακρίνεται σε δύο ευρύτερους τομείς: (α) τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά και (β) τη γενική κυβέρνηση. Ειδικότερα, οι δημόσιες επιχειρήσεις δεν περιλαμβάνονται στη γενική κυβέρνηση αλλά στον ευρύτερο τομέα των επιχειρήσεων και νοικοκυριών. Επομένως, ο ευρύτερος αυτός τομέας περιλαμβάνει τον ιδιωτικό τομέα και τις δημόσιες επιχειρήσεις, ενώ η γενική κυβέρνηση περιλαμβάνει το δημόσιο τομέα εκτός από τις δημόσιες επιχειρήσεις. Τα στατιστικά στοιχεία των εξωτερικών συναλλαγών βασίζονται στη νέα μεθοδολογία κατάρτισης του ισοζυγίου πληρωμών. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία αυτή, η οποία στηρίζεται στο εννοιολογικό πλαίσιο κατάρτισης που έχει υιοθετήσει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, στο ισοζύγιο πληρωμών καταγράφονται όλες οι συναλλαγές μεταξύ κατοίκων Ελλάδος και κατοίκων άλλων χωρών (μη κατοίκων), ανεξάρτητα από το νόμισμα στο οποίο διενεργείται η συναλλαγή. Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι από την 1/1/2001 το ύψος των συναλλαγματικών διαθεσίμων της χώρας έχει επηρεασθεί από τη σταδιακή αποδέσμευση των καταθέσεων σε συνάλλαγμα στην Τράπεζα της Ελλάδος και επιπλέον από τη μεταβολή στον υπολογισμό των συναλλαγματικών διαθεσίμων, ο οποίος γίνεται πλέον σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ).⁷⁰

9.3. Η άσκηση της νομισματικής πολιτικής

Με την κατάργηση της Νομισματικής Επιτροπής το 1982 και τη μεταβίβαση στην κεντρική τράπεζα των αρμοδιοτήτων της στην άσκηση της νομισματικής, πιστωτικής και συναλλαγματικής πολιτικής και στην εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, όπως αναφέρθηκε ήδη εγκαινιάστηκε μια νέα περίοδος για την Τράπεζα της Ελλάδος. Η Τράπεζα, από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 έως και τα μέσα της επόμενης δεκαετίας, έθεσε σε κίνηση τη διαδικασία για τη βαθμιαία απελευθέρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η απελευθέρωση πραγματοποιήθηκε σταδιακά, ώστε να συνδυαστεί με την αναδιάρθρωση της οικονομίας και να αποφευχθούν αποσταθεροποιητικές επιδράσεις από απότομες μεταβολές στην κίνηση κεφαλαίων. Η στρατηγική αυτή αποδείχθηκε σωστή. Μετά την ολοκλήρωση της απελευθέρωσης του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, από τα μέσα της δεκαετίας του '90 μέχρι την είσοδο της χώρας στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ και την υιοθέτηση της ενιαίας

⁷⁰ Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας, Τράπεζα της Ελλάδος, Τεύχ. 92, Φεβρουάριος 2006, σελ.ν.

νομισματικής πολιτικής από τον Ιανουάριο του 2001, η Τράπεζα της Ελλάδος είχε πλέον στη διάθεσή της αποτελεσματικά και πιο ευέλικτα μέσα νομισματικού ελέγχου, βασιζόμενα στους μηχανισμούς της αγοράς, και ήταν σε θέση να αντιδρά έγκαιρα και αποτελεσματικά στις μεταβολές των οικονομικών συνθηκών.⁷¹

Οι εποπτικές αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος επίσης έχουν σημαντικά διαφοροποιηθεί. Ενώ προηγουμένως η Τράπεζα μεριμνούσε κυρίως για την τήρηση των πιστωτικών και συναλλαγματικών κανόνων, σήμερα παρακολουθεί και αξιολογεί την ποιότητα του χαρτοφυλακίου, των δανείων και των άλλων τοποθετήσεων των τραπεζών, τη φερεγγυότητα και την εν γένει κεφαλαιακή τους επάρκεια.⁷²

Την τελευταία δεκαετία του 20ού αιώνα άλλαξαν σημαντικά οι αντιλήψεις για το ρόλο των κεντρικών τραπεζών. Οι εμπειρίες οδήγησαν στην διαπίστωση ότι η νομισματική πολιτική δεν είναι κατ' ανάγκην ανεξάρτητη από την εκάστοτε κυβέρνηση, εφόσον πολλές φορές η κεντρική τράπεζα εξαναγκάζεται να χρηματοδοτήσει τις δημόσιες δαπάνες, με αποτέλεσμα την άνοδο του πληθωρισμού και τελικά την επιβράδυνση της ανάπτυξης. Έτσι κέρδιζαν ολοένα έδαφος οι απόψεις ότι σκοπός της νομισματικής πολιτικής πρέπει να είναι η σταθερότητα των τιμών και ότι η κεντρική τράπεζα πρέπει να γίνει ανεξάρτητο ίδρυμα ταγμένο σ' αυτό το σκοπό.⁷³

Η αποτελεσματικότητα της Τράπεζας βελτιώθηκε σημαντικά με την κατάργηση, από το 1994, της νομισματικής χρηματοδότησης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, σύμφωνα με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ.⁷⁴

Στα μέσα της δεκαετίας του '90, σε μια προσπάθεια αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού, η Τράπεζα υιοθέτησε στρατηγική «σκληρής δραχμής», σύμφωνα με την οποία η ονομαστική συναλλαγματική ισοτιμία χρησίμευε ως σημείο αναφοράς. Για να υποστηριχθεί η πολιτική αυτή, τα πραγματικά επιτόκια διατηρήθηκαν σε υψηλά επίπεδα. Η στρατηγική της σκληρής δραχμής συνάντησε πολλές δυσκολίες, αλλά αποδείχθηκε απόλυτα αξιόπιστη και επιτυχής. Το παράδοξο μάλιστα είναι ότι οι δυσκολίες οφείλονταν εν μέρει στην ίδια την επιτυχία της πολιτικής. Η αξιοπιστία της ασκούμενης πολιτικής προκάλεσε αθρόες εισροές κεφαλαίων από το εξωτερικό, οι

⁷¹ Ομιλία του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Νικολάου Χ. Γκαργκάνα στην εκδήλωση για την επέτειο των 75 χρόνων από την έναρξη λειτουργίας της Τράπεζας, 3/11/2003.

⁷² Καταστατικό της Τράπεζας της Ελλάδος, άρθρο 55^Α.

⁷³ Ομιλία του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, ό.π.

⁷⁴ Συνθήκη του Μάαστριχτ, Πρωτόκολλο σχετικά με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος, από την ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

οποιές δυσχέραιναν την άσκηση της νομισματικής πολιτικής. Η Τράπεζα κατόρθωσε με τους χειρισμούς της να εξουδετερώσει αυτές τις εισροές απορροφώντας την υπερβάλλουσα ρευστότητα και κερδίζοντας χρόνο ώστε να προσαρμοστούν και οι άλλες πολιτικές. Μέσα σε τρία χρόνια ο πληθωρισμός μειώθηκε περισσότερο από το μισό, φθάνοντας σε επίπεδο κάτω του 5%, ενώ επιταχύνθηκε σημαντικά ο ρυθμός οικονομικής ανόδου. Παράλληλα, χάρη στη δημοσιονομική εξυγίανση που πραγματοποιήθηκε από τα μέσα της δεκαετίας του '90 και στη συγκράτηση των μισθολογικών αυξήσεων, το μείγμα πολιτικής γινόταν ολοένα πιο ισορροπημένο, γεγονός που ενίσχυσε την αξιοπιστία της νομισματικής πολιτικής.

Το Μάρτιο του 1998 η δραχμή εντάχθηκε στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος, έτσι ώστε να εκπληρώσει το σχετικό κριτήριο του Μάαστριχτ. Η ένταξη συνοδεύθηκε από ταυτόχρονη υποτίμηση της δραχμής προκειμένου να διατηρηθεί η διεθνής ανταγωνιστικότητα της χώρας. Αντίθετα με τις υποτιμήσεις που έγιναν σε πολλές άλλες χώρες την ίδια περίπου εποχή, η υποτίμηση της δραχμής δεν πυροδότησε τραπεζική και χρηματοπιστωτική κρίση. Χάρη στη σωστή εποπτεία του τραπεζικού τομέα από την Τράπεζα της Ελλάδος, οι συναλλαγματικοί κίνδυνοι τους οποίους είχαν αναλάβει οι εμπορικές τράπεζες ήταν περιορισμένοι και έτσι δεν απειλήθηκε η ευρωστία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.⁷⁵

Τα χρόνια που ακολούθησαν μετά την ένταξη της δραχμής στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών, η Τράπεζα της Ελλάδος συνέχισε να ασκεί περιοριστική νομισματική πολιτική, έτσι ώστε ο πληθωρισμός να ανταποκριθεί στο σχετικό κριτήριο του Μάαστριχτ. Η δημοσιονομική πολιτική παρέμεινε περιοριστική και η συγκράτηση των μισθολογικών αυξήσεων συνεχίστηκε. Με ένα ακόμη πιο ισορροπημένο μείγμα πολιτικής, ο ρυθμός ανόδου του πραγματικού ΑΕΠ επιταχυνόταν. Η συνέχεια είναι γνωστή. Την 1η Ιανουαρίου 2001 η Ελλάδα έγινε το 12ο μέλος της ζώνης του ευρώ, όπου θεματοφύλακας της σταθερότητας των τιμών είναι η ανεξάρτητη Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωσύστημα.

Η Τράπεζα της Ελλάδος ανήκει πλέον στην ευρύτερη οικογένεια του Ευρωσυστήματος και εξακολουθεί να επιτελεί σπουδαιότερες λειτουργίες. Είναι αναπόσπαστο μέλος του Ευρωσυστήματος, που απαρτίζεται από την Ευρωπαϊκή

---

⁷⁵ Ομιλία του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, ό.π.

Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ. Η Τράπεζα εξακολουθεί να είναι υπεύθυνη για την εποπτεία του τραπεζικού συστήματος και για τη διαφύλαξη της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα.

9.4. Ετήσια έκθεση Νομισματικής Πολιτικής

Η Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με το καταστατικό της υποβάλλει ετήσια Έκθεση για τη Νομισματική Πολιτική προς τη Βουλή των Ελλήνων και το Υπουργικό Συμβούλιο. Στην Έκθεση εξετάζεται η διαμόρφωση του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος και αναλύονται οι οικονομικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ καθώς και οι οικονομικές προοπτικές για το τρέχον έτος.⁷⁶

Η έκθεση αυτή αποτελεί ουσιαστικά τον καθρέφτη της ελληνικής οικονομίας, αναλύοντας όλες τις παραμέτρους που σχετίζονται με αυτήν. Το σημαντικό των εκθέσεων αυτών είναι ότι περιλαμβάνουν και τις προτάσεις για τις διορθωτικές αλλαγές που απαιτεί κάθε φορά η ελληνική οικονομία, με βάση τις διεθνείς εξελίξεις και τον εντοπισμό των εγχώριων προβλημάτων.

Η παρουσίαση περιλαμβάνει ασφαλώς την εξέλιξη της οικονομίας σε σχέση με τον εθνικό προϋπολογισμό, τις πληθωριστικές τάσεις, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και ασφαλώς τις χρηματιστηριακές εξελίξεις. Σε επισυναπτόμενα παραρτήματα παρατίθενται όλοι οι δείκτες που αφορούν στην ελληνική οικονομία και οι οποίοι αναδεικνύουν και την κοινωνική κατάσταση στη χώρα μας.

Στην Έκθεση της ΤΕ δεν αποφεύγεται η παρουσίαση των στοιχείων εκείνων που δείχνουν ενδεχόμενο κακό δημοσιονομικό προφίλ της χώρας μας, δεδομένου ότι η Τράπεζα της Ελλάδος όπως αναφέρθηκε αποτελεί μέλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και υπόκειται στους ίδιους κανόνες διαφάνειας και δημοσιότητας που διέπουν των ΕΚΤ. Η τελευταία έκθεση κατατέθηκε από τον πρόεδρο της ΤΕ, κ. Γκαργκάνα το Φεβρουάριο του τρέχοντος έτους προς τη Βουλή των Ελλήνων. Στη συνέχεια παρατίθενται τα σημαντικότερα σημεία της σύνοψης της έκθεσης, προκειμένου να γίνει κατανοητός ο ρόλος της ΤΕ στην ελληνική οικονομία.⁷⁷

⁷⁶ Καταστατικό της Τράπεζας της Ελλάδος, άρθρο 5B.

⁷⁷ Τα στοιχεία αντλήθηκαν από το καταστατικό και την ετήσια έκθεση της ΤΕ για τη νομισματική πολιτική 2005-2006, όπως κατανοήθηκαν από τη μελέτη τους για την εκπόνηση της εργασίας αυτής.

Πίνακας 9-1: Περιεχόμενα Έκθεσης για την Νομισματική Πολιτική 2005-2006

<p>Οι διεθνείς εμπορικές συναλλαγές και οι τιμές των βασικών εμπορευμάτων Μακροοικονομικές εξελίξεις και προοπτικές στη ζώνη του ευρώ Πληθωρισμός Οικονομική δραστηριότητα Αγορά εργασίας Δημοσιονομικές εξελίξεις Συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ και Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών Νομισματικές εξελίξεις και νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ Ενιαία νομισματική πολιτική της ΕΚΤ Εξέλιξη του M3 και των παραγόντων που συμβάλλουν στη μεταβολή του Επιτόκια της αγοράς χρήματος, τραπεζικά επιτόκια και αποδόσεις μακροπρόθεσμων κρατικών τίτλων Χρηματοστηριακές εξελίξεις Νομισματικές και χρηματοπιστωτικές εξελίξεις στην Ελλάδα και σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος Εξελίξεις νομισματικών μεγεθών στην Ελλάδα Νομισματικές εξελίξεις Επιτόκια καταθέσεων Χρηματοδότηση της οικονομίας Τραπεζική χρηματοδότηση των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών Επιτόκια τραπεζικών δανείων Αγορές κεφαλαίων Αγορά ομολόγων Χρηματοστηριακές εξελίξεις</p>	<p>Σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος Πιστωτικός κίνδυνος Κίνδυνοι αγοράς Αποδοτικότητα και κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών Κλάδος ασφαλειών Κλάδος χρηματοστηριακών εταιριών Συστήματα πληρωμών Μακροοικονομικές εξελίξεις και προοπτικές στην Ελλάδα Εξελίξεις και προσδιοριστικοί παράγοντες του πληθωρισμού το 2005 Προοπτικές του πληθωρισμού το 2006 Εξελίξεις της οικονομικής δραστηριότητας το 2005 και προοπτικές για το 2006 Εξελίξεις κατά το 2005 Προοπτικές για το 2006 Εξελίξεις της απασχόλησης το 2005 και προοπτικές για το 2006 Δημοσιονομικές εξελίξεις Οι δημοσιονομικές εξελίξεις του 2005 με βάση τα δημοσιονομικά στοιχεία Οι δημοσιονομικές εξελίξεις του 2005 με βάση τα ταμειακά στοιχεία Ο Προϋπολογισμός του 2006 Δημόσιο χρέος και διατηρησιμότητα της δημοσιονομικής πολιτικής Ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών Ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών</p>
---	---

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, 2006

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αποφάσισε να αυξήσει κατά 25 μονάδες βάσης τα βασικά επιτόκια της, τα οποία επί δυόμισι έτη είχαν διατηρηθεί αμετάβλητα σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ προχώρησε στην απόφαση αυτή, αφού έλαβε υπόψη τους κινδύνους διατάραξης της σταθερότητας των τιμών και τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές του πληθωρισμού. Η αύξηση των επιτοκίων αποβλέπει στη σταθεροποίηση των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων πληθωριστικών προσδοκιών σε επίπεδο συμβατό με τη σταθερότητα των τιμών. Η

σταθεροποίηση των προσδοκιών αυτών αποτελεί προϋπόθεση προκειμένου η νομισματική πολιτική να συμβάλλει διαρκώς στην ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης στη ζώνη του ευρώ. Τα επιτόκια για όλες τις διάρκειες στη ζώνη του ευρώ εξακολουθούν να βρίσκονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα και να στηρίζουν την οικονομική δραστηριότητα, η άνοδος της οποίας αναμένεται να επιταχυνθεί περαιτέρω στη διάρκεια του 2006. Σύμφωνα με την ανάλυση στην οποία στηρίχθηκε η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, οι πρόσφατες αυξήσεις των τιμών, κυρίως της ενέργειας, συνέβαλαν ώστε να διαμορφωθεί ο πληθωρισμός με βάση τον ΕνΔΤΚ σε επίπεδα ανώτερα του 2%. Ο ετήσιος πληθωρισμός ήταν 2,2% το Δεκέμβριο, έναντι 2,6% το Σεπτέμβριο, ενώ ο μέσος πληθωρισμός για το 2005 διαμορφώθηκε σε 2,2%. Επιπλέον, οι τελευταίες προβολές (Δεκέμβριος 2005) που έγιναν από τους εμπειρογνώμονες του Ευρω-συστήματος για τον πληθωρισμό του 2006 ήταν αναθεωρημένες προς τα άνω σε σύγκριση με τις προηγούμενες προβολές (Σεπτέμβριος)

Το 2005 διαπιστώθηκαν πληθωριστικοί κίνδυνοι οι οποίοι είναι δυνατόν να προέλθουν από ενδεχόμενες αυξήσεις της τιμής του πετρελαίου και δευτερογενείς επιδράσεις στη διαμόρφωση των αυξήσεων των ονομαστικών μισθών και της τιμολογιακής πολιτικής των επιχειρήσεων, καθώς και από πιθανές αυξήσεις της έμμεσης φορολογίας και των διοικητικά καθοριζόμενων τιμών στη ζώνη του ευρώ. Εξάλλου, επιβεβαιώθηκε, με βάση όλους τους σχετικούς δείκτες, ότι στη ζώνη του ευρώ υπάρχει υψηλή ρευστότητα, η οποία αποτελεί ένα πρόσθετο παράγοντα που συμβάλλει στην αύξηση των κινδύνων για τη σταθερότητα των τιμών μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Η επιτάχυνση της νομισματικής επέκτασης που παρατηρείται από τα μέσα του 2004 συνεχίστηκε μέχρι το Σεπτέμβριο. Το τέταρτο τρίμηνο του 2005 σημειώθηκε μικρή επιβράδυνση, αλλά ο ρυθμός παρέμεινε υψηλός, εξαιτίας της πιστωτικής επέκτασης προς τον ιδιωτικό τομέα, η οποία συνδέεται μεταξύ άλλων με το χαμηλό επίπεδο των επιτοκίων.

Όσον αφορά την πολιτική επιτοκίων, το Διοικητικό Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει εκ των προτέρων να προβεί σε διαδοχικές αυξήσεις των επιτοκίων στο άμεσο μέλλον, αλλά εξακολουθεί να παρακολουθεί στενά όλες τις εξελίξεις που σχετίζονται με τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές για τη σταθερότητα των τιμών, η διασφάλιση της οποίας θα αποτελεί γνώμονα για οποιεσδήποτε αποφάσεις του στο μέλλον.

Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης της συνολικής χρηματοδότησης των επιχειρήσεων (δάνεια και ομόλογα) διαμορφώθηκε σε 12,5% το δ' τρίμηνο του 2005, δηλαδή έμεινε ουσιαστικά αμετάβλητος σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2004 (12,6%). Μεταξύ των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας, αξιοσημείωτη είναι η επιτάχυνση που παρατηρήθηκε στη χρηματοδότηση της ναυτιλίας, η οποία -εκτός από συναλλαγματικές διαφορές- αντανακλά και τις αυξημένες επενδυτικές δαπάνες για την ανανέωση του εμπορικού στόλου. Σε υψηλό επίπεδο διατηρήθηκε ο ετήσιος ρυθμός αύξησης της χρηματοδότησης των νοικοκυριών (συμπεριλαμβανομένων των τιτλοποιημένων δανείων), ο οποίος διαμορφώθηκε σε 30,3% το τελευταίο τρίμηνο του έτους (δ' τρίμηνο 2004: 30,0%).

Τα επιτόκια των νέων δανείων προς τα νοικοκυριά στην Ελλάδα γενικά κινήθηκαν πτωτικά το 2005. Η μείωση των ελληνικών επιτοκίων χορηγήσεων αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στην ένταση του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα και συνεχίστηκε για ορισμένες κατηγορίες και το Δεκέμβριο, δηλαδή μετά την αύξηση των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ κατά 25 μονάδες βάση. Τα επιτόκια των νέων επιχειρηματικών δανείων αυξήθηκαν ή παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητα το 2005.

Οι αποδόσεις των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου παρουσίασαν συνεχή πτωτική τάση από τα μέσα του 2004 μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου του 2005, οπότε διαμορφώθηκαν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, ενώ στη συνέχεια σημείωσαν αξιόλογη ανάκαμψη. Η δραστηριότητα στην πρωτογενή αγορά τίτλων χαρακτηρίστηκε από τη μείωση των αντληθέντων κεφαλαίων, την αύξηση των εκδόσεων τίτλων μακροπρόθεσμης διάρκειας, καθώς και τη διατήρηση της έντονης ζήτησης τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, κυρίως από ξένους θεσμικούς επενδυτές.

Οι τιμές των μετοχών στην ελληνική χρηματιστηριακή αγορά παρουσίασαν το 2005 αισθητή άνοδο, καθώς επηρεάστηκαν ευνοϊκά από την ενίσχυση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων με μετοχές εισηγμένες στο ΧΑ, ιδίως εκείνων του χρηματοπιστωτικού τομέα, την αύξηση της συμμετοχής των ξένων θεσμικών επενδυτών, τις προσδοκίες για διαρθρωτικές αλλαγές σε εταιρίες στις οποίες συμμετέχει το Δημόσιο, καθώς και την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου της χρηματιστηριακής αγοράς και την εφαρμογή του νέου κανονισμού λειτουργίας του ΧΑ. Επισημαίνεται ότι η ανοδική πορεία του γενικού δείκτη τιμών μετοχών του ΧΑ ήταν από τις υψηλότερες

μεταξύ τόσο των χρηματιστηριακών αγορών της ζώνης του ευρώ όσο και άλλων ανεπτυγμένων αγορών διεθνώς. Επίσης, το 2005 αυξήθηκαν σημαντικά οι χρηματιστηριακές συναλλαγές, ενώ τα κεφάλαια που αντλήθηκαν μέσω της χρηματιστηριακής αγοράς αυξήθηκαν αισθητά, αν και παρέμειναν σε σχετικώς χαμηλά επίπεδα.

Οι προοπτικές είναι ευνοϊκές και για το 2006. Προβλέπεται ότι το παγκόσμιο ΑΕΠ θα συνεχίσει να αυξάνεται με τον ίδιο ικανοποιητικό ρυθμό όπως το 2005, ενώ ο όγκος του παγκόσμιου εμπορίου θα αυξηθεί κατά 7,4%. Στη ζώνη του ευρώ, οι μακροοικονομικές εξελίξεις το 2005 χαρακτηρίστηκαν από τη σταδιακή ενίσχυση του ρυθμού ανόδου της οικονομικής δραστηριότητας στη διάρκεια των πρώτων τριών τριμήνων (αλλά ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ υποχώρησε στο 1,3%, από 2,1 % το 2004), τη διατήρηση του πληθωρισμού άνω του 2% κατά το μεγαλύτερο μέρος του έτους, καθώς και από την υποχώρηση της σταθμισμένης ισοτιμίας του ευρώ μετά από τρία έτη συνεχούς ανατίμησης, ενώ όσον αφορά τα δημοσιονομικά μεγέθη δεν υπήρξε αξιόλογη μεταβολή της δημοσιονομικής θέσης για τη ζώνη του ευρώ ως σύνολο.

Στην ελληνική οικονομία, ο ρυθμός ανάπτυξης το τρέχον έτος προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί σε επίπεδο κατά τι χαμηλότερο εκείνου του 2005 και επομένως θα εξακολουθήσει να είναι αισθητά υψηλότερος από ό,τι στη ζώνη του ευρώ. Ο πληθωρισμός προβλέπεται ότι το 2006 θα υποχωρήσει ελαφρά σε σύγκριση με το 2005, καθώς η δυσμενής επίδραση από εξωγενείς παράγοντες θα εξασθενήσει, αλλά θα παραμείνει υψηλότερος από ό,τι στη ζώνη του ευρώ, με αποτέλεσμα να σημειωθεί περαιτέρω απώλεια διεθνούς ανταγωνιστικότητας της οικονομίας ως προς τις τιμές.

Οι επιχειρηματικές επενδύσεις προβλέπεται ότι θα αυξηθούν με ρυθμό πλησίον εκείνου του 2005. Αντίθετα, ο ρυθμός ανόδου της δημόσιας κατανάλωσης θα υποχωρήσει περαιτέρω λόγω της δημοσιονομικής προσαρμογής. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ εκτιμάται ότι το 2006 θα παρουσιάσει μικρή αύξηση σε σχέση με το 2005, όταν διαμορφώθηκε στο 7,8%. Οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό εμπεριέχουν αβεβαιότητα, στο βαθμό που εξαρτώνται από την εξέλιξη της τιμής του πετρελαίου, των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των τιμών των νωπών οπωροκηπευτικών στη διάρκεια του 2006, καθώς και από την τελική διαμόρφωση του ρυθμού ανόδου του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος.

Όσον αφορά τη μακροοικονομική σταθερότητα, η δημοσιονομική εξυγίανση θα απαιτήσει συνέχιση της δημοσιονομικής προσαρμογής επί σειρά ετών, ώστε να επιτευχθούν μακροπρόθεσμα δημοσιονομικό πλεόνασμα και σημαντική μείωση του δημόσιου χρέους. Επίσης, η διαμόρφωση των μισθολογικών αυξήσεων σε επίπεδα συμβατά με την επίτευξη και τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών θα ανακόψει την περαιτέρω διάβρωση της ανταγωνιστικότητας ως προς τις τιμές και θα συμβάλει στην υποχώρηση του πληθωρισμού.

Εκτός όμως από τις προσπάθειες για μακροοικονομική σταθερότητα, θα απαιτηθούν επίσης μέτρα οικονομικής πολιτικής που βελτιώνουν τη συνολική ανταγωνιστικότητα και ενθαρρύνουν εξαγωγές προϊόντων εντάσεως ειδικευμένης εργασίας, προκειμένου να ανταποκριθεί η ελληνική οικονομία στην πρόκληση του ανταγωνισμού στις διεθνείς αγορές. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να συντελούν στην αναβάθμιση της ποιότητας του εργατικού δυναμικού, εν μέρει μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης, στον περιορισμό των δυσκαμψιών στην αγορά εργασίας, στην ενίσχυση των συνθηκών ανταγωνισμού στις αγορές προϊόντων και στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης και του δημόσιου τομέα γενικότερα. Μέχρι σήμερα έχουν γίνει σημαντικά βήματα απαιτείται όμως να γίνουν και άλλα. Εάν τα διαρθρωτικά προβλήματα δεν αντιμετωπιστούν εγκαίρως, όχι μόνο θα τεθεί σε κίνδυνο το σταθερό οικονομικό περιβάλλον, αλλά θα εξασθενήσει και η εμπιστοσύνη των επενδυτών στις προοπτικές της οικονομίας.⁷⁸

---

⁷⁸ Έκθεση για τη Νομισματική Πολιτική, Τράπεζα της Ελλάδος, Φεβρουάριος 2006, σελ. 13-22.

ΣΥΝΟΨΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η Τράπεζα της Ελλάδος από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα με βάση το σκοπό της αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της Ελληνικής Οικονομίας. Τα ιστορικά στοιχεία αναδεικνύουν το ρόλο που έπαιξε στις κρίσιμες φάσεις της ελληνικής οικονομίας απόρροια των διεθνών οικονομικών εξελίξεων.

Οι δυνατότητες προσαρμογής της ΤΕ στις παγκόσμιες οικονομικές κρίσεις, στις μεταπολεμικές δεκαετίες ανέδειξε το **ρυθμιστικό ρόλο της στην ελληνική οικονομία**, η οποία πρέπει πάντα να επισημαίνουμε ότι διαμορφώνει **και την κοινωνική συνοχή**. Τηρώντας τις καταστατικές αρχές της ανεξαρτησίας και της διαφάνειας η Τράπεζα εποπτεύει τη λειτουργία όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων στη χώρα μας είτε αυτά αφορούν σε κεντρικά καταστήματα είτε σε υποκαταστήματα, χωρών μελών ή όχι της ΕΕ, στην κατεύθυνση της προστασίας του Έλληνα πολίτη και της ελληνικής οικονομίας από φαινόμενα κερδοσκοπίας που θα διαταράξουν τη σταθερότητα των τιμών.

Πράγματι η ανεξαρτησία της ΤΕ, αποδεικνύεται τόσο από τη θεωρητική ανάλυση όσο και από τα εμπειρικά στοιχεία ότι συντελεί στη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Η Τράπεζα της Ελλάδος δεν ζητά ούτε δέχεται υποδείξεις από κανένα εθνικό ή κοινοτικό όργανο –εκτός βέβαια από την ΕΚΤ- συμπεριλαμβανομένων σε αυτά των κυβερνήσεων, ώστε να μην επηρεάζεται από πολιτικά κριτήρια η όποια απόφασή της. Άλλωστε αυτό διασφαλίζεται, εν μέρει, και από την εκλογή των οργάνων διοίκησής της η οποία δεν συμπίπτει χρονικά με τις εθνικές εκλογές. Κάτι τέτοιο καθιστά αυτόματα την ΤΕ σε φορέα με σημαντικό **ρόλο στην άσκηση της οικονομικής πολιτικής, σημαντικότερο ίσως και από αυτόν του Υπουργικού Συμβουλίου**.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο της ανεξαρτησίας της ΤΕ, η οποία αναβαθμίζει το ρόλο της σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο είναι η μη χορήγηση δανείων σε εθνικούς ή

ευρωπαϊκούς οργανισμούς, πράγμα που ενδεχομένως να την έκανε δέσμια πολιτικών εξελίξεων και απώτερα να μείωνε το ρόλο της.

Παράλληλα η διαφάνεια στην άσκηση της πολιτικής της Τράπεζας της Ελλάδος, με την οποία γίνονται κατανοητά στο ευρύ κοινό όλα τα στοιχεία που συνθέτουν το οικονομικό τοπίο της χώρας μας, φέρνει την Τράπεζα να μπορούσαμε να πούμε σε ένα **ρόλο εγγυητή των οικονομικών πολιτικών των κυβερνήσεων.**

Η αξιοπιστία της ΤΕ αποφέρει αποτελεσματικότητα στα μέτρα και τις διαρθρωτικές αλλαγές που προτείνει για την οικονομική ανάπτυξη. Με την προώθηση της αξιοπιστίας, την ειλικρίνεια, τη ρεαλιστικότητα, και τη συνεχή επαγρύπνηση του πολίτη η Τράπεζα κάνει σαφείς τις προτάσεις της και τη θέληση για την εκπλήρωση των προσδοκιών της που είναι η σταθεροποίηση των τιμών.

Η Τράπεζα της Ελλάδος προβαίνει σε δημόσια ανακοίνωση της ετήσιας αξιολόγησης των οικονομικών πεπραγμένων της χώρας αλλά και της στρατηγικής της για το μέλλον ώστε να επισημανθούν οι όποιοι κίνδυνοι που θα προκαλέσουν οικονομική διαταραχή. Έτσι η Τράπεζα της Ελλάδος αποκτά σημαντικό **ρόλο στην πρόβλεψη για τις μεσοπρόθεσμες προσδοκίες της αγοράς.**

Η δυνατότητα των φορέων της αγοράς να προβλέπουν, σε γενικές γραμμές, τις αντιδράσεις της πολιτικής επιτρέπει τη γρήγορη εφαρμογή των μεταβολών της νομισματικής πολιτικής σε χρηματοοικονομικές μεταβλητές. **Η τράπεζα έτσι παίζει το ρόλο μοχλού μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής στις αποφάσεις που αφορούν τις επενδύσεις και την κατανάλωση.**

Μπορεί επίσης να επισπεύσει τις απαραίτητες οικονομικές προσαρμογές και να αυξήσει ενδεχομένως την αποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής. **Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει δηλαδή και ρόλο δέκτη των διαθέσεων της αγοράς.**

Ο ρόλος της Τράπεζας αναδείχθηκε ιδιαίτερα στις φάσεις ένταξης της χώρας μας στην ζώνη του ευρώ, με αποκορύφωμα την αποδοχή της Ελλάδας ως το δωδέκατο μέλος της ζώνης του ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2001, αφού εκτιμήθηκε ότι πληρούσε τα κριτήρια σύγκλισης.

Η ουσιαστική υποτίμηση του εθνικού νομίσματός μας την περίοδο εκείνη διατάραξε τον οικονομικό τοπίο, με την εμφάνιση κερδοσκοπίας και υπερτιμήσεων, στη μείωση των οποίων η ΤΕ έπαιξε καταλυτικό ρόλο, δίνοντας τις κατευθύνσεις για την άσκηση αυστηρής νομισματικής πολιτικής και εφαρμογής των νόμων που διέπουν αυτήν.

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχοντας τον κύριο ρόλο στο σχεδιασμό και την άσκηση της νομισματικής πολιτικής, αξιολογεί και ρυθμίζει κάθε οικονομική παράμετρο από τις τιμές του «καλαθιού των νοικοκυριών», μέχρι το δημοσιονομικό έλλειμμα.

Πρωταρχικός στόχος της Τράπεζας της Ελλάδος είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Αυτός είναι ενδεχομένως και ο σημαντικότερος ρόλος στην ελληνική οικονομία επειδή τόσο ο πληθωρισμός όσο και ο αποπληθωρισμός μπορούν να αποδειχτούν εξαιρετικά επιζήμιοι για την κοινωνία, από οικονομική και κοινωνική άποψη. Συνεπώς μπορούμε να μιλάμε για σταθεροποιητικό ρόλο της Τράπεζας της Ελλάδος στην ελληνική οικονομία.

Για να είναι σε θέση οι πολίτες να αξιολογήσουν με μεγαλύτερη ευκολία την επιτυχία της ενιαίας νομισματικής πολιτικής, η ΕΚΤ έχει ορίσει ως στόχο την ετήσια αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή με ρυθμό χαμηλότερο του 2%, πολιτική που προωθεί και η Τράπεζα της Ελλάδος.

Είναι γνωστό ότι, βραχυπρόθεσμα, η εξέλιξη των τιμών δεν είναι δυνατό να ελεγχθεί πλήρως από τη νομισματική πολιτική, επειδή χρειάζεται χρόνος έως ότου οι πράξεις νομισματικής πολιτικής οδηγήσουν σε μεταβολή του επιπέδου των τιμών. Βραχυπρόθεσμα, οι τιμές επηρεάζονται από διάφορους άλλους παράγοντες, όπως οι διακυμάνσεις στις τιμές των πρώτων υλών, οι αλλαγές στην έμμεση φορολογία, κ.ά. Επομένως, η Τράπεζα της Ελλάδος καλείται να διατηρήσει ένα σταθερό επίπεδο τιμών μεσοπρόθεσμα.

Η Τράπεζα της Ελλάδος καλείται να διατηρήσει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και να ελέγξει τον πληθωρισμό, παράμετροι που συναρτώνται κυρίως από τις τιμές

του πετρελαίου, τις τιμές των βασικών εμπορευμάτων και τις μεγάλες μακροοικονομικές ανισορροπίες διεθνώς. **Ο ρόλος της είναι ρυθμιστικός και εκτελεστικός στην περίπτωση αυτή.** Πράγματι η Τράπεζα λαμβάνοντας υπόψη τις παγκόσμιες ανισορροπίες ως προς τα ισοζύγια τρεχουσών συναλλαγών, το δημοσιονομικό αποτέλεσμα, τον κίνδυνο από τις ταχέως αναπτυσσόμενες αγορές και ειδικότερα της κινεζικής προβαίνει στο σχεδιασμό κατάλληλων πολιτικών για την αποφυγή των κινδύνων που διατρέχει η ελληνική οικονομία. Στις προτάσεις της τα τελευταία χρόνια περιλαμβάνονται κυρίως:

- Η ενίσχυση της αποταμίευσης, κυρίως μέσω της μείωσης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων.
- Η ενίσχυση της εγχώριας ζήτησης κυρίως μέσω των επενδύσεων και διαρθρωτικών αλλαγών.
- Η αύξηση της προσφοράς και της δυναμικότητας διύλισης του πετρελαίου
- Η αποφυγή υπερβολικών διακυμάνσεων και άτακτων κινήσεων όσον αφορά στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, σύμφωνα με τις προτάσεις των επτά μεγαλύτερων προηγμένων οικονομιών (G-7).
- Εξασφάλιση συνθηκών ελεύθερου εμπορίου και ανταγωνισμού για την αποφυγή πληθωριστικών πιέσεων.

Ο ρόλος της Τράπεζας στη νομισματική πολιτική περιορίζεται στην εφαρμογή των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, εκτελεί πράξεις νομισματικής πολιτικής, παρέχει υπηρεσίες συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού τίτλων, διαχειρίζεται τα συναλλαγματικά διαθέσιμα των χωρών της ζώνης του ευρώ, είναι αρμόδια για την παραγωγή και τη διανομή των τραπεζογραμματίων καθώς επίσης και για την συλλογή των στατιστικών στοιχείων.

Ο εκτελεστικός ρόλος των οικονομικών πράξεων που διαδραματίζει η Τράπεζα της Ελλάδος, σχετίζεται με την εφαρμογή των μέτρων που προτείνει κάθε φορά η ΕΚΤ στα μέλη της (εθνικές τράπεζες). Έτσι η ΤΕ αποκτά και ένα **ρόλο διαμεσολαβητή της χώρας μας προς τα έξω** και ειδικότερα προς τα κράτη μέλη της

ΕΕ. Η διαμεσολάβηση αυτή είναι πολύ σημαντική για την ελληνική οικονομία δεδομένου ότι ανήκουμε στη ζώνη του ευρώ.

Ο κεντρικός άξονας της ενιαίας χρηματαγοράς της ζώνης του ευρώ είναι το σύστημα μεταφοράς κεφαλαίων, γνωστό ως TARGET. Το TARGET συνδέει μεταξύ τους τα 15 εθνικά συστήματα πληρωμών - ένα για κάθε κράτος μέλος της ΕΕ - και το μηχανισμό πληρωμών της ΕΚΤ. Αυτό καθιστά δυνατή τη μεταφορά μεγάλων χρηματικών ποσών μεταξύ τραπεζικών λογαριασμών από τη μια άκρη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην άλλη μέσα σε λίγα λεπτά, αν όχι δευτερόλεπτα. Το σύστημα TARGET, το οποίο έχει διευκολύνει την ανάπτυξη μιας ενιαίας χρηματαγοράς στην Ευρώπη, επεξεργάζεται καθημερινά διασυνοριακές πληρωμές συνολικής αξίας άνω των 450 δισεκατομμυρίων ευρώ. Εάν σε αυτά προστεθούν και οι εγχώριες πληρωμές, το ποσό υπερβαίνει το 1,5 τρισεκατομμύριο ευρώ. Το σύστημα TARGET έχει αποδειχτεί ένας ασφαλής και αξιόπιστος μηχανισμός και αποτελεί σήμερα το σημαντικότερο σύστημα πληρωμών στην Ευρώπη και ένα από τα τρία μεγαλύτερα σε παγκόσμια κλίμακα.

Η εθνική μας Τράπεζα διαδραματίζει στο σύστημα TARGET το ρόλο του διαβιβαστή. Αν σκεφτούμε τον όγκο χρημάτων που διαχειρίζεται το σύστημα αυτό σε καθημερινή βάση μπορούμε να αντιληφθούμε το πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος αυτός για την οικονομία της χώρας μας.

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχοντας κυριότερο σκοπό τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών την εξασφάλιση ταχύρρυθμης ανάπτυξης θεωρεί πολύ σημαντικό παράγοντα τις διαθέσεις των κοινωνικών εταίρων στην κατεύθυνση αυτή. **Ο ρόλος της Τράπεζας στην ολοκλήρωση της δημοσιονομικής εξυγίανσης είναι καθοδηγητικός και προτρεπτικός.** Με τα στοιχεία και την εμπειρία που διαθέτει προτρέπει στην άσκηση πολιτικής διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με στόχο τη συνεχή βελτίωση της παραγωγικότητας, την ενίσχυση του εξαγωγικού προσανατολισμού και της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, καθώς και το άνοιγμα διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους για τη διαμόρφωση μισθολογικών αυξήσεων και τιμολογιακής πολιτικής. Έτσι προάγει το στόχο της σταθερότητας των τιμών και της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας.

Το σύνολο των προτάσεων της Τράπεζας της Ελλάδος για τα δημοσιονομικά της χώρας αναδεικνύει το σημαντικό ρόλο της στην οικονομική και κοινωνική συνοχή. Επί παραδείγματι οι πλέον πρόσφατες προτάσεις της για τη δημοσιονομική προσαρμογή περιλαμβάνουν:

- Οι προσπάθειες δημοσιονομικής προσαρμογής πρέπει να συνεχιστούν τα επόμενα έτη. Μετά από τη μεγάλη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος το 2005, η μείωση που ορθά τίθεται ως στόχος με τον προϋπολογισμό του 2006 πρέπει να επιτευχθεί με όλα τα διαθέσιμα μέσα.
- Απαιτείται μόνιμη περαιτέρω βελτίωση της δημοσιονομικής θέσης, όχι μόνο για να τηρηθούν οι αρχές του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και να συμμορφωθεί η χώρα με όσα προβλέπονται στην απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών (ECOFIN) της ΕΕ της 17ης Φεβρουαρίου 2005, αλλά και για άλλους λόγους.
- Το ύψος του δημόσιου χρέους (109,3% του ΑΕΠ το 2004), σε συνδυασμό με την προβλεπόμενη αύξηση των δαπανών που σχετίζονται με τη γήρανση του πληθυσμού, καθιστά αναγκαία και επείγουσα τη δημοσιονομική προσαρμογή, έτσι ώστε να μειωθεί το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ στο 60% το αργότερο μέχρι το 2015, όταν οι δαπάνες για συντάξεις θα αρχίσουν να αυξάνονται ως ποσοστό του ΑΕΠ.
- Η σταδιακή μείωση του δημόσιου χρέους απαιτεί την επίτευξη σημαντικών πρωτογενών πλεονασμάτων τα επόμενα έτη, κυρίως με τον περιορισμό των πρωτογενών τρεχουσών δαπανών σε μόνιμη βάση και με τη μείωση της φοροδιαφυγής ώστε να αυξηθούν τα έσοδα.
- Είναι απαραίτητο να μεταβληθεί η διάρθρωση τόσο των δαπανών όσο και των εσόδων. Με τον τρόπο αυτό, πρώτον, θα υπάρξουν επαρκείς πόροι για τη χρηματοδότηση των αναγκαίων δημόσιων επενδύσεων σε υποδομές και ανθρώπινο κεφάλαιο και, δεύτερον, θα καταστεί δυνατή η περαιτέρω μείωση των συντελεστών της άμεσης φορολογίας.
- Η μείωση των ελλειμμάτων, η οποία είναι απαραίτητη για τη μόνιμη βελτίωση της δημοσιονομικής θέσης, θα συμβάλει και στη μείωση του πληθωρισμού και την επίτευξη σταθερότητας των τιμών, καθώς και στην ενίσχυση του κλίματος εμπιστοσύνης και στην εδραίωση της μακροοικονομικής σταθερότητας, οι

οποίες αποτελούν προϋποθέσεις για τη διατήρηση υψηλών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης μακροχρόνια.

- Οι αυξήσεις των συμβατικών αποδοχών που προκύπτουν από τις συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων πρέπει να συνεπάγονται ότι ο ρυθμός ανόδου των ονομαστικών μέσων ακαθάριστων αποδοχών θα συγκλίνει σταδιακά προς το άθροισμα του ρυθμού ανόδου της παραγωγικότητας στην Ελλάδα και του μέσου πληθωρισμού στη ζώνη του ευρώ (και όχι στην Ελλάδα), έως ότου ουσιαστικά εξαλειφθεί η διαφορά πληθωρισμού μεταξύ της Ελλάδος και της ζώνης του ευρώ και επιτευχθεί η σταθερότητα των τιμών.
- Είναι απαραίτητο να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός στις αγορές προϊόντων, ώστε τα περιθώρια κέρδους να διαμορφώνονται σε κανονικά επίπεδα.

▪

Όπως αναφέρθηκε ήδη η ΤΕ προβλέπει τις οικονομικές εξελίξεις και προτρέπει την κυβέρνηση και τους κοινωνικούς εταίρους για ανάλογες παρεμβάσεις, με βάση την εμπειρία και τα διαθέσιμα στοιχεία. Οι πρόσφατες εκθέσεις της για τη νομισματική πολιτική περιλαμβάνουν οικονομετρικές προσομοιώσεις, τα αποτελέσματα των οποίων δείχνουν ότι, εάν είχαν ακολουθηθεί όσα υποστηρίζει η Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με τη διαμόρφωση τόσο των μισθολογικών αυξήσεων όσο και των περιθωρίων κέρδους, ο πληθωρισμός θα μπορούσε να είχε μειωθεί και παρ' όλη την άνοδο της τιμής του πετρελαίου θα παρέμενε σε σχετικά χαμηλά επίπεδα. Δηλαδή η ΤΕ μπορεί να παίζει και το ρόλο του οικονομικού αναλυτή βασισμένη σε επιστημονικές και όχι μόνο εμπειρικές μεθόδους αξιολόγησης των οικονομικών εξελίξεων.

Οι προτάσεις της Τράπεζας για τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αναδεικνύουν τον υψηλό ρόλο της στο μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας. Η άποψη της ΤΕ είναι ότι σήμερα έχουν γίνει σημαντικά, αλλά όχι αρκετά βήματα στον τομέα των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων από τις κυβερνήσεις, επειδή ακριβώς δεν διαφαίνεται βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και αύξηση του παραγωγικού δυναμικού.

Στο πεδίο ενδιαφέροντός της πέρα από την αύξηση του δυναμικού και του βιοτικού επιπέδου, είναι τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της χώρας μας, τα οποία δείχνουν γήρανση του πληθυσμού στοιχείο που σημαίνει απώτερη αύξηση στις δαπάνες

για συντάξεις και υγειονομική περίθαλψη. Ταυτόχρονα δηλαδή με το σημαντικό ρόλο της στην ελληνική οικονομία η ΤΕ διαδραματίζει άμεσα και όχι έμμεσα έναν επίσης σημαντικό κοινωνικό ρόλο. Οι προτάσεις της Τράπεζας για την αποφυγή της διόγκωσης του προβλήματος αφορούν:

- Στην εφαρμογή πολιτικής για την ενίσχυση της γεννητικότητας.
- Στην σφαιρική προσέγγιση για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος.
- Στη δημοσιονομική προσαρμογή για αύξηση των πρωτογενών πλεονασμάτων, μείωση του δημόσιου χρέους και εξοικονόμηση δαπανών για πληρωμές τόκων.
- Στην επιβολή μέτρων πολιτικής για τη μείωση του ποσοστού ανεργίας και την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης, μεταξύ άλλων με την ενθάρρυνση της συμμετοχής των νέων, των γυναικών και των μεταναστών στην απασχόληση, αλλά και μέσω της αύξησης της μέσης πραγματικής ηλικίας αποχώρησης από την εργασία.
- Στην έγκαιρη μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.
- Στη νομοθετική ρύθμιση για το κόστος των υπερωριών και τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας με μεγαλύτερη ευελιξία που θα συμβάλει στην αύξηση της απασχόλησης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η Τράπεζα της Ελλάδος, όπως έγινε κατανοητό από τα όσα αναφέρθηκαν στην εργασία αυτή, παίζει το σημαντικότερο ρόλο από όλους τους άλλους φορείς άσκησης στην οικονομία της χώρα μας. Συνοψίζοντας το ρόλο της στην ελληνική οικονομία μπορούμε να πούμε ότι η ΤΕ είναι ο φορέας εκείνος ο οποίος:

- προβλέπει
- σχεδιάζει
- ασκεί
- ρυθμίζει
- εγγυάται και
- προστατεύει

την οικονομική πολιτική της χώρας μας.

Ένας ρόλος πολυσχιδής και πολυσύνθετος, που καλείται να εξελιχθεί μέσα σε μια σκληρή παγκόσμια πραγματικότητα, με την οικονομία, περισσότερο ανταγωνιστική από κάθε άλλη φορά. Ένας ρόλος που απαιτεί συνεχή επαγρύπνηση και ιλιγγιώδεις ταχύτητες στη λήψη αποφάσεων.

Η πολιτική ανεξαρτησία της Τράπεζας της Ελλάδος η οποία πυκνά-συχνά αμφισβητείται τόσο από τους πολίτες όσο και από την εκάστοτε κοινοβουλευτική μειοψηφία, αποτελεί μία πραγματικότητα. Μια πραγματικότητα που προκύπτει από τον τρόπο έκθεσης των μεγάλων προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας.

Ασφαλώς οι αντιδράσεις των πολιτών απέναντι στις κατά καιρούς προτάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος δεν μπορεί να είναι αδικαιολόγητες· και ιδιαίτερα εκείνων που ανήκουν στις ασθενέστερες οικονομικά τάξεις, εκείνων που μαστίζονται από την ανεργία και αδυνατούν να εξασφαλίσουν ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο.

Θα πρέπει όμως να γίνει κατανοητό ότι η Τράπεζα προβλέπει, σχεδιάζει και ασκεί τη νομισματική πολιτική, ανεξάρτητα μεν από τη βούληση της κάθε κυβέρνησης αλλά όχι και ανεξάρτητα από τη διεθνή οικονομική κατάσταση την οποία εν τέλει διαμορφώνουν οι πλουσιότερες χώρες.

Στο πλαίσιο αυτό η Τράπεζα της Ελλάδος, προτείνει ρεαλιστικά μόνο τις εφικτές διαρθρωτικές αλλαγές, για τη μείωση του πληθωρισμού, τη σταθερότητα των τιμών και την πολιτική μισθών που θα βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσης του Έλληνα πολίτη.

Συνοψίζοντας, επισημαίνουμε ότι ενώ οι αποφάσεις για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής λαμβάνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, η Τράπεζα της Ελλάδος, όπως άλλωστε και οι άλλες εθνικές κεντρικές τράπεζες της Ε.Ε., είναι υπεύθυνη σε μεγάλο μέρος για την εφαρμογή τους και συνεπώς εκτελεί όλες σχεδόν τις επιχειρησιακές λειτουργίες του Ευρωσυστήματος.

Εκτελεί πράξεις νομισματικής πολιτικής, παρέχει υπηρεσίες συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού τίτλων, διαχειρίζεται τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, είναι αρμόδια για την παραγωγή και τη διανομή των τραπεζογραμματίων, συλλέγει στατιστικά στοιχεία κ.α..

Επί πλέον, πέρα από τις λειτουργίες που επιτελεί για λογαριασμό του Ευρωσυστήματος, η Τράπεζα της Ελλάδας σε αντίθεση με ορισμένες άλλες εθνικές κεντρικές τράπεζες, έχει και άλλες αρμοδιότητες όπως αναφέρθηκαν (π.χ. εποπτεία των τραπεζικών συστημάτων της χώρας).

Δηλαδή πιο απλά η Τράπεζα της Ελλάδος είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της ελληνικής οικονομίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

- **Ελληνόγλωσσα**
  2. Βενέζης Ηλίας, Χρονικό της Τράπεζας της Ελλάδος, Αθήνα, 1955.
  3. Βουρνάς, Τάσος Η ιστορία της Ελλάδας, τόμος Β΄, εκδ. Πατάκης, Αθήνα, 1992
  4. Κανελλόπουλος Χαράλαμπος, Ανάπτυξη Εξαγωγών και Διεθνών Επιχειρήσεων, Αθήνα, 1990.
  5. Σιάτρας Γιάννης, Μιχαλοπούλου Εύα, Τα 125 χρόνια του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών, εκδ. ΧΑΑ, Αθήνα, 2001.
  6. Χατζηδημητρίου Ιωάννης, Διεθνές Οικονομικό Περιβάλλον, εκδ. ΕΑΠ, Πάτρα, 1999.
  7. Χρηστίδης Γιάννης, Σημειώσεις Διεθνούς Εμπορίου, ΤΕΙ Πάτρας.
- **Ξενόγλωσσα**
  8. Ball A., McCulloch W., International Business: The Challenge of Global Competition, 6th Edition, Irwin, 1996.
  9. Czinkota R Michael, Czinkota Ilkka A. Ronkainen, Michael H. Moffett, International Business-Updated Harcourt College Pub, USA, December 1999.
  10. Griffin W. Ricky, Pustay W. Michael, International Business: A Managerial Perspective, 4th Edition, Addison-Wesley Co., Massachusetts, USA, 1996.
  11. Scheller H. K., The European Central Bank, History, Role and Functions, Frankfurt, 2004.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΘΡΑ

12. Έκθεση για τη Νομισματική Πολιτική, Τράπεζα της Ελλάδος, Φεβρουάριος 2006.
13. Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας, Τράπεζα της Ελλάδος, Τεύχ. 92, Φεβρουάριος 2006.
14. Καταστατικό της Τράπεζας τη Ελλάδος, έκδοση Θ΄, Αθήνα, 2000.
15. Η Ελλάδα με αριθμούς, έκδοση Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

16. Συνέντευξη του γενικού γραμματέα της ΕΣΥΕ Μανόλη Κοντοπουράκη στο ΒΗΜΑ της Κυριακής, 27 Ιουνίου 2004.
17. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ελληνική έκδοση, της ECB, Σεπτέμβριος 2002.
18. Δελτίο Περιφερειακής Οικονομικής Συγκυρίας Μακεδονίας-Θράκης, Τράπεζα της Ελλάδος, τεύχος 41, Ιανουάριος 2006.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΦΟΡΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

19. Ευρωπαϊκή Ένωση: www.eu.int
20. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας: www.mnec.gr
21. Βουλή των Ελλήνων: www.parliament.gr
22. Ελληνική Προεδρεία 2003: www.eu2003.gr
23. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία: www.statistics.gr
24. Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων: www.mpa.gr
25. Γενικό Λογιστήριο του κράτους: www.mof-glκ.gr
26. Ελληνική Ένωση Τραπεζών: www.hba.gr
27. Τράπεζα της Ελλάδος: www.bankofgreece.gr
28. Εθνικό Τυπογραφείο: www.et.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ανάλυση των μεταβολών του λόγου του χρέους της γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ¹

(σε εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Λόγος χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ	79,6	82,2	87,8	110,1	107,9	108,7	111,3	114,0	112,4	112,3	114,0	114,4	111,6	108,8	109,3	107,9
Μεταβολές λόγω χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ	10,6	2,6	5,6	22,3	-2,2	0,8	2,6	2,7	-1,6	-0,1	1,7	0,3	-2,8	-2,8	0,5	-1,4
- Επίδραση του πρωτογενούς αποτελέσματος	6,5	3,0	2,1	2,2	-2,7	-2,6	-4,6	-4,0	-5,0	-4,9	-4,0	-1,2	-1,3	0,0	0,9	-0,9
- Επίδραση από τη μεταβολή του ΑΕΠ και τη μεταβολή των επιτοκίων	-4,0	-7,8	-1,7	-0,4	-1,1	0,3	1,5	-0,8	-0,3	1,2	-0,5	-1,8	-2,4	-3,0	-3,0	-2,8
- Προσαρμογή ελλείμματος-χρέους ²	8,1	7,4	5,2	20,5	1,6	3,0	5,7	7,5	3,7	3,6	6,3	3,3	1,0	0,2	2,6	2,3

1 Η μεθοδική σχέση που χρησιμοποιείται για την ανάλυση των μεταβολών του λόγου του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ είναι η εξής:

$$\left(\frac{D_t}{Y_t} - \frac{D_{t-1}}{Y_{t-1}} \right) = \frac{PB_t}{Y_t} + \left(\frac{D_{t-1}}{Y_{t-1}} \cdot \frac{i_t - R_t}{1 + R_t} \right) + \frac{SF_t}{Y_t}$$

όπου D_t = χρέος γενικής κυβέρνησης
 PB_t = πρωτογενές αποτέλεσμα (ελλείμμα ή πλεόνασμα)
 Y_t = ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές
 R_t = ονομαστικός ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ
 i_t = μέσο ονομαστικό επιτόκιο δανεισμού του Δημοσίου
 SF_t = προσαρμογή ελλείμματος-χρέους

2 Η προσαρμογή ελλείμματος-χρέους² περιλαμβάνει και δαπάνες η συνολική υποχρέωση που, ενώ δεν επιβαρύνει το ελλείμμα, αυξάνουν το χρέος, καθώς και εισπράξεις (π.χ. από αποκρατικοποιήσεις) οι οποίες δεν επιβαρύνουν το ελλείμμα αλλά μειώνουν το χρέος.

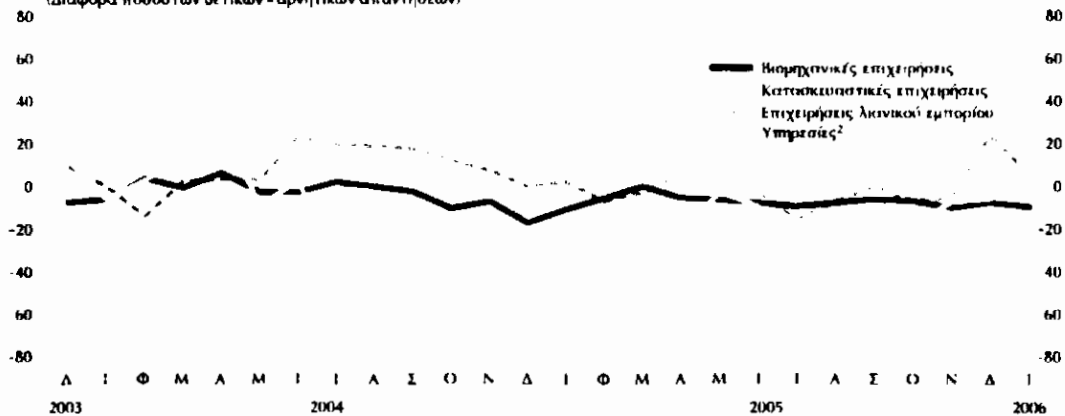
3 Τα στοιχεία που αφορούν το χρέος και το πρωτογενές πλεόνασμα είναι εκτιμήσεις της Eurostat.

* Προσωπικά στοιχεία.

Πηγές: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Eurostat και εκτιμήσεις Τμήματος της Βλάνδας.

Προσδοκίες επιχειρήσεων¹ και καταναλωτών για την απασχόληση (Δεκέμβριος 2003 - Ιανουάριος 2006)

(Διαφορά ποσοστών θετικών - αρνητικών απαντήσεων)

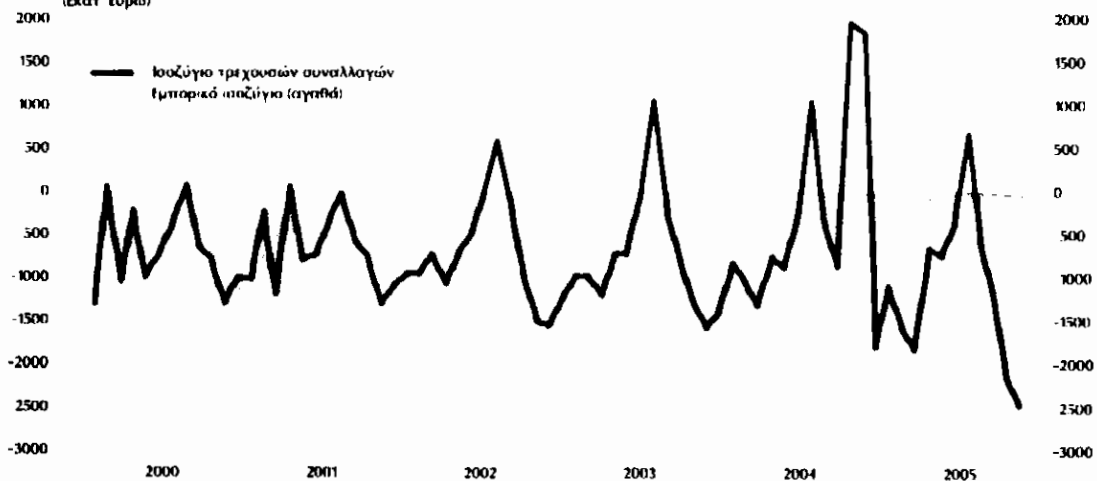

1 Οι απαντήσεις των επιχειρήσεων αφορούν την προστιτική αύξηση του αριθμού των απασχολουμένων κατά την προσεχή περίοδο.
2 Δεν περιλαμβάνονται οι τράπεζες και οι επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου.

Πηγή: ΙΟΒΕ, Τρεμνή Οικονομική Συγκυρία

Εμπορικό ισοζύγιο και ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (Ιανουάριος 2000 - Δεκέμβριος 2005)

(Έκατ ευρώ)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Διάρθρωση ελληνικού εξωτερικού εμπορίου κατά κατηγορία προϊόντων (εκτός καυσίμων και πλοίων)
 (Ιανουάριος - Νοέμβριος)

Α. Εισπράξεις από εξαγωγές

	Εκατοστιαία συμμετοχή κάθε κατηγορίας προϊόντων στο σύνολο των εξαγωγικών εισπράξεων			Εκατοστιαία μεταβολή των εξαγωγικών εισπράξεων	
	2003	2004	2005*	2004/2003	2005/2004
Αγροτικά προϊόντα	22,7	19,5	20,7	-13,1	11,1
Χημικά, πλαστικά	12,8	13,5	13,8	6,7	6,4
Μεταλλουργία ¹	8,0	10,9	14,6	38,4	39,5
Μηχανές, συσκευές	7,6	6,0	6,5	-19,7	12,4
Μεταφορικά μέσα εκτός πλοίων	0,6	1,3	1,8	113,8	47,2
Λοιποί κλάδοι μεταποίησης ¹	20,5	20,1	18,7	-0,7	-2,5
Μη ταξινομημένα αγαθά ²	27,7	28,7	23,9	5,1	-13,2
Σύνολο (χωρίς καύσιμα και πλοία)	100,0	100,0	100,0	1,5	4,4

Β. Δαπάνη για εισαγωγές

	Εκατοστιαία συμμετοχή κάθε κατηγορίας προϊόντων στο σύνολο της εισαγωγικής δαπάνης			Εκατοστιαία μεταβολή της εισαγωγικής δαπάνης	
	2003	2004	2005*	2004/2003	2005/2004
Αγροτικά προϊόντα	14,4	14,6	14,2	11,4	-4,3
Χημικά, πλαστικά	16,0	15,2	17,0	4,9	10,2
Μεταλλουργία ¹	8,9	9,5	10,5	17,1	8,7
Μηχανές, συσκευές	21,2	20,7	19,1	7,3	-8,6
Διαρκή καταναλωτικά αγαθά	3,7	3,2	3,2	-3,4	-2,3
Κεφαλαιακά αγαθά	13,3	13,0	11,5	7,5	-12,3
ΗΥ	1,9	2,4	2,1	39,2	-11,8
Ενοίκμια & κινητή τηλεφωνία	2,4	2,1	2,3	-2,5	8,2
Μεταφορικά μέσα εκτός πλοίων	14,2	14,7	14,9	14,6	-0,2
Επιβατικά αυτοκίνητα	7,2	7,9	7,6	21,0	-5,8
Λοιποί κλάδοι μεταποίησης ¹	22,2	21,6	23,3	7,4	6,5
Λοιπά αγαθά	0,3	0,4	0,2	42,0	-53,6
Μη ταξινομημένα αγαθά ²	2,8	3,2	0,9	28,9	-73,8
Σύνολο χωρίς καύσιμα και πλοία	100,0	100,0	100,0	10,1	-1,2

1 Περιλαμβάνονται και οι χρησιμοποιούμενες πρώτες ύλες.

2 Προϊόντα για τα οποία δεν αναφέρεται κωδικός.

* Προσωρινά στοιχεία.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάρθρωση ελληνικού εξωτερικού εμπορίου κατά γεωγραφική περιοχή*

(Ιανουάριος – Νοέμβριος)

A. Εξαγωγές

	Εκατοστιαία συμμετοχή στο σύνολο της αξίας των εξαγωγών			Εκατοστιαία μεταβολή της αξίας των εξαγωγών	
	2003	2004	2005	2004/2003	2005/2004
Ευρωπαϊκή Ένωση (15)	48,9	47,5	45,4	-1,7	8,4
Ζώνη του ευρώ	39,4	37,8	36,6	-2,9	10,0
Νέες χώρες-μέλη ¹	7,7	7,5	7,6	-1,8	14,3
ΟΟΣΑ ²	13,5	13,4	13,7	0,4	16,5
ΗΓΠΑ	5,7	5,3	5,3	-6,0	13,4
Βαλκανικές χώρες ³	16,1	17,1	15,3	7,5	2,1
Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών	3,2	3,0	2,8	-6,0	5,5
Χώρες Β. Αφρικής & Μέσης Ανατολής ⁴	5,3	6,5	7,5	24,7	30,7
Κίνα & Ν. Α. Ασία ⁵	1,5	1,7	2,4	10,8	64,2
Άλλες χώρες	3,8	3,3	5,3	-11,7	83,3
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	1,1	13,6

B. Εισαγωγές

	Εκατοστιαία συμμετοχή στο σύνολο της αξίας των εισαγωγών			Εκατοστιαία μεταβολή της αξίας των εισαγωγών	
	2003	2004	2005	2004/2003	2005/2004
Ευρωπαϊκή Ένωση (15)	54,9	55,6	53,5	7,4	-1,5
Ζώνη του ευρώ	48,5	49,0	47,5	7,2	-0,8
Νέες χώρες-μέλη ¹	1,8	2,0	2,4	15,2	21,4
ΟΟΣΑ ²	18,5	16,0	12,8	-8,5	-17,7
ΗΓΠΑ	5,2	4,7	3,6	-4,9	-21,1
Βαλκανικές χώρες ³	2,7	3,2	3,4	24,5	8,7
Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών	7,0	6,2	9,1	-5,7	51,4
Χώρες Β. Αφρικής & Μέσης Ανατολής ⁴	7,3	8,1	9,9	16,8	25,4
Κίνα & Ν. Α. Ασία ⁵	4,7	5,2	5,6	17,5	9,6
Άλλες χώρες	3,0	3,8	3,4	32,4	-7,6
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	6,1	2,5

1 Εσθονία, Λιθουανία, Πολωνία, Τσεχία, Σλοβακία, Ουγγαρία, Σλοβενία, Κύπρος, Μάλτα.

2 Οι χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ οι οποίες δεν περιλαμβάνονται σε μια από τις άλλες κατηγορίες.

3 Αλβανία, Βουλγαρία, Ρουμανία και χώρες πρώην Γιουγκοσλαβίας (Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κροατία, ΠΓΔΜ και Σερβία-Μυραβούνιο).

4 Οι κυριότεροι εμπορικοί εταίροι της Ελλάδος στη Βόρεια Αφρική και Μέση Ανατολή.

5 Οι κυριότεροι εμπορικοί εταίροι της Ελλάδος στη Νοτιοανατολική Ασία.

* Όλα τα στοιχεία είναι προσωρινά.

Πηγή: ΕΣΥΕ.

Ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών

(Εκατ. ευρώ)

	Ιανουάριος - Δεκέμβριος			Δεκέμβριος		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
I ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΤΩΝ (I.A+I.B+I.Γ+I.Δ)	-11.044,1	-10.453,1	-14.047,5	-1.935,8	-1.820,4	-2.496,0
I.A ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (I.A.1-I.A.2)	-22.643,5	-25.435,8	-27.546,9	-2.260,7	-2.389,0	-2.841,3
Ισοζύγιο καύσιμων	-4.035,8	-4.511,1	-6.629,2	-389,8	-319,7	-976,7
Εμπορικό ισοζύγιο χωρίς καύσιμα	-18.607,7	-20.924,7	-20.917,7	-1.870,9	-2.049,3	-1.864,6
Ισοζύγιο πλοίων	136,3	135,6	-722,3	72,0	-253,7	-194,1
Εμπορικό ισοζύγιο χωρίς καύσιμα και πλοία	-18.744,0	-21.060,3	-20.195,4	-1.942,9	-1.795,6	-1.670,5
I.A.1 Εξαγωγές αγαθών	11.113,6	12.653,3	14.200,9	1.025,6	1.237,0	1.328,8
Καύσιμα	1.280,7	1.544,7	2.257,7	94,5	143,6	162,6
Πλοία (κυπράρες)	260,5	1.291,4	1.602,2	81,7	122,8	61,3
Λοιπά αγαθά	9.572,4	9.817,2	10.341,0	849,4	970,6	1.104,9
I.A.2 Εισαγωγές αγαθών	33.757,1	38.089,0	41.747,8	3.286,3	3.626,0	4.170,1
Καύσιμα	5.316,5	6.055,8	8.886,9	484,3	483,3	1.139,3
Πλοία (πληρωμές)	124,2	1.155,8	2.324,4	9,7	376,5	255,4
Λοιπά αγαθά	28.316,4	30.877,4	30.536,4	2.792,3	2.766,2	2.775,4
I.B ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (I.B.1-I.B.2)	11.506,5	15.467,0	15.698,1	406,7	635,6	602,8
I.B.1 Εισπράξεις	21.430,3	26.742,5	27.560,5	1.437,3	1.726,8	1.763,7
Ταξιδιωτικό	9.495,3	10.347,8	11.036,5	221,5	228,8	230,0
Μεταφορές	9.569,8	13.307,0	13.871,4	970,2	1.212,3	1.279,6
Λοιπές υπηρεσίες	2.365,3	3.087,7	2.652,6	245,5	285,7	254,1
I.B.2 Πληρωμές	9.923,9	11.275,5	11.862,4	1.030,6	1.071,2	1.160,9
Ταξιδιωτικό	2.136,0	2.310,4	2.445,7	190,4	231,9	240,0
Μεταφορές	4.923,6	5.728,2	6.237,7	527,0	497,6	637,0
Λοιπές υπηρεσίες	2.864,3	3.236,9	3.179,0	313,1	341,8	283,9
I.Γ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ (I.Γ.1-I.Γ.2)	-3.785,8	-4.113,4	-5.376,1	-412,7	-388,2	-604,7
I.Γ.1 Εισπράξεις	2.256,8	2.470,6	2.873,5	207,3	212,4	258,7
Αμοιβές, μισθοί	337,2	280,0	287,1	27,3	26,7	29,4
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	1.919,6	2.190,6	2.586,4	179,9	185,7	229,2
I.Γ.2 Πληρωμές	6.012,6	6.584,0	8.249,6	620,0	600,6	863,4
Αμοιβές, μισθοί	169,9	188,9	219,8	16,7	16,7	27,4
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	5.842,7	6.395,1	8.029,8	603,3	583,8	836,0
I.Δ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (I.Δ.1-I.Δ.2)	3.848,7	3.629,0	3.177,4	310,9	301,3	347,3
I.Δ.1 Εισπράξεις	6.424,9	6.356,0	6.876,4	665,0	601,2	599,8
Γενική κυβέρνηση (κυρίως εισπράξεις από ΕΕ)	4.147,6	4.080,3	4.615,5	467,7	418,0	376,6
Λοιποί τομείς (με τραπεζοεταξιακά εμβάσματα κ.λπ.)	2.277,3	2.275,7	2.261,0	197,3	183,2	223,2
I.Δ.2 Πληρωμές	2.576,2	2.727,0	3.699,0	354,1	299,9	252,6
Γενική κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	2.153,8	2.216,8	2.921,4	310,2	247,6	196,6
Λοιποί τομείς	422,4	510,3	777,6	43,9	52,3	55,9
II ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (II.1-II.2)	1.239,4	2.386,1	2.048,6	174,1	274,3	361,9
II.1 Εισπράξεις	1.392,5	2.618,3	2.324,9	189,8	291,2	386,9
Γενική κυβέρνηση (κυρίως εισπράξεις από ΕΕ)	1.227,4	2.463,9	2.137,1	177,5	275,9	369,8
Λοιποί τομείς	165,1	154,4	187,8	12,2	15,2	17,0
II.2 Πληρωμές	153,1	232,2	276,3	15,7	16,7	25,0
Γενική κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	15,5	69,8	22,9	1,3	1,3	3,7
Λοιποί τομείς	137,6	162,4	253,4	14,2	15,3	21,3
III ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΤΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (II+III)	-9.804,7	-8.867,0	-11.998,9	-1.781,7	-1.543,9	-2.134,1
IV ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΣΥΝΤΩΝ (IV.A+IV.B+IV.Γ+IV.Δ)	9.663,7	7.834,0	12.306,6	1.932,7	1.616,1	1.967,7
IV.A ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ¹	544,7	599,6	-979,0	1.143,8	35,7	22,7
Κατοίκων στο εξωτερικό	-41,2	-488,8	-766,7	425,3	-38,2	-57,9
Μη κατοίκων στην Ελλάδα	585,9	1.088,4	-212,3	718,5	73,9	80,6
IV.B ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ²	12.334,0	13.727,5	7.322,6	1.693,5	3.243,3	-212,4
Απαιτήσεις	-8.737,9	-11.489,4	-18.459,7	-793,2	-1.266,1	-1.176,7
Υποχρεώσεις	21.071,8	25.216,9	25.782,3	2.486,7	4.509,5	964,3
IV.Γ ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ³	-7.623,9	-9.104,1	5.914,0	-1.443,6	-2.368,9	2.124,4
Απαιτήσεις	-4.034,5	-6.215,7	-6.301,5	984,8	5.140,5	6.807,0
Υποχρεώσεις	-3.589,4	-2.888,4	12.215,5	-2.428,4	-7.509,4	-4.682,6
(Δάνεια γενικής κυβέρνησης)	-2.618,4	-1.027,4	-447,0	-158,9	-222,7	-330,0
IV.Δ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ⁴	4.409,0	2.611,0	49,0	539,0	706,0	33,0
V ΤΑΚΤΟΠΟΝΗΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ⁴	141,0	233,0	-307,7	-151,0	-70,3	166,4

1 (+) καθαρή εισροή, (-) καθαρή εκροή.

2 (+) αύξηση, (-) μείωση.

3 Από την ένταξη της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ τον Ιανουάριο του 2001, τα συναλλαγματικά διαθέσιμα σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρέος, τη "συναλλαγματική θέση" στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα "υλικά προμηθευτικά δικαιώματα" και τις αποκτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδας σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνουν τις αποκτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ, τις αποκτήσεις σε συναλλάγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών της ζώνης του ευρώ και τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδας στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας.

Νομισματικά μεγέθη της ζώνης του ευρώ^{1,2}
 Υπόλοιπα σε δισεκ. ευρώ, μη εποχικώς διορθωμένα

Τέλος περιόδου	Νομισματικά σε κυκλοφορία	Καταθέσεις μίας ημέρας	M1 (3)=(1)+(2)	Καταθέσεις προθεσμίας έως 2 ετών	Καταθέσεις υπό προειδοποίηση έως 3 μηνών	M2 (6)=(3)+(4)+(5)	Συμφωνίες επαναγοράς (repos)	Μερίδια ομολογιακών κεφαλαίων της αγοράς χρημάτων	Τίτλοι της αγοράς χρημάτων και χρεόγραφα διάρκειας έως 2 ετών	M3 ³ (10)=(6)+(7)+(8)+(9)
	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)	(4)	(5)	(6)=(3)+(4)+(5)	(7)	(8)	(9)	(10)=(6)+(7)+(8)+(9)
2001	239,7	2.039,2	2.279,0	1.088,8	1.316,6	4.684,4	218,5	398,0	145,9	5.446,8
2002	341,2	2.158,3	2.499,4	1.075,7	1.406,3	4.981,4	226,9	470,5	127,6	5.806,4
2003	397,9	2.329,2	2.727,1	1.039,2	1.529,6	5.295,8	208,7	581,5	92,7	6.178,7
2004	468,4	2.480,5	2.948,9	1.040,5	1.642,9	5.632,2	228,8	604,9	102,3	6.568,2
2005	532,9	2.935,2	3.468,1	1.123,2	1.548,2	6.139,4	221,2	614,3	130,9	7.105,8
2003										
Ιαν.	312,1	2.128,7	2.440,8	1.077,2	1.405,5	4.923,8	233,0	534,9	109,2	5.800,5
Φεβρ.	319,3	2.131,9	2.451,2	1.079,6	1.420,7	4.950,8	233,3	547,2	109,0	5.841,1
Μάρτ.	327,2	2.170,3	2.497,5	1.072,9	1.435,8	5.003,6	224,0	550,8	99,4	5.880,3
Απρ.	336,3	2.190,9	2.527,2	1.082,1	1.443,1	5.052,4	230,5	565,5	122,6	5.970,9
Μάιος	343,8	2.217,7	2.561,5	1.097,4	1.450,5	5.109,4	231,7	571,5	103,7	6.016,3
Ιούν.	351,0	2.254,4	2.605,4	1.060,6	1.464,0	5.130,1	215,0	570,5	99,9	6.015,5
Ιουλ.	361,5	2.223,3	2.584,8	1.064,1	1.475,3	5.124,3	219,9	585,0	94,1	6.023,3
Αύγ.	362,7	2.210,5	2.573,2	1.070,1	1.482,7	5.126,0	217,1	587,3	92,5	6.022,8
Σεπτ.	364,8	2.250,7	2.615,6	1.038,6	1.482,8	5.136,9	211,5	576,9	87,6	6.013,0
Οκτ.	371,2	2.249,1	2.620,4	1.049,6	1.487,9	5.157,9	224,7	582,3	104,1	6.069,0
Νοέμ.	379,1	2.288,6	2.667,8	1.043,5	1.494,8	5.206,0	224,7	585,2	103,6	6.119,7
Δεκ.	397,9	2.329,2	2.727,1	1.039,2	1.529,6	5.295,8	208,7	581,5	92,7	6.178,7
2004										
Ιαν.	389,1	2.313,8	2.702,9	1.021,7	1.547,2	5.271,7	213,4	591,7	95,6	6.172,4
Φεβρ.	393,5	2.309,8	2.703,3	1.016,4	1.553,8	5.273,5	227,7	599,2	97,0	6.197,5
Μάρτ.	399,6	2.345,9	2.745,5	1.005,6	1.559,1	5.310,2	218,6	602,6	94,5	6.225,9
Απρ.	409,4	2.361,3	2.770,7	1.006,3	1.567,5	5.344,5	224,8	611,0	99,5	6.279,8
Μάιος	416,6	2.372,0	2.788,7	1.015,4	1.573,4	5.377,4	221,2	609,0	96,2	6.303,8
Ιούν.	423,0	2.410,4	2.833,4	989,0	1.585,6	5.408,0	216,9	609,2	100,1	6.334,2
Ιουλ.	436,2	2.398,6	2.834,8	1.000,4	1.593,3	5.428,5	223,0	613,0	97,8	6.362,3
Αύγ.	433,4	2.362,3	2.795,7	1.003,5	1.598,9	5.398,0	224,3	624,1	99,3	6.345,6
Σεπτ.	438,0	2.419,1	2.857,1	993,1	1.600,9	5.451,1	215,9	609,5	100,1	6.376,7
Οκτ.	444,4	2.421,6	2.866,0	1.019,4	1.605,0	5.490,4	229,7	617,1	99,0	6.436,1
Νοέμ.	448,7	2.465,0	2.913,7	1.003,7	1.611,5	5.528,9	223,9	613,4	103,6	6.469,7
Δεκ.	468,4	2.480,5	2.948,9	1.040,5	1.642,9	5.632,2	228,8	604,9	102,3	6.568,2
2005										
Ιαν.	459,9	2.506,1	2.966,0	1.015,4	1.655,9	5.637,3	228,7	616,4	99,2	6.581,7
Φεβρ.	463,6	2.506,6	2.970,1	1.013,0	1.660,3	5.643,4	227,0	615,4	114,1	6.599,9
Μάρτ.	471,8	2.525,8	2.997,6	1.017,7	1.665,2	5.680,4	227,0	614,5	106,1	6.628,0
Απρ.	481,1	2.550,0	3.031,1	1.034,8	1.672,5	5.738,4	226,3	627,8	121,0	6.713,4
Μάιος	485,8	2.578,3	3.064,1	1.035,7	1.678,7	5.778,4	239,2	634,8	113,5	6.766,0
Ιούν.	496,6	2.808,0	3.304,5	1.027,4	1.520,2	5.852,1	238,9	621,3	118,5	6.830,9
Ιουλ.	506,4	2.814,7	3.321,1	1.042,1	1.525,7	5.888,9	238,6	635,1	119,2	6.881,8
Αύγ.	500,9	2.767,7	3.268,7	1.053,7	1.530,0	5.852,4	249,2	639,7	120,7	6.862,0
Σεπτ.	507,1	2.815,4	3.322,5	1.077,7	1.532,0	5.932,3	234,4	631,5	120,0	6.918,2
Οκτ.	510,5	2.838,8	3.349,3	1.087,8	1.532,2	5.969,4	241,4	629,0	121,5	6.961,3
Νοέμ.	514,5	2.864,0	3.378,5	1.085,6	1.531,3	6.995,4	239,3	629,7	130,0	6.994,4
Δεκ.*	532,9	2.935,2	3.468,1	1.123,2	1.548,2	6.139,4	221,2	614,3	130,9	7.105,8

1 Τα νομισματικά μεγέθη αποτελούνται από τις νομισματικές υποχρεώσεις των ΝΔ και της κεντρικής κυβέρνησης (Παχυδρόμιο Ταμειακή, Υπουργείο Οικονομικών) έναντι κατατών της ζώνης του ευρώ που δεν είναι ΝΔ ούτε υπαχθούν στην κεντρική κυβέρνηση.

2 Τα στοιχεία για τη ζώνη του ευρώ μέχρι το τέλος του 2000 αφορούν τη ζώνη του ευρώ των 11. Από την 1.1.2001 αφορούν τη ζώνη του ευρώ των 12.

3 Στο M3 και τις συμματώσεις που δεν περιλαμβάνονται τα μερίδια ομολογιακών κεφαλαίων της αγοράς χρημάτων και τα χρεόγραφα διάρκειας έως 2 ετών που κατέχουν μη κάτοικοι της ζώνης του ευρώ.

* Προκαταρκτικά στοιχεία.

Πηγή: ΕΚΤ.

Η ελληνική συμβολή στα βασικά νομισματικά μεγέθη της Ζώνης του ευρώ¹

(Υπόλοιπα σε δισεκ. ευρώ, μη εποχικώς διορθωμένα)

Τόπος περιόδου	Καταθέσεις μίσος ημέρας		Καταθέσεις προθεσμίας έως 2 ετών	Καταθέσεις υπό προεξόφληση έως 3 μηνών ²	Στημονικές επαναγορές (repos)	Μερίδια ομολογιακών διαθεσίμων	Χρεόγραφα διάρκειας έως 2 ετών	Σύνολο ³ (M3 χωρίς το κούρεμα σε κυκλοφορία)	
	Όψεως και τρεχούμενοι λογαριασμοί	Απλού ταμειολογίου							
	(1)	(1.1)	(1.2)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)=(1)+(2)+ +(3)+(4)+ +(5)+(6)
2001	70,8	16,1	54,7	29,4	2,4	24,2	9,7	0,1	136,7
2002	71,7	15,2	56,5	28,9	2,3	20,0	10,7	0,2	133,8
2003	79,5	17,6	61,9	32,3	2,0	10,8	15,7	0,5	140,8
2004	91,7	20,7	71,0	43,4	1,9	9,5	15,2	0,5	152,3
2005	99,2	24,8	74,4	50,6	4,4	2,7	4,9	0,4	162,3
2003 Ιαν.	70,3	14,2	56,1	28,9	2,2	20,2	12,0	0,2	133,7
Φεβρ.	71,8	14,4	57,4	27,1	2,2	19,2	12,9	0,2	133,5
Μάρτ.	72,5	14,9	57,6	27,3	2,2	16,8	14,1	0,2	133,2
Απρ.	72,7	14,6	58,1	28,7	2,2	16,3	14,4	0,3	134,7
Μάιος	71,9	14,5	57,4	28,8	2,0	15,7	14,7	0,3	133,4
Ιούν.	74,9	16,7	58,2	29,7	2,1	13,5	15,7	0,4	136,3
Ιουλ.	72,9	15,8	57,1	32,0	2,1	13,0	15,8	0,4	136,3
Αύγ.	74,0	16,1	57,9	33,0	2,2	12,2	15,7	0,4	137,5
Σεπτ.	74,9	17,1	57,8	32,7	2,1	12,0	15,6	0,4	137,7
Οκτ.	74,0	16,2	57,8	33,3	2,1	11,8	15,6	0,5	137,3
Νοέμ.	74,1	15,4	58,7	32,9	2,1	11,6	15,5	0,5	136,7
Δεκ.	79,5	17,6	61,9	32,3	2,0	10,8	15,7	0,5	140,8
2004 Ιαν.	79,5	17,2	61,6	32,5	2,1	10,6	15,2	0,5	139,7
Φεβρ.	79,6	17,3	62,3	32,1	2,1	10,5	15,2	0,5	139,9
Μάρτ.	82,1	17,8	64,3	31,8	2,1	9,5	15,8	0,4	141,6
Απρ.	81,4	17,8	63,6	33,5	2,2	9,1	15,9	0,4	142,5
Μάιος	82,5	17,0	65,5	32,2	2,1	8,9	15,6	0,4	141,8
Ιούν.	84,9	18,3	66,6	32,4	2,1	9,4	15,8	0,4	145,0
Ιουλ.	85,5	18,3	67,2	33,0	2,1	9,3	15,9	0,4	146,2
Αύγ.	84,9	17,7	67,2	33,2	2,1	9,6	15,8	0,4	146,1
Σεπτ.	86,0	18,7	67,3	33,4	2,1	10,5	15,3	0,5	147,8
Οκτ.	86,4	18,9	67,5	33,6	2,0	10,4	15,4	0,5	148,2
Νοέμ.	87,5	19,6	67,9	33,8	2,0	10,1	15,3	0,5	149,1
Δεκ.	91,7	20,7	71,0	33,4	1,9	9,5	15,2	0,5	152,3
2005 Ιαν.	90,4	19,8	70,6	37,8	2,0	5,6	14,9	0,5	151,2
Φεβρ.	91,9	20,8	71,1	39,4	2,0	4,4	14,6	0,5	152,8
Μάρτ.	90,9	20,4	70,6	41,0	2,0	4,2	14,2	0,4	152,6
Απρ.	91,1	20,2	70,9	42,3	2,6	3,8	13,0	0,5	151,4
Μάιος	91,5	20,2	71,2	42,6	2,8	4,1	12,5	0,5	153,9
Ιούν.	96,8	23,9	72,9	42,2	3,1	3,7	10,9	0,4	157,2
Ιουλ.	93,8	21,8	72,0	43,9	3,3	3,3	10,7	0,4	155,4
Αύγ.	93,5	21,2	72,3	45,0	3,6	3,3	10,1	0,3	155,8
Σεπτ.	94,8	22,5	72,4	45,5	3,9	3,3	7,3	0,4	155,2
Οκτ.	95,5	23,2	72,3	48,4	4,1	2,6	6,2	0,4	157,2
Νοέμ.	94,9	23,1	71,8	49,7	4,5	2,7	5,5	0,4	157,7
Δεκ.	99,2	24,8	74,4	50,6	4,4	2,7	4,9	0,4	162,3

1 Η ελληνική συμβολή αρχίζει με την έναρξη της Ελλάδας στη Ζώνη του ευρώ (1.1.2001). Για στατιστικούς λόγους άρα, τα στοιχεία για τα νομισματικά μεγέθη επεκτάθηκαν και σε προηγούμενα έτη.

2 Περιλαμβάνονται και καταθέσεις ταμειολογίου σε λίγα νομισματικά (εκτός ευρώ).

3 Το νομισματικό μέγεθος M3 της Ελλάδας, αλλά και κάθε άλλης χώρας της Ζώνης του ευρώ, δεν μπορεί πλέον να υπολογιστεί με ακρίβεια, καθώς η ποιότητα των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ που έχουν τεθεί σε κυκλοφορία σε κάθε χώρα διαφέρει και από κατοίκους άλλων χωρών της Ζώνης του ευρώ (όπως και από κατοίκους τρίτων χωρών). Εξαιτίας αυτών των τεχνικών προβλημάτων, η κατηγορία των ελληνικών μεγεθών M0, M1, M2 και M3 διακόπηκε τον Ιανουάριο του 2003.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Επιτόκια της ΕΚΤ και της Τράπεζας της Ελλάδος

(Ποσοστά % ετησίως)

1. Επιτόκια της ΕΚΤ				2. Επιτόκια της Τράπεζας της Ελλάδος				
Από: ¹	Αποδοχή καταθέσεων	Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης ¹	Οριακή χρηματοδότηση	Από:	Αποδοχή καταθέσεων διάρκειας μίας ημέρας, πρώτο κλιμάκιο ⁴	Αποδοχή καταθέσεων διάρκειας μίας ημέρας, δεύτερο κλιμάκιο ⁴	Πράξεις διάρκειας 14 ημερών	Χρηματοδότηση με ενεχυρο τίτλους Ελληνικού Δημοσίου
1999 1 Ιαν.	2,00	3,00	4,50	1999 14 Ιαν.	11,50	9,75	12,00	13,50
4 Ιαν. ²	2,75	3,00	3,25	21 Οκτ.	11,00	9,75	11,50	13,00
22 Ιαν.	2,00	3,00	4,50	16 Δεκ.	10,25	9,25	10,75	12,25
9 Απρ.	1,50	2,50	3,50	27 Δεκ.	10,25	9,00	10,75	11,50
5 Νοεμ.	2,00	3,00	4,00					
2000 4 Φεβρ.	2,25	3,25	4,25	2000 27 Ιαν.	9,50	8,50	9,75	11,00
17 Μαρτ.	2,50	3,50	4,50	9 Μαρτ.	8,75	8,00	9,25	10,25
28 Απρ.	2,75	3,75	4,75	20 Απρ.	8,00	7,50	8,75	9,50
9 Ιουν.	3,25	4,25	5,25	29 Ιουν.	7,25	-	8,25	9,00
28 Ιουν. ³	3,25	4,25	5,25	6 Σεπτ.	6,50	-	7,50	8,25
1 Σεπτ.	3,50	4,50	5,50	15 Νοεμ.	6,00	-	7,00	7,75
6 Οκτ.	3,75	4,75	5,75	29 Νοεμ.	5,50	-	6,50	7,25
				13 Δεκ.	4,75	-	5,75	6,50
				27 Δεκ.	3,75	-	4,75	5,75
2001 11 Μαΐου	3,50	4,50	5,50					
31 Αυγ.	3,25	4,25	5,25					
18 Σεπτ.	2,75	3,75	4,75					
9 Νοεμ.	2,25	3,25	4,25					
2002 6 Δεκ.	1,75	2,75	3,75					
2003 7 Μαρτ.	1,50	2,50	3,50					
6 Ιουν.	1,00	2,00	3,00					
2005 6 Δεκ.	1,25	2,25	3,25					

1 Η ημερομηνία αφορά τις διευκολύνσεις αποδοχής καταθέσεων και οριακής χρηματοδότησης. Για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης εκτός εάν σημειώνεται αλλιώς, οι μετβολές του επιτοκίου ισχύουν από την πρώτη πράξη μετά την αναφερόμενη ημερομηνία. Η μετβολή της 18ης Σεπτεμβρίου ισχύει από την ίδια αυτή ημερομηνία.

2 Στις 22 Δεκεμβρίου 1998, η ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι στο διάστημα 4-21 Ιανουαρίου 1999 θα εφαρμόζεται και' εξαίρεση μισό ευρώ δικαιώματος (μισή εκατοστιαία μονάδα μετβαύ των επιτοκίων της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης και της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων, έτσι ώστε οι συμμετέχοντες στην αγορά να προσαρμοστούν ομαλότερα στο νέο σύστημα.

3 Μέχρι τις 21 Ιουνίου 2000: δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου, από τις 28 Ιουνίου 2000: ελάχιστο επιτόσιο προσαφοράς σε δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου.

4 Στις 29 Ιουνίου 2000 καταργήθηκε το δεύτερο κλιμάκιο της παλαιάς διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων και το επιτόσιο αφορά πλέον τον ενιαίο λογαριασμό αποδοχής καταθέσεων.

Πηγές: ΕΚΤ και Τράπεζα της Ελλάδος.

